

**MINISTERUL CULTURII ȘI TURISMULUI AL REPUBLICII MOLDOVA
BIBLIOTECA NAȚIONALĂ PENTRU COPII „ION CREANGĂ”**

CARTEA BIBLIOTECA CITITORUL

**Buletin metodic și bibliografic
Fascicula 15**

Volumul 15, aniversar, al buletinului „Cartea. Biblioteca. Cititorul” reflectă, în principal, activitățile cele mai importante, organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” în 2005.

Rubrica „Eveniment” cuprinde o relatare despre Salonul Internațional de Carte pentru Copii (ediția a IX-a), articole despre Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii” (ediția a XV-a) și Concursul radiofonic „Jules Verne – celebrul călător în viitor”.

Comunicările prezentate în cadrul simpozionului „Biblioteca și „aventura” copilului spre cunoaștere”, desfășurat în cadrul Salonului, sunt publicate la compartimentul „Întruniri profesionale”.

Un studiu de sinteză asupra activității bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova în anul 2004 este plasat la rubrica „Studii. Cercetări”.

Articole despre experiența Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” în organizarea unor activități pentru public sunt incluse în rubrica „Relații cu publicul”.

Rubrica „Informații de peste hotare” propune cititorilor o informație generală despre Conferința Internațională „Crimeea 2005” și două comunicări prezentate la această conferință la secțiunea bibliotecilor pentru copii și bibliotecilor școlare.

Adresa noastră:
Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă”
Str. Șciusev nr. 65
MD-2012, Chișinău
Republica Moldova
Tel.: 22 95 56
Fax: 22 95 09
E-mail: bncreanga@dnt.md

“Book. Library. Reader” bulletin, the 15th anniversary issue, reflects the most important activities organized by “Ion Creangă” National Children’s Library in 2005.

“Event” chapter contains an article about the International Children’s Book Fair (the 9th issue) and articles about the literary competition “At the Beginning of Wisdom” and competition on the broadcasting programme “Jules Verne – famous traveller in the future”.

The papers presented at the symposium “The Library and “the adventure” of the child to the knowledge”, organised at the International Children’s Book Fair, are published at “Professional Meetings” chapter.

A study synthesis on the activity of children’s libraries from the Republic of Moldova in 2004 is placed in the chapter “Studies. Researches”.

Articles about the experience of „Ion Creangă” National Children’s Library in providing activities for users are published at the chapter “Public relations”.

“Information from Abroad” chapter proposes to the readers general information about International Conference “Crimeea 2005” and two papers presented at children’s and school libraries section.

Our address:
National Children’s Library “Ion Creangă”
Șciusev street 65
MD-2012, Chișinău
Republic of Moldova
Phone: 22 95 56
Fax: 22 95 09
E-mail: bncreanga@dnt.md

S U M A R

EVENIMENT

Claudia Balaban

PARADISUL COPILĂRIEI

- Salonul Internațional de Carte pentru Copii -

- Chișinău, 13-16 aprilie 2005 -..... 10

Tamara Pereteatcu

ÎN LUMEA BASMELOR LUI ANDERSEN

- Concursul literar "La izvoarele înțelepciunii" -

- Ediția a XV-a -..... 13

Lilia Tcaci

JULES VERNE – CELEBRUL CĂLĂTOR ÎN VIITOR

- Concurs literar -..... 16

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

BIBLIOTECA ȘI „AVENTURA” COPILULUI SPRE CUNOAȘTERE:

Simpozion

- Chișinău, 14 aprilie 2005 -..... 18

Cătălin Bordeianu

IDENTITATE ȘI CUNOAȘTERE ÎN PROZA CLASICĂ A
COPILĂRIEI..... 18

Eugenia Bejan

DE LA CÂNTECELE DE LEAGĂN SPRE SITE-URILE WEB –
CALEA COPILULUI SPRE CUNOAȘTERE..... 23

Delia Nistor, Florin Preda

BIBLIOTECA PENTRU COPII „ION CREANGĂ” ȘI TEATRUL DE
PĂPUȘI „LICURICI” - UN UNIVERS CREAT PRIN LECTURĂ,
STUDIU ȘI JOC..... 26

Tamara Malanetchi

BIBLIOTECA PUBLICĂ „ALBA IULIA”: NOI ABORDĂRI
ȘI MODALITĂȚI DE CONSOLIDARE A RAPORTURILOR
CITITOR-LECTURĂ..... 29

Irena Brodoceanu

MAGIA LECTURII SAU LECTURA OBLIGATORIE LA
PREADOLESCENȚI..... 32

Liuba Arion

BIBLIOTECA ȘI CONTINUITATEA PROCESULUI EDUCAȚIONAL.. 34

Tatiana Costiuc

IMPACTUL INFORMATIZĂRII ASUPRA STATISTICII DE
BIBLIOTECĂ..... 37

STUDII. CERCETĂRI

Maria Ciobanu

ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ANUL 2004.....	42
--	----

RELAȚII CU PUBLICUL

Zinaida Ursu

COLABORAREA BIBLIOTECII NAȚIONALE PENTRU COPII „ION CREANGĂ” CU INSTITUȚII ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE ÎN PROMOVAREA LECTURII.....	49
--	----

Lolita Caneev

ЧУДО–МОЦАРТ

- Сценарий музыкального вечера, посвященного 250-й годовщине со дня рождения В. А. Моцарта -.....	51
---	----

Tamara Drosu

DE LA CITITOR PENTRU CITITOR.....	62
-----------------------------------	----

INFORMAȚII DE PESTE HOTARE

Eugenia Bejan

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ „CRIMEEA 2005”.....	65
---	----

Eugenia Bejan

СОТРУДНИЧЕСТВО ПУБЛИЧНЫХ И ШКОЛЬНЫХ БИБЛИОТЕК В ФОРМИРОВАНИИ ИНФОРМАЦИОННОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЕТЕЙ.....	67
--	----

Natalia Haidukova

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ РАБОТЫ С ПОДРОСТКАМИ ГРУППЫ РИСКА.....	70
--	----

S U M M A R Y

EVENT

<i>Claudia Balaban</i> CHILDHOOD'S PARADISE - International Children's Book Fair, Chişinău, April 13-16, 2005 –	10
<i>Tamara Pereteatcu</i> IN THE WORLD OF ANDERSEN'S FAIRYTALES - "At the beginning of wisdom" literary competition, 15 th issue –	13
<i>Lilia Tcaci</i> JULES VERNE – FAMOUS TRAVELLER IN THE FUTURE - Literary competition –	16

PROFESSIONAL MEETINGS

THE LIBRARY AND "THE ADVENTURE" OF THE CHILD TO THE KNOWLEDGE: SYMPOSIUM - Chişinău, April 14, 2005 -	18
<i>Cătălin Bordeianu</i> THE IDENTITY AND KNOWLEDGE IN THE CLASSICAL PROSE FOR CHILDREN	18
<i>Eugenia Bejan</i> FROM LULLABIES TO WEB SITES – THE WAY OF THE CHILD TO THE KNOWLEDGE	23
<i>Delia Nistor, Florin Preda</i> "ION CREANGĂ" CHILDREN'S LIBRARY AND "LICURICI" PUPPET THEATRE – THE UNIVERSE CREATED BY READING, STUDIO AND GAME	26
<i>Tamara Malaneţchi</i> „ALBA IULIA” PUBLIC LIBRARY: NEW APPROACHES AND MODALITIES OF CONSOLIDATION THE RELATIONSHIP READER-READING	29
<i>Irena Brodoceanu</i> THE WITCHCRAFT OF READING OR OBLIGATORY READINGS OF TEENS	32
<i>Liuba Arion</i> THE LIBRARY AND THE CONTINUITY OF THE EDUCATIONAL PROCESS.....	34
<i>Tatiana Costiuc</i> THE IMPACT OF AUTOMATION ON THE STATISTIC IN THE LIBRARY.....	37

STUDIES. RESEARCHES

<i>Maria Ciobanu</i> THE ACTIVITY OF CHILDREN'S LIBRARIES IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA IN 2004	42
--	----

PUBLIC RELATIONS

<i>Zinaida Ursu</i> COOPERATION OF "ION CREANGĂ" NATIONAL CHILDREN'S LIBRARY WITH SCHOLL AND OUT-OF-SCHOOL INSTITUTIONS IN PROMOTING READING	49
--	----

Lolita Caneev MIRACLE –MOZZART

- Scenario for musical soir�ee dedicated to the 250 th anniversary of W. A. Mozart -	51
.....	
<i>Tamara Drosu</i> FROM THE READER TO THE READER	62

INFORMATION FROM ABROAD

<i>Eugenia Bejan</i> INTERNATIONAL CONFERENCE CRIMEA 2005	65
<i>Eugenia Bejan</i> COOPERATION OF PUBLIC AND SCHOOL LIBRARIES IN PROMOTING INFORMATION LITERACY AMONG CHILDREN	67
<i>Natalia Haidukova</i> ALTERNATIVE METHODS OF THE ACTIVITY WITH TEENS FROM THE RISK GROUPS	70

EVENIMENT

PARADISUL COPILĂRIEI

- Salonul Internațional de Carte pentru Copii -
- Chișinău, 13-16 aprilie 2005 -

Ajuns la cea de-a IX-a ediție, Salonul Internațional de Carte pentru Copii, care s-a desfășurat în perioada 13-16 aprilie 2005, poate fi pus fără a greși sub semnul continuității, devenind un eveniment tradițional de anvergură, care marchează primăvara culturală a Chișinăului.

În spiritul respectului față de copii și cartea pentru copii, la inaugurarea Salonului cu un cuvânt de salut a venit Președintele Parlamentului Republicii Moldova Marian Lupu, care i-a îndemnat pe copii să citească cât mai mult, să acumuleze cunoștințe, care le-ar permite să-și construiască viitorul, să-și schimbe destinul spre bine.

Caracterul de continuitate e confirmat și prin faptul că și la ediția a IX-a, în afară de expoziția de carte a peste 150 edituri din 8 țări, a fost organizată expoziția de ilustrație de carte pentru copii în original, simpozionul „Biblioteca și „aventura” copilului spre cunoaștere”, întrunirea copiilor – laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară cu genericul „Ispita cuvântului”. Printre editurile prezente în expoziție s-au făcut remarcate (pe lângă editurile din Republica Moldova: Prut Internațional, ARC, Știința, Cartier, Epigraf, Cartea Moldovei, Societatea de Distribuție a Cărții Pro-Noi, Biblion SRL), prestigioasele edituri din România: RAO, Aramis, Polirom, Porțile Orientului, Niculescu, All Educațional, AQUILA'93, Augusta, Dacia, Erc Press, Limes, Asociația Editurilor cu profil Pedagogic și Cultural; Народная Асвета, Кавалер Паблицерс, Вышэйшая школа, Книжный дом, Харвест, Белфаксиздатгрупп, Distribuitor de Carte Белкнига, Мастацкая літаратура – Belarus; Картографія, Веселка, revistele pentru copii Вулик, Яблунька – Ucraina. În calitate de invitați ai Salonului: Ambasada Belarus în Republica Moldova, Ambasada Ucrainei, Ambasada Franței și Alianța Franceză din Moldova, Ambasada Germaniei, Ambasada Chinei au oferit vizitatorilor posibilitatea de a se familiariza cu cartea pentru copii din țările respective.

Aș vrea să mulțumesc tuturor participanților pentru înțelegere și colaborare, pentru crearea dialogului cultural între editori, scriitori, ilustratori, traducători, bibliotecari.

Un eveniment nou la Salon a fost organizarea acțiunii „Am o carte pentru tine”. Cărțile adunate au fost repartizate școlii-internat auxiliare Crihana Veche, Cahul, Gimnaziilor-internat: Tighina, Văscăuți, Florești, Leova.

Este o experiență potrivită și merită continuată, pentru a putea ajuta la ediția a X-a alte cinci biblioteci ale școlilor-internat.

Printre momentele semnificative ale Salonului se înscrie Medalionul literar consacrat poetului academician septuagenar Grigore Vieru „Sunt pur și simplu poezie”, în cadrul căruia au fost prezentate cărțile: *Albinuța*, *Acum și în veac*,

Strigat-am către tine, Cât de frumoasă ești (Editura „Litera”), *Steaua de vineri, Întregul cer, La școala iepurașilor* (Editura „Prut Internațional”), *Duminica Mare a lui Grigore Vieru* de Theodor Codreanu (Editura „Litera”), *Grigore Vieru: Poetul arhetipurilor* de Mihai Cimpoi, *Un discipol al lui Orfeu*, volum îngrijit de Raisa Vieru (Editura „Prut Internațional”), edițiile Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”: Almanahul literar *La Creangă*, dedicat poetului Grigore Vieru și Biobibliografia electronică *Grigore Vieru*.

Printre cele 65 de lansări și prezentări de carte au fost: *La Zoo, Lunile și anotimpurile, Cartea cu păsări* de Arcadie Suceveanu, *Micul Păcălici* de Petru Cărare, *Cifrele în spectacol* de Nicolae Spătaru, *Scriitorii când erau copii* de Aurel Scobioală (Editura „Prut Internațional”), colecțiile *Literatura din Basarabia în secolul XX* și *Pasărea măiastră* (Editura „Știința”), volumele *Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare* de Constantin Bostan (Editura „Litera”), *Antologie de basme, legende și povești* (Editura „Epigraf”), *Ocolul lumii în 50 de jocuri creative* de Ana și Mircea Petean (Editura „Limes”), *Salba cu mărgelile care plâng* de Claudia Partole (Fundatia Union Fenosa), *Cum i-am cunoscut. Portrete literare* de Constantin Parascan (Editura „Convorbiri literare”), *Biblioteci în timp* de Catinca Agache (Editura „Princeps Edit”), *Dumnezeu vine la mare* de Claudia Partole, *Eclipsa* de Mihail Gh. Cibotaru (Editura „Augusta”), *Zece povești și doar una cu minciuni* de Titus Știrbu (Editura „Universul”) și altele. Un eveniment aparte a fost prezentarea cărții-surpriză a Salonului *Templul Bunătății* de Aurelian Silvestru.

Cartea-surpriză, pe care o primește fiecare copil vizitator al Salonului, este un fenomen cu totul deosebit. Conform Regulamentului cartea-surpriză aparține autorului care a obținut Premiul Mare „Cartea Anului” la ediția precedentă. Astfel cartea-surpriză *Templul Bunătății* a fost scrisă de Aurelian Silvestru. Editarea cărții a fost susținută financiar de Ministerul Culturii și Turismului, Primăria municipiului Chișinău, S.A. „Tutun CTC”, SRL „Baștina - Radog”, Editura „Prut Internațional”.

Un loc aparte în derularea acțiunilor l-a avut simpozionul „Biblioteca și „aventura” copilului spre cunoaștere”, la care au participat bibliotecari din Republica Moldova și România cu teme: „Biblioteca pentru Copii „Ion Creangă” și Teatrul de Păpuși „Licurici” – un univers creat prin lectură, studiu și joc” – Delia Nistor, Florin Preda, Biblioteca Metropolitană, București; „Biblioteca Publică „Alba Iulia” – centru de excelență pentru copiii din urbe” – Tamara Malanețchi, Biblioteca Publică „Alba Iulia”, Chișinău; „Identitate și cunoaștere în proza clasică a copilăriei” – Cătălin Bordeianu, prof. univ. dr., Universitatea „Petre Andrei”, Iași; „Biblioteca în centrul programelor educaționale și de instruire pentru copii” – Liliana Juc, Biblioteca Publică „Maramureș”, Chișinău; „Biblioteca și continuitatea procesului instructiv” – Liuba Arion, metodist, Direcția Generală Educație, Știință, Tineret și Sport, Chișinău; „Impactul informatizării asupra statisticii de bibliotecă” – Tatiana Costiuc, Biblioteca Județeană „O. Goga”, Cluj; „De la cântecele de leagăn spre site-urile- web – calea copilului spre cunoaștere” – Eugenia Bejan, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Chișinău; „Magia lecturii sau lectura obligatorie la preadolescenți” – Irena Brodoceanu, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași; „Lectura – parte integrantă a universului

copilăriei la școlarii mari” – Lăcrămioara Frenț, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași; „Biblioteca publică – în fața noilor provocări sociale, posibile strategii de răspuns” – Ciprian Teodorescu, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași; „Teatrul de joacă pentru copii – fereastră deschisă spre creativitate” – Constantin Bostan, Biblioteca Județeană „G. T. Kirileanu” Neamț, Piatra-Neamț.

Prezența și participarea unui număr mare de personalități distinse este o consecință a ideii creatoare a organizatorilor și coorganizatorilor care a fost percepută și înțeleasă just de mai multe instituții interesate să contribuie la procesul de educație a copiilor.

Momentul culminant al Salonului a fost decernarea următoarelor premii:

- **Premiul „Cartea Anului”** – „Salba cu mărgele care plâng” de Claudia Partole (Fundatia *Union Fenosa*, Chișinău);

- **Premiul „Simpatia copiilor”** – „Albinuța” de Grigore Vieru (Editura *Prut Internațional*, Chișinău);

- **Premiul „Cartea cognitivă”** – Întreprinderea Editorial-Poligrafică *Știința* pentru cartea „Mamifere” din colecția „Lumea animală a Moldovei”;

Editura *Prut Internațional* pentru – cartea „Sexul povestit celor mici”;

- **Premiul „Cartea de referință”** – „Dicționar de sinonime” de Elena Grosu (Editura *Epigraf*);

- **Premiul „Cea mai reușită colecție de carte pentru copii”** – colecția „Vreau să știu” de Arcadie Suceveanu (Editura *Prut Internațional*, Chișinău);

- **Premiul „Cea mai reușită prezentare grafică a cărții”** – Alexei Colâbneac pentru cartea „Punguța cu doi bani” de Ion Creangă (Editura *Prut Internațional*);

- **Premiul „Cea mai reușită ilustrație de carte în original”** – Vasile Olac pentru ilustrațiile la cartea „Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare” de Constantin Bostan (Editura *Litera*);

- **Premiul „Cea mai reușită traducere”** – Doina Ioanid pentru volumele „Amos Daragon, stăpânul măștilor” și „Amos Daragon, cheia cetății Braha” de Bryan Perro (Editura *Cartier*);

- **Premiul „Cel mai frumos amenajat stand”** – Ambasada Ucrainei în Republica Moldova;

- **Premiul pentru mass-media** – săptămânalul „Florile dalbe”; Zinaida Cerchez, Euro TV Chișinău.

Premii speciale acordate de:

- **Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova** – Editura *Litera* pentru colecția de dicționare electronice; Editura *ARC* pentru colecția „Maeștri Basarabeni din secolul XX”; Editura *Belfax* (Mensk) pentru enciclopedia „Telo celoveca”; Dumitru Batâr pentru cartea „Treptele unui urcuș” (Editura *Știința*); Constantin Parascan pentru volumele „Poveștile de la Bojdeucă” (Iași).

- **Ministerul Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova** – Eugen Coroi pentru cartea „Educația muzicală” (Editura *Univers Pedagogic*); Aurel Scobioală pentru cartea „Scriitorii când erau copii” (Editura *Prut Internațional*); Editura *Cartier* pentru „Dicționar Enciclopedic Ilustrat Junior”;

- **Primăria municipiului Chișinău** – Editura *Prut Internațional* pentru cartea „Iubirea totul mi-a explicat” de Karol Wojtyła (Papa Ioan Paul a II-lea).

- **Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”** – Petru Cărare pentru cartea „Micul păcălici” (Editura *Prut Internațional*); Editura *Polirom* (Iași) pentru cartea „Trei povestiri” de Eugenia Carmi și Umberto Eco; Editura *Augusta* (Timișoara) pentru editarea scriitorilor din Republica Moldova.

- **Uniunea Scriitorilor din Republica Moldova** – Adrian Dinu Rachieru pentru romanul „Legea conservării scaunului” (Editura *Eubee*, Timișoara).

- **Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova** – Diana Ichim pentru prezentarea grafică a cărții „Unde fugim de-acasă” de Marin Sorescu (Editura *Știința*); Tamara Kolodnițka pentru prezentarea grafică a cărții „Veseli maleata” (Kiev).

- **Secția Națională IBBY** – Nicolae Spătaru pentru cartea „Cifrele în spectacol” (Editura *Prut Internațional*); Editurii *Erc Press* (București) pentru colecția multimedia „Maeștrii cunoașterii”; Ana Petean, Mircea Petean pentru cartea „Ocolul lumii în 50 jocuri creative” (Editura *Limes*, Cluj-Napoca).

- **Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” („Cea mai bună carte pentru copiii cu deficiențe de vedere”)** – Editura *Epigraf* pentru cartea „ABC-ul minunilor”.

- **Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova („Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei”)** – Catinca Agache pentru cartea „Biblioteci în timp” (Editura *Princeps Edit*, Iași); Alexe Rău pentru volumul „Magister Dixit” (Editura *Museum*); Lidia Kulikovski pentru monografia „Servicii de bibliotecă pentru persoanele dezavantajate” (Editura *USM*, Chișinău);

- **Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”, Iași** – Ianoș Țurcanu pentru cartea „Bravo, Mieunache!” (Editura *Grafema Libris*).

- **Săptămânalul „Florile dalbe” pentru debut** – Diana Grosu pentru cartea „Dimineața sufletului”.

Ediția a IX-a a luat sfârșit, însă încă mult timp vom auzi zumzetul copiilor, vocile dragi ale oaspeților, cuvintele frumoase la adresa organizatorilor. Rămâne ecoul autograf. Iar cei, care s-au învrednicit de laurii acestei ediții a Salonului, urmează să demonstreze că au meritat pe bună dreptate înaltele aprecieri. Gândurile sunt îndreptate spre ediția a X-a a Salonului. Vă așteptăm cu drag.

Claudia Balaban,
Președinte al Secției Naționale
a Consiliului Internațional al Cărții
pentru Copii și Tineret (IBBY)

ÎN LUMEA BASMELOR LUI ANDERSEN
- Concursul literar “La izvoarele înțelepciunii” -
- Ediția a XV-a –

Ediția din 2005, a cincisprezecea la număr, a Concursului literar “La izvoarele înțelepciunii” a fost consacrată „regelui basmului” Hans Christian Andersen, de la a cărui naștere s-au sărbătorit 200 de ani.

Concursul a fost organizat de către Ministerul Culturii și Turismului al Republicii Moldova, Ministerul Educației, Tineretului și Sportului al Republicii Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Uniunea Scriitorilor, Fondul Copiilor din Moldova, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Vaslui, Inspectoratul Școlar Județean Iași, Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, Biblioteca Județeană „N. Milescu Spătarul” Vaslui, Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași.

Etapa republicană a concursului, desfășurată în 5 mai la Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, a întrunit 56 participanți din întreaga republică, elevi ai claselor a IV-VI-a, selectați în cadrul fazei raionale sau municipale. Concursul a inclus trei probe cu referire la biografia și opera scriitorului. Juriul, sub președinția lui Adrian Ghicov, consilier la Ministerul Educației, Tineretului și Sportului din Republica Moldova, a remarcat prestața tuturor participanților, acordând câte zece premii I, II și III. Primii zece: Mihaela Lisa (Liceul „M. Eminescu”, Bălți), Ionela Carp (Liceul „M. Eminescu”, Bălți), Marina Agachi (Liceul „V. Alecsandri”, Bălți), Victoria Guțu (s. Popeștii de Sus, Drochia), Maria Bârsan (Liceul „M. Sadoveanu”, Hâncești), Cristina Carauș (Liceul „C. Stere”, Soroca), Cristina Ungureanu (Liceul „Basarabia”, Soroca), Doina-Cezara Anton (Liceul „M. Eliade”, Chișinău), Anastasia Cârnu (Liceul „Ștefan Vodă”, Chișinău), Dumitru Pâslaru (Liceul „I. Creangă”, Chișinău), au fost promovați în superfinala concursului care, de această dată, s-a desfășurat la Vaslui.

La 10 iulie în Sala Mare a Palatului Administrativ Vaslui s-au întâlnit cele trei echipaje de copii din Republica Moldova, județul Iași și județul Vaslui. După cuvântul de deschidere al doamnei Elena Poamă, directorul Bibliotecii Județene „N. Milescu Spătarul” din Vaslui și alocuțiunea domnului Corneliu Bichineț, Președinte al Consiliului Județean Vaslui, care le-au urat copiilor succes, moderatorul acestei manifestări Eugenia Bejan, prim adjunct al directorului general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a propus participanților câteva probe cu referire la biografia și creația povestitorului danez.

Președinții juriului Adrian Ghicov, reprezentantul Ministerului Educației, Tineretului și Sportului din RM și Teodor Pracsiiu, scriitor, critic și istoric literar, inspector la Inspectoratul Școlar Vaslui, precum și ceilalți membri ai juriului (Claudia Balaban, directorul general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Claudia Partole, scriitoare, Elena Poamă, directorul Bibliotecii Județene „N. Milescu Spătarul”, Vaslui, Andriana Bojian și Liliana Moga de la aceiași instituție, Nicolae Busuioc, scriitor (Iași), Catinca Agache, director adjunct la Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” Iași, Maria Boz, Școala „Titu Maiorescu” din Iași), au menționat buna pregătire a participanților la concurs și, în special, ținuta lingvistică a delegației din Republica Moldova.

Juriul competent, dar și destul de exigent a desemnat învingătorii acestei competiții literare. De premiul întâi s-au învrednicit Dumitru Pâslaru (Liceul „I. Creangă”, Chișinău), Roxana-Andrea Pavel (Școala nr. 15, Iași), Andrei Cumpănă (Vaslui). Premiul doi a fost decernat următorilor participanți: Marina Agachi (Liceul „V. Alecsandri”, Bălți), Anca Lungu (Școala „Gh. I. Brătianu”, Iași), Diana

Elisei (Huși, Vaslui). Pe locul trei s-au plasat: Doina-Cezara Anton (Liceul „M. Eliade”, Chișinău), Vlad Pătrașcu (Școala „G. Coșbuc”, Iași), Andrei Tereza (Huși, Vaslui). Celorlalți participanți la concurs li s-au înmânat mențiuni.

Bucuria cea mare a fost, însă, călătoria de neuitat, pe care au avut-o pe itinerarul Vaslui – Roman - Piatra-Neamț – Văratec – Agapia – Humulești – Târgu-Neamț – Fălticeni – Suceava - Gura Humorului – Voroneț – Bucșoia - Câmpulung Moldovenesc – Moldovița – Sucevița – Putna – Rădăuți – Dragomirna – Suceava – Fălticeni - Roman. Pentru toți participanții la concurs călătoria a fost o lecție de literatură, geografie, religie și credință.

Excursii de neuitat pe locuri pitorești și sfinte. Am vizitat în acele zile zece mănăstiri. Am rămas cu toții impresionați de întâlnirea cu enoriașii de la Biserica din Târgu-Neamț, în familiile cărora am fost cazați. S-au legat noi prietenii. În casa familiei Caia au fost deja sute și mii de copii, scriitori, personalități notorii din Republica Moldova. Muzeul „David Creangă” adună de fiecare dată copii dornici de a cunoaște cât mai multe despre viața și activitatea lui Ion Creangă. Claudia Caia, directorul muzeului „David Creangă”, la fel de prietenoasă ca în copilărie, nu obosește să-și împartă cunoștințele și bucuriile creației. Casa Caia continuă să rămână un centru cultural pentru toți oaspeții din Republica Moldova.

Excursiile la Muzeul „Ion Creangă” din Humulești, la Muzeul „Mihail Sadoveanu” de la schitul Vovidenia au îmbogățit bagajul de cunoștințe cu noi date biografice despre marii scriitori ai neamului românesc. Sufletele participanților s-au încărcat cu emoții și energie pozitivă. Anul 2005, declarat „Anul Sadoveanu”, cu ocazia a 125 ani de la nașterea scriitorului, ne-a îndemnat să ne apropiem cu mai multă curiozitate dar și seriozitate de creația genialului scriitor. Nu fiecărui vizitator i se permite să se atingă de exponatele muzeului. Mândria și admirația tuturor a fost atunci, când Maria Bârsan de la Liceul „M. Sadoveanu” din Hâncești a interpretat la pian „Sonata Lunii” de Bethoven. Ploua peste Vovidenia, peste copilăria tristă și orfană a marelui Sadoveanu.

Ne-am amintit de cuvintele mitropolitului Visarion Puiu, fostul coleg de clasă și de bancă al lui M. Sadoveanu: ”Dacă este credință și răbdare, putem gusta din roadele muncii”. Copiii, care au participat la cea de-a XV-a ediție a Concursului „La izvoarele înțelepciunii”, au gustat din roadele muncii lor.

Concursul a fost și rămâne, de fapt, cel mai indicat loc de întâlnire pentru spiritul și sufletul celor dornici de a cunoaște mai multe. Cei, care vin la aceste izvoare ale înțelepciunii, pleacă de la ele cu chipul înnobilit, cu simțul mândriei că posedă limba, pe care o iubesc și pot lectura la nesfârșit, pentru a se autoperfecționa și autocultiva.

Tamara Pereteatcu,
serviciul Asistență de specialitate,
coordonare și cooperare,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

JULES VERNE – CELEBRUL CĂLĂTOR ÎN VIITOR

- Concurs literar -

La 24 martie 2005 s-au împlinit 100 ani de la trecerea în veșnicie a celebrului scriitor francez și universal Jules Verne, prilej cu care UNESCO a declarat acest an „Anul Jules Verne”. În șirul acțiunilor de comemorare a „părintelui” romanului de anticipație, organizate de Bibliotecă, s-a înscris și Concursul literar cu genericul „Jules Verne – celebrul călător în viitor”.

Organizatorii Concursului – Alianța Franceză din Moldova, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Redacția emisiunii pentru copii a Companiei publice „Teleradio-Moldova” și săptămânalul „Florile dalbe”, și-au propus să popularizeze creația scriitorului, să-i familiarizeze pe elevi cu viața și activitatea acestuia.

Concursul s-a desfășurat în câteva etape în perioada martie – decembrie 2005. Pe parcursul celor trei faze participanții au citit operele recomandate, au studiat, au acumulat informații pentru a răspunde la diverse întrebări referitoare la viața și creația literară a scriitorului selectate în corespundere cu genericul fiecărei etape.

În cadrul primei faze, „Visătorul din Nantes”, le-am propus participanților un șir de întrebări vizând biografia lui Jules Verne (copilăria și adolescența, debutul în literatură, ascensiunea carierei literare, realizările științifice anticipate în scrierile sale și alte aspecte). „La bord cu Jules Verne” a fost genericul etapei a doua consacrată trilogiei maritime a autorului (romanele *Copiii căpitanului Grant*, *20 000 de leghe sub mări*, *Insula misterioasă*). Întrebările din faza a treia au fost inspirate din romanul *Castelul din Carpați* și reunite sub genericul „Personaje și peisaje românești în creația lui Jules Verne”.

Concursul a fost adresat elevilor de 12-15 ani. Merită menționată în mod deosebit participarea activă a copiilor din comunele și centrele raionale ale republicii, chiar dacă nu întotdeauna au avut la dispoziție sursele necesare. S-a făcut resimțită, mai ales, lipsa în bibliotecile locale a literaturii critice la temă, dar și a unor romane recomandate, pe care unii concurenți au fost nevoiți să le citească în grafie chirilică sau în rusă. În pofida acestui fapt, majoritatea din ei au reușit să acumuleze informația necesară și să trimită răspunsuri pe măsura așteptărilor juriului.

Juriul în următoarea componență: Emmanuel Samson, asistent lingvistic la Alianța Franceză din Moldova, Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, Claudia Partole, scriitoare, Ion Anton, scriitor, redactor al săptămânalului „Florile dalbe”, Natalia Tihon, șef Mediatecă la Alianța Franceză, Eugenia Bejan, prim director adjunct al BNC „Ion Creangă” și Victoria Tomuz, redactor-șef al Redacției emisiunii pentru copii a Companiei „Teleradio-Moldova”, a evaluat lucrările în baza unui barem stabilit pentru fiecare fază, apreciind răspunsurile în dependență de originalitate, corectitudine, complexitate, nivelul de prezentare, respectarea condițiilor stabilite în regulament.

Autorii celor mai reușite lucrări au fost invitați la festivitatea de înmânare a premiilor care a avut loc la Alianța Franceză în data de 9 decembrie 2005. Premiul

Mare a revenit lui Eugen-Tudor Scrifos, elev la Liceul „Gh. Asachi” din Chişinău. De premiul I s-a învrednicit Ştefănel Cojocaru, elev al Liceului „Mihai Eminescu” din or. Edineţ. Premianţi II au fost desemnaţi Maricica Buga (s. Rădoia, Sângerei) şi Ion Gherjavschi (s. Grozeşti, Nisporeni), iar Premiul III a fost acordat elevelor Mihaela Răileanu (s. Bardar, Ialoveni) şi Elena Smochină (s. Berezlogi, Orhei). Juriul a apreciat de asemenea prestaţa bună a mai multor concurenţi printre care: Nadia Coţofan (s. Susleni, Orhei), Irina Cernica (s. Sărătenii Vechi, Teleneşti), Ana-Maria Ghilaş (s. Satul Nou, Cimişlia), Mariana Golea (s. Susleni, Orhei), Elena Gruşca (Liceul „Mircea Eliade”, Chişinău), Irina Mircos (or. Leova), Victor Movilă (or. Teleneşti), Vadim Savca (s. Mihălăşeni, Ocnîţa), Rodica Savciuc (s. Dângeni, Ocnîţa), Ilie Ţurcan (or. Leova). Aceştia au primit menţiuni pentru participare.

„*Spre nemurire şi tinereţe veşnică*” – cuvintele încrustate pe marmora monumentului funerar al lui Jules Verne din cimitirul Madeleine s-au dovedit a fi cu adevărat profetice. Este nemuritoare opera sa care însumează circa 110 volume - o adevărată bibliotecă de aur pentru cititorii de toate vârstele. Are parte de tinereţe veşnică. Cărţile sale sunt adresate în primul rând celor tineri, care le-au citit şi continuă să le citească cu acelaşi interes, cu aceeaşi pasiune atât la momentul apariţiei lor cât şi peste o sută de ani şi mai bine. Fapt demonstrat şi de cei care, prin participarea la acest concurs, s-au implicat în marea aventură pre nume Jules Verne.

Lilia Tcaci,
director adjunct,
Biblioteca Naţională pentru Copii „Ion Creangă”

ÎNTRUNIRI PROFESIONALE

BIBLIOTECA ȘI „AVENTURA” COPILULUI SPRE CUNOAȘTERE:

Simpozion

- Chișinău, 14 aprilie 2005 -

„Aventura” cunoașterii și rolul bibliotecii în stimularea și realizarea acestui demers cognitiv al copilului a fost tema Simpozionului științific organizat în cadrul ediției a IX-a a Salonului Internațional de Carte pentru Copii. Organizat de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Școala de Biblioteconomie din Moldova, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu” și Biblioteca „Onisifor Ghibu” din Chișinău, simpozionul a continuat tradiția desfășurării în cadrul Salonului a unor întruniri profesionale, la care participă specialiști din domeniul editării și promovării cărții pentru copii, bibliotecari implicați în prestarea serviciilor informațional-bibliotecare pentru copii.

Bibliotecari din Chișinău, București, Cluj-Napoca, Iași, Piatra-Neamț, Vaslui au abordat multiple aspecte ale organizării lecturii copiilor, discutând despre cultivarea gustului pentru lectură, rolul instituției bibliotecare în susținerea procesului instructiv-educativ, dezvoltarea de la vârsta cea mai fragedă a abilităților cognitive și creative prin intermediul lecturii, jocului și distracției, realizarea unor programe de bibliotecă adresate părinților și copiilor, inclusiv celor cu nevoi speciale, specificul literaturii pentru copii și particularitățile lecturii la diferite etape de vârstă, utilizarea tehnologiilor informaționale în activitatea de bibliotecă etc.

În continuare vă propunem textele comunicărilor prezentate în cadrul acestei întâlniri profesionale care a oferit tuturor celor prezenți un prilej pentru a face schimb de idei, pentru a comunica, a discuta, a face cunoscută propria experiență sau a prelua practicile avansate ale colegilor din alte biblioteci.

IDENTITATE ȘI CUNOAȘTERE ÎN PROZA CLASICĂ A COPILĂRIEI

Ca formă a artei, literatura a fost și va continua să fie o "radiografie" a vieții surprinse pe toate coordonatele sale. Spectacolul uman, aflat el însuși într-o permanentă metamorfozare și primenire, duce implicit la metamorfozarea și primenirea continuă a peisajului literar însuși. Neputând să facă abstracție de mutațiile survenite în sensul experienței umane, literatura le va reflecta larg, stabilind astfel posibile și credibile punți între viață și textul literar sub raportul condițiilor socio-istorice și morale, a problematicii eternului omenesc, în general. Pentru a-și găsi ecoul scontat în sufletul oamenilor, literatura trebuie să vorbească, deci, despre oameni, întrucât omul, ca ființă socială, a simțit întotdeauna nevoia de eroi și de trăiri omenești exemplare, în care să se recunoască atât în reușitele cât și

în neizbânzile sale. Ea este făcută, aşadar, „pentru a ne îmbogăţi sufleteşte, pentru a ne da o conştiinţă mai înaltă despre noi înşine şi despre locul nostru în lume.”

În peisajul accidentat şi complex al literaturii universale, care cunoaşte teme şi motive comune, a căror pondere diferă în primul rând cantitativ, dar şi prin varii modalităţi de tratare şi perspectivare, aceea a universului infantile, străbate persuasiv frontierele literaturilor naţionale, dovedindu-se un *next stenic*, mereu proaspăt şi inedit. Ubicuitatea temei confirmând, în formule diverse, aderenţa la un spaţiu vital comun elementului om de pretutindeni, nu mai poate astfel surprinde pe nimeni, impunându-se de la sine în sfera literaturilor. Acceptată şi evaluată *tale quale*, proza dedicată lumii candorii nu este în nici un caz o temă minoră şi, deci, neglijabilă iar cei tentaţi să o judece astfel ar comite o regretabilă eroare. Găsind firească tentaţia scriitorului de pretutindeni de a reveni „către începuturile vieţii sale”, narând cu plăcere şi voluptate evenimente din propria copilărie. T. Vianu observa cu justeţe faptul că atunci când aceştia "*n-au făcut-o în numele lor propriu şi sub forma confesiunii, locul pe care l-au dat în operele lor caracterelor de copii [...] arată cât datorează şi aceştia primelor lor amintiri*" printre numele citate figurând Dickens, Daudet, Dostoievski.

De copilărie, scriitorii din toate colţurile lumii şi din toate timpurile, s-au apropiat diferit, propunând formule artistice pe cât de diverse, pe atât de originale. De la căutarea romantică a adevărului în edenul anilor de început, unde sclipeşte autenticitatea şi sinceritatea trăirii, sau de la unghiul grav ce refuză cuminţenia idilică şi optimismul festiv, evoluând adesea către revelarea celeilalte faţete a acestei lumi, în spiritul marilor tradiţii realiste, proza universală a impus nume de scriitori şi opere care au intrat de-a lungul timpului în circuitul universal de valori. De aici, un număr mare de personaje-copii care îl invită pe cititor la o identificare cu ele pe latura existenţei şi a năzuinţelor proprii.

Indubitabil, în orice context, personajul literar susţine consistenţa prozei, fie ea de factură romanescă sau de mică întindere, precum nuvela, schiţa sau povestirea. În general vorbind, oricâte vor fi fiind obiecţiile, proza de mare valoare din epoci revolute sau mai apropiate ca timp, din orice literatură a lumii, trăieşte prin personajul sau personajele sale, impuse cu sau fără voie lectorului, justificându-şi valoarea tocmai prin capacitatea protagoniştilor de a reprezenta viaţa în toată complexitatea ei. Amintirea cititorului va fi cu atât mai sensibilizată, cu cât personajul va reuşi să-şi impună propria-i identitate, să reprezinte idei şi evenimente ale realităţii imediate, să iasă din anonimat, conturându-şi astfel propriul său *modus vivendi*. Cine îşi aminteşte de Dickens se va gândi cu siguranţă nu numai la personajele memorabile din universul mare uman, ci, mai ales, la David Copperfield sau Oliver Twist, la Nell sau micuţa Dorrit, la Emily sau Ham Pegotty, Pip şi Estella, Paul şi Florence Dombey, ca să nu amintim decât câteva nume din larga galerie de personaje dickensiene, de care cititorul se va simţi ataşat prin fire nevăzute ale resortului său intim. „În clipa în care încetăm a mai fi copii, am murit”, spunea undeva C. Brâncuşi, rostind astfel un mare adevăr, căci vârsta de început a omului este cea mai pură, cea mai neîntinată, este un spaţiu existenţial imuabil, cel mai sincer, pe care memoria îl conservă netrucat şi unde acesta îşi găseşte puncte esenţiale de sprijin pentru întreaga sa existenţă.

Ca vârstă, copilăria este prin excelență o vârstă romantică prin însuși resortul său intim, prin structura sa morală descătușată de norme și reguli. Copilul respinge instinctual tot ceea ce-i agrează înclinația nativă către libertate, obișnuința de a se manifesta spontan, sincer și, mai ales, eliberat de convențiile care marchează de regulă vârsta matură. El este, într-un cuvânt, „omul înaintea vieții sociale”, cum observa cu justețe G. Ibrăileanu. Timp al unei depline libertăți interioare, al unei lumi fără frontiere sau care tinde să elimine frontierele, copilăria va fi totodată spațiul în care micul erou refuză supunerea la dogme și opreliști din afară, măsurile coercitive venite din exteriorul său dând naștere la adevărate drame sau, din contra, fiind total ignorate. Romanticismul va fi, deci, o dimensiune permanentă și constantă a acestui univers, chiar și în scrierile realiste în care circumstanțe sociale severe vor marca puternic vârsta inocenței și candorii.

Sursă de inspirație funciar romantică, copilăria – ca temă literară – va cunoaște varii modalități de tratare, ce se înscriu, în mare, pe direcția romantică sau cea realistă. Nu arareori, însă, elemente din ambele tendințe fuzionează dând viață unor opere spectaculare, amplasarea acestora pe una din coordonatele menționate devenind o întreprindere riscantă și artificială ce poate conduce la delimitări pe cât de fastidioase pe atât de nefericite. Atâta vreme cât în opera unor mari scriitori, precum Dickens, Ch. Brontë, Dostoievski sau M. Gorki, reprezentanți iluștri ai tendinței realiste, întâlnim și multe elemente romantice, opțiunea s-a făcut, desigur, ținând cont de aspectele precumpănitoare ale operei în ansamblu, la acești scriitori fiind sesizat mai bine realismul lor. Opțiunea nu înseamnă neapărat și ultimul cuvânt, iar a neglija elementele romantice din proza lor înseamnă implicit a recurge la o operație de clivaj literar, limitativă și inexactă.

Cele două magistrale nu sunt neapărat și întotdeauna perfect demarcate și nici obligatoriu divergente, puncte de confluență existând între aparentele extreme. De aici, euritmia operei literare și a literaturii, în general, care sfidează catalogările și clasificările rigide. Nu este un lucru nou, faptul a fost subliniat în repetate rânduri de esteticieni, critici și istorici literari de prestigiu. Ca și o parte din aceștia, avem în vedere aici semnificația estetică metaistorică a unor termeni, precum „clasicism”, „romantism” și „realism”. Disociind între accepția istorică și cea estetică a termenului de clasicism, de exemplu, T. Vianu observa cu justețe că „Operele și artiștii nu vor fi considerați de estetică cu interesul de a reconstitui procesul unitar în curentul căruia au apărut, ci cu preocuparea specială de a le integra în unități sistematice, în timpuri estetice permanente. [...] Un exemplu instructiv ni-l oferă în această privință termenul de clasicism, care desemnează uneori o serie istorică, de pildă literatură franceză în a doua jumătate a veacului al XVII-lea, alteori un tip estetic, adică o anumită structură permanentă a operelor și artiștilor, care a apărut de fapt de mai multe ori în decursul istoriei.”

În același sens, în ordine estetică, deci, în studiul său *Clasicism, romantism, baroc* (capitolul introductiv la volumul *Impresii asupra literaturii spaniole*), G. Călinescu, pornind de la opoziția clasic-romantic, propune, la rândul-i, discutarea termenilor în afara școlilor literare respective, istoricește delimitate, avansând o schiță tipologică ce se baza pe distincția dintre atitudinea clasică și cea romantică.

„Nu există în realitate, afirma exegetul, un fenomen artistic pur, clasic ori romantic. Racine e și clasic și romantic. Clasicismul elin e și clasic și romantic. Romantismul modern e și romantic e și clasic și nu e vorba de vreun amestec material de teme, influențe, tradiții, căci nu ne situăm pe teren istoric, ci de impurități structurale. [...] Clasicism-romantism sunt două tipuri ideale, inexistente practic în stare genuină, reperabile numai la analiza în retortă.”

Situația se extinde și la realism, care a existat ca tendință înainte ca termenul să fi fost folosit și să se fi impus ca atare prin școala franceză din jurul anului 1850. Dacă ne-am opri asupra acestei date ca punct de origine a fenomenului, am fi nevoiți să excludem numele unor remarcabili scriitori aparținând realismului (Balzac sau Stendhal, de exemplu) care au precedat impunerea termenului la mijlocul secolului trecut. Mai mult decât atât, multe din operele cu certe tendințe realiste existente în alte țări, care nu au avut filiații directe cu fenomenul francez de la 1850 ori creații magistrale din secolele trecute, asupra cărora există consensul descoperirii realismului ca tendință, ar fi, de asemenea, excluse irevocabil. Ca practică literară, deci, realismul își anticipă propria-i denumire. Trăsături specifice realismului se găsesc în producțiile literare din toate epocile, aparținând celor mai diferite școli sau curente, începând cu *Satyricon*-ul lui Petronius sau *Măgarul de aur* al lui Apuleius și trecând prin opera lui Plaut ori Marțial, fablieux-urile medievale, Rabelais, Boccaccio sau literatura picarescă spaniolă. Exegeza critică invocă adesea și alte nume, precum cel al lui Shakespeare, sau alte surse, cum ar fi romanul de factură sentimentală sau filozofică cultivat în „epoca luminilor”, literatura clasicismului sau aceea a preromantismului, comedia sau epopeea comică italiană etc. „O operă literară nu poate fi întotdeauna inclusă cu ușurință într-un curent, o metodă sau un stil, din dorința de a face unele clasificări simple și clare sub un singur termen atotcuprinzător.” Un scriitor precum Stendhal, de pildă, în romanul *Mănăstirea din Parma*, își implică eroul într-o tramă tipic romantică, dar subiectul este tratat în cea mai genuină modalitate realistă, apropiindu-se de stilul procesului verbal. Flaubert, scriitor realist, își începe cariera literară prin opere într-o manieră de cea mai pură sensibilitate romantică, în care imaginația fecundă, lirismul precumpănitor și stilul emfatic aparțin în totalitate acesteia. Elemente romantice convertite literar în maniera realistă se întâlnesc în operele surorilor Brontë, George Meredith sau Charles Dickens în literatura engleză, contaminări romantico-realiste putând fi reperate pretutindeni, până și în opera de început, oricât de paradoxal ar părea, a lui Giovanni Verga.

Lumea copilăriei a suscitât interesul scriitorilor de pretutindeni și din toate timpurile, conducând la investigații nuanțate și de profunzime, la adevărate „studii” monografice ale acestui ținut sufletesc al vârstelor de început. Căci, fără îndoială, există un romantism al vârstelor, ce străbate ca un izvor subteran interiorul insului ajuns la maturitate sau la anii senectuții, un romantism de structură, deci, care, conștient sau nu, rămâne o permanență inalterabilă a sufletului uman. Nu o dată, zăgazul este rupt și memoria reînvie secvențe ale vieții trecute, care au impresionat și au marcat în bine sau în reversul său anii anteriori momentului prezent. Nu de puține ori, aceste incursiuni în trecut se opresc la perioada copilăriei, când totul era frumos, sincer și curat, cu alte cuvinte, când totul era mai bun, mai nefalsificat, mai

„altfel”. Este „raiul” pierdut după care tânjesc îndeobște scriitorii romantici, dornici să găsească sau să regăsească în copilărie un univers generos de experiență umană cu implicații adânci în planul literaturii. Nostalgia nedeslușită după acest paradis ireversibil este cu atât mai prețioasă pentru sufletul adultului, cu cât liziera basmului și aceea a existenței diurne de altădată se topesc în aceeași retortă, generând o stare de odihnitoare imponderabilitate, în care sufletul obosit și peregrin poposește într-o alinare și liniște.

Un număr incalculabil de opere dedicate universului infantil sunt generate de propria biografie a autorului lor, acestea depășind însă perimetrul datelor memorialistice sau pe acelea ale simplului jurnal. Sunt creații care, în cazul unui A. France, Ch. Dickens sau M. Twain, de exemplu, dovedesc cât de mult biografia proprie a autorului se prelungește și se topește în opera lor ficțională. Fantezia și lirismul colorează viu o lume din care nu lipsesc variațiunile sufletești ale personajului, cu precizări de mediu și de caractere, unde imaginația debordantă, fără frontiere, se conjugă armonios cu faptul trăit aieva într-o supremă stare de sinceritate și într-un univers netrucat și perfect conservat. Este o lume a ludicului, a bucuriei plene, o lume a deplinei libertăți, care numai la această vârstă se poate trăi astfel.

Când oprești din afara spațiului acesta pur, de natură micro sau macrosocială intervin cu duritate și-i agrează echilibrul senin, modificând fondul primar nativ al micilor eroi, atmosfera se schimbă, registrul artistic al scriitorului vibrează pe coarda gravă și sentimentul de bucurie plină și veșnică sărbătoare dispare. Asistăm în astfel de scrieri la o demitizare a universului infantil, în care duritatea „copilăriei fără copilărie” se revarsă violent în adevărate drame ale existenței, cu atât mai impresionante cu cât acestea apar la vârsta jocului, când nimic n-ar trebui să tulbure bucuria de a fi copil. Atmosfera sumbră din astfel de proze, în care asperitățile vieții transformă personajele copii în adevărate statui ale disperării și deznădejzii, în care lupta pentru existență începe prematur, anulând dreptul funciar al omului de a se bucura deplin de anii libertății și candorii, transmite un soi de poezie amară, invitând la serioase reflecții asupra condiției umane, în general. În spațiul unor astfel de proze de esență realistă, aspirația către fericire este o utopie, personajul aparținând copilăriei doar prin vârstă, nu însă și din punct de vedere psihologic. Maturizat înainte de vreme, copilul intră în mod inexorabil și mult prea curând în lumea celor mari, experimentând de timpuriu „durerile înăbușite” din spațiul vârstei adulte.

„Copilul, se știe, e unul din subiectele cele mai dificile în literatură.” Tipologii diverse, adesea complexe și contradictorii, copiii se diferențiază temperamental, moral sau psihologic, cărțile în care apar ca protagoniști devenind un fel de panoptic ce uimește prin varietate și spectacular. Sentimentalul, reflexivul, timidul, voluntarul, nepăsătorul, nostalgicul, impulsivul, visătorul, revoltatul, patriotul, leneșul, gânditorul, precocul, tenacele, inadptatul, picaroul, capriciosul, egoistul, recalcitrantul etc. sunt tot atâtea ipostaze ale copilului-personaj, cu adâncimile și complicațiile sale sufletești și surprins cu pătrundere într-o euritmie de tonuri și culori în a căror combinație constă și se definește arta scriitorului.

Ceea ce mai diferențiază cărțile în care apare personajul copil este atmosfera. Pe de-o parte, frapează lumina, bucuria, optimismul ce traduc o copilărie împlinită, trăită plenar, pe de alta, impresionează adânc umbrele, tristețea, dramatismul existenței explicând copilăria frustrată, vitregită, mutilată. Sunt cele două fețe ale lui Ianus în perimetrul acestei literaturi, care rămân în general valabile, dar între care nu se pot stabili întotdeauna linii nete de demarcație, așa cum nu poți distinge exact hotarul dintre zi și noapte, dintre lumină și întuneric.

Note:

Paul Cornea. *Regula jocului.* – București, Ed. Eminescu, 1980, p. 67-68.

Tudor Vianu. *Estetica.* – București, E.P.L., 1968, p.258.

Idem, p. 32-33.

G. Călinescu. *Impresii asupra literaturii spaniole.* – București, E.L.U., 1965, p.16.

Grigore Vereș. *Opera lui Charles Dickens în România.* – București, Ed. Minerva, 1982, p.236.

Perpessicius. *12 prozatori interbelici.* – București, Ed. Minerva, 1980, p.318.

Cătălin Bordeianu,
profesor universitar, doctor,
Universitatea “Petre Andrei” Iași

DE LA CÂNTECELE DE LEAGĂN SPRE SITE-URILE WEB – CALEA COPILULUI SPRE CUNOAȘTERE

*„Copilul se naște curios de lume și
nerăbdător de a se orienta în ea.”*

George Călinescu

Cunoașterea lumii de către copil, precum afirmă savanții, începe încă în perioada prenatală. Faptul că noul născut recunoaște vocea mamei, reacționează la zgomote, își întoarce capul în direcția de unde vine un sunet, demonstrează că, acel proces de reflectare în conștiința omului a realității existente, pe care îl numim „cunoaștere”, este în plină desfășurare la copil până la nașterea lui și, cu atât mai mult, în primele zile de viață.

Intelectul copilului – capacitatea de a gândi, de a cunoaște, de a avea o activitate rațională, de a opera cu noțiuni – este funcțional din momentul nașterii și adulților nu le rămâne decât să-l stimuleze.

Intelectul este bazat pe sinapse, adică punctele de contact, interconexiunile între neuroni. S-a demonstrat că atunci când se naște copilul nu are stabilite toate aceste interconexiuni în creierul său. După naștere există o perioadă exuberantă, când legăturile se formează repede. Fazele cheie de formare a creierului la copil se desfășoară până la 6 luni. Pe la trei ani creierul copilului înregistrează de 2 ori mai multe sinapse decât cel al adultului. Așadar, biologic bebelușul este pregătit pentru

a învăța, pentru a cunoaște. Dacă aceste interconexiuni sunt folosite la vârsta fragedă, ele devin permanente, iar în caz contrar, pot fi pierdute irecuperabil.

Misiunea de a-i dezvolta copilului intelectul, de a-l ajuta să cunoască mai bine lumea le revine, în primul rând, părinților. Pentru a face față acestei sarcini deloc ușoare, părinții au nevoie de o pregătire specială și de ajutorul specialiștilor din diverse domenii.

Alături de pediatri, psihologi, educatori, printre cei care ar putea să-i ajute pe părinți în îndeplinirea misiunii date sunt bibliotecarii. Exemplele de experiență în acest domeniu din bibliotecile SUA, Danemaricii, Suediei, Japoniei și altor țări, confirmă că bibliotecarul poate deveni partenerul numărul unu al părinților în educația copiilor, mai ales în cei „șapte ani de acasă”. Bibliotecile au destul de multe instrumente și surse pentru a putea oferi acest suport părinților, iar bibliotecarii, care își asumă acest rol, trebuie să cunoască foarte bine următoarele:

- particularitățile de dezvoltare, cele psihologice ale copiilor la diferite vârste;
- cărțile ce pot fi recomandate părinților;
- cărțile care pot fi citite copiilor la anumite vârste;
- cântecele potrivite copiilor de vârstă preșcolară;
- diversele jocuri, activitățile interactive;
- activitățile ce țin de lucrul manual, de modelare, de artă etc.

Stimularea creierului și, implicit, a intelectului se face prin diverse metode: citirea textului, audierea muzicii, vizionarea imaginii, practicarea jocului și a mișcării, desfășurarea unui proces de muncă.

Bibliotecarii se preocupă, în special, de stimularea intelectului copilului prin cuvânt și lectură. Studiile efectuate arată că acel copil, cu care s-a vorbit mai puțin și căruia nu i s-a citit în primii ani de viață, ar putea avea probleme de vorbire și exprimare. Or nivelul de posedare a limbii determină foarte mult și nivelul cunoașterii la copil. Cu cât mai devreme copilul este familiarizat cu cuvântul, cu lectura, cu atât abilitățile lui lingvistice vor fi mai dezvoltate. Copiii învață mai bine când simt plăcerea lecturii.

Biblioteca trebuie să inițieze programe speciale pentru viitorii părinți și pentru părinții cu copii până la 7 ani, pentru a-i forma ca buni îndrumători ai copiilor pe calea cunoașterii.

Foarte important este ca bibliotecarul să poată stabili un parteneriat cu medicii, educatorii, asistenții sociali, psihologii și alte persoane implicate în educația și dezvoltarea copilului.

Înainte de a învăța să citească copilul trebuie să aibă 6 aptitudini: 1) aptitudinea de a descrie lucrurile și a povesti despre evenimente; 2) capacitatea de a avea plăcere la vederea cărții; 3) un vocabular dezvoltat; 4) aptitudinea de a auzi și a se juca cu sunete scurte din cuvinte; 5) cunoașterea literelor, denumirii acestora și a sunetelor pe care le reprezintă; 6) cunoașterea felului în care se folosește o carte, cum se urmăresc cuvintele în pagină.

Pentru a-i ajuta pe părinți să le formeze copiilor aceste aptitudini, bibliotecarii trebuie să le recomande anumite cărți despre cifre, litere, forme,

obiecte, fenomene etc. De asemenea, le pot propune publicații despre diverse metode de atragere a copiilor spre lectură.

Colaborarea cu pediatrii și asistenții medicali ar permite bibliotecarilor să-i cuprindă în aceste programe și pe părinții care nu frecventează biblioteca. Medicii și infirmierele, cu sprijinul bibliotecarilor, ar putea să-i informeze pe părinți despre importanța lecturilor în voce pentru formarea dragostei de carte la copii și pentru pregătirea lor pentru școală.

Un program complex, dedicat părinților, ar include câteva activități:

- întâlniri, ședințe interactive cu părinții și copiii acestora;
- bibliografii de recomandare cu surse dedicate părinților;
- bibliografii cu titluri pentru copii după categorii de vârstă, după teme, după genuri de literatură, după tipuri de cărți și alte documente (CD-ROM, casete audio și casete video, site-uri web, programe de calculator) și altele.

Părinții ar putea învăța și practica împreună cu bibliotecarul și copiii acele poezii de dădăcire a copiilor, pe care le avem de la strămoși („Tăpușele”), poeziile și jocurile prin care copiii își studiază propriul corp sau lumea înconjurătoare (de exemplu, mână: „Eu mă joc, mă joc, / Cu degetul mare mă joc, / Când degetul mare a obosit / Rândul arătătorului a venit.).

Sunt deosebit de eficiente diversele jocuri între părinți și copii și între copii, pentru că „jocul este munca copilului”.

Fiecare întâlnire ori ședință cu părinții și copiii lor trebuie să conțină un moment de lectură. Datoria bibliotecarului este să-i învețe pe părinți cum se citește corect o carte, cum se pun accentele, ce intonații se folosesc. Părinții să fie învățați cum să comenteze ilustrațiile, cum să pună întrebări copiilor pentru a le facilita înțelegerea textului și a imaginii.

Un element distinct și util al acestor întâlniri ar fi învățarea cântecelor de leagăn și a cântecelelor pentru copii.

Rezultatele unui astfel de program s-ar exprima în următoarele:

- Copilul se familiarizează cu sunetele, cuvintele și formele limbajului;
- Se îmbogățește vocabularul copilului;
- Se formează dragostea copilului pentru limbă și cărți;
- Se dezvoltă abilitățile de pre-lectură;
- Copilul cunoaște ce înseamnă o carte, cum se ține ea corect, știe că se citește de sus în jos și de la stânga la dreapta;
- Copilul se familiarizează cu arta prin ilustrațiile de carte;
- Se creează o legătură specială între părinți și copii;
- Copii învață să asculte.

Abilitățile de lectură, curiozitatea și capacitatea de a cunoaște cât mai multe lucruri, formate din fragedă copilărie, vor conduce mai apoi copilul în spațiul vast și complex al informației.

Bibliografie:

Tales to Tickle Toddlers and Storytelling from the Start / Presented by Christine McNew, Youth Services Consultant .- Texas State Library and Archives Commission, 2004 .- 75 p.

Mother Goose at the Library: Infant Lapsit Programs / Presented by Christine McNew .- Texas State Library and Archives Commission, 2004 .- 79 p.

Eugenia Bejan,
prim adjunct al directorului general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

***BIBLIOTECA PENTRU COPII „ION CREANGĂ”
ȘI TEATRUL DE PĂPUȘI „LICURICI” - UN UNIVERS
CREAT PRIN LECTURĂ, STUDIU ȘI JOC***

Biblioteca „Ion Creangă”, filiala Bibliotecii Metropolitane București, este cea mai mare filială care are drept public țintă copiii de la vârsta primelor povești și jocuri până la momentul încheierii ciclurilor școlare din învățământul de stat sau particular.

Ambient plăcut, noutăți editoriale, modernitate, dar și tradiție, sunt tot atâtea elemente care caracterizează activitatea Bibliotecii „Ion Creangă”.

Formator de caractere și personalități, lider de opinie, colaborator de nădejde pentru cei care sunt implicați în educația tinerei generații de la mic la mare, colectivul Bibliotecii „Ion Creangă” a creat și a desfășurat proiecte culturale care au devenit o alternativă la tentațiile care vin dinspre mass-media (televizor, film, jocuri pe calculator).

Proiectul cultural în desfășurare ***Roata copilăriei. Joc. Lectură. Studiu*** face din Bibliotecă locul ideal de interferență al activităților obligatorii cu cele de petrecere a timpului liber.

Parte componentă a acestui proiect este programul estival *Vacanța 2005*, program care se repetă în fiecare an și se desfășoară în toate filialele pentru copii ale Bibliotecii Metropolitane București, în colaborare cu alte instituții și asociații care au ca obiect de activitate educația copiilor (școli, asociații de asistență, alte instituții și organizații).

Astăzi, Biblioteca este cea mai modernă și mai frumoasă instituție de profil care își primește utilizatorii într-un ambient plăcut, cu elemente de mobilier nou și modern, cu o funcționalitate bine determinată a fiecărui spațiu și o tehnologie informațională adecvată activităților pentru copii: televizor, video, calculatoare, Internet, teatru de păpuși.

Utilizatorii beneficiază în acest moment de următoarele facilități:

- *săli de împrumut* la domiciliu unde utilizatorii au acces la un fond de publicații bogat (în limbile română, engleză, franceză, germană, italiană etc.);
- *sala de lectură* unde există condiții adecvate de studiu /consultare a lucrărilor de referință (enciclopedii, dicționare, lucrări de sinteză, lucrări de

artă etc.), titluri în limbile română, franceză, engleză, germană, italiană etc. sau perfecționarea și aprofundarea cunoștințelor de limbi străine, individual, cu ajutorul mijloacelor electronice;

- *catalog alfabetic general*, pe suport de hârtie, pentru lucrările în limba română;
- *catalog alfabetic pentru lucrările în limbi străine*;
- *fișier sistematic pentru fondul de publicații al sălii de lectură*;
- *catalog electronic*;
- *INTERNET*;
- *audiție* sau împrumut de casete audio, CD;
- *vizionarea* în bibliotecă sau împrumut de casete video cu povești dar și întreaga colecție *Discovery*, CD-ROM;
- consultarea celor mai reprezentative și interesante publicații periodice.

Structura colecțiilor Bibliotecii este enciclopedică, răspunde nevoii de informație în varii domenii dar și cererii de bibliografie școlară.

Pe lângă lucrările pe suport de hârtie, cititorii găsesc în Bibliotecă CD-uri, CD-ROM-uri, casete audio, casete video, cursuri de învățare a limbilor străine cu mijloace electronice, reviste, ziare, hărți etc.

Cărțile sunt așezate pe vârste, fiecare sală are ca public țintă copiii de o anumită vârstă.

Sălile de împrumut oferă cititorilor posibilitatea accesului liber la raft, copiii pot împrumuta lucrări în limbile română, franceză, engleză, germană, italiană.

Ludoteca este o sală special amenajată pentru segmentul de vârstă 3-8 ani, unde s-a pornit de la ideea de îmbinare a jocului cu lectura, în așa fel încât trecerea de la joc și ascultat povești la lectura propriu-zisă a acestor povești de către copiii înșiși să fie mai ușoară. Acest spațiu atrage copiii prin estetica lui, prin mobilierul special construit în culori vii (roșu și crem), prin fondul de publicații existent în această sală, care poate fi împrumutat și care este constituit din lucrări frumos ilustrate.

Dar ceea ce atrage cel mai mult în *Ludotecă* sunt jocurile care se adresează copiilor de diferite vârste, ele stimulând imaginația - cei mai mici pot construi, cei mai mari își dovedesc priceperea sau cunoștințele de cultură generală.

Cele mai educative și instructive jocuri oferă copiilor alternative de relaxare și petrecere a timpului liber în mod civilizată în timpul anului școlar sau în vacanța de vară în cadrul proiectului *Vacanța 2005*.

Sala de expoziții este un spațiu în care predomină *frumosul* care transpare din toate lucrările expuse aici.

Expozițiile de artă plastică se organizează lunar. Principiul de la care s-a plecat a fost acela de a oferi tinerelor talente posibilitatea primei expoziții personale sau de grup la vârsta copilăriei sau adolescenței.

O componentă a acestei activități este colaborarea cu profesorii de desen din școlile bucureștene.

Pe de altă parte, s-a urmărit ca viitorii artiști să aibă un *model* prin alternarea expozițiilor amatorilor cu cele ale unor artiști plastici consacrați, membrii UAP, pictori profesioniști, graficieni, maeștrii în arta tapiseriei etc.

Ne-am bucurat, la vernisajul unor astfel de expoziții, de prezența unor artiști de talie națională și internațională : Octavia Țărălungă, Adriana Mihăilescu, Stela Crețu, Adrian Ionescu, Ecaterina Draganovici, Iurie Darie, dar și Nicolae Filoteanu, Sever Frențiu, Șerbana Ionescu, Mihaela Filoteanu, Ioana Timofei, Svetlana Utto, Luminița Tudor.

Cu ocazia Crăciunului și a Sărbătorilor Pascale s-au organizat expoziții de icoane ale copiilor dar și ale profesioniștilor. Dintre aceștia menționăm : Cătălin Băluț, Elena Oanac Agapie, Oana Ducu, Andana Călinescu etc.

Teatrul de Păpuși „Licurici”, creat de copii pentru copii, este cea mai eficientă modalitate de prezentare a textului literar, de dezvoltare a imaginației, de descoperire a talentului, de petrecere a timpului liber, de comunicare între vârste, de formare a caracterelor și personalității copiilor.

În fiecare sâmbătă, copiii, părinții, bunicii participă la spectacole sau repetiții ale Teatrului într-o ambianță specială, o adevărată casă a păpușilor unde totul are farmec, de la amenajarea locației la pelerinajul copiilor păpușari, dar și confecționeri, mânăuitori, designeri, sunetiști, actori.

La începuturile *Teatrului „Licurici”* se află ideea de a prezenta cărțile noi intrate în colecțiile Bibliotecii cu ajutorul a două păpuși. Era în anul 1972, când bibliotecara Gabriela Stamatiade a început confecționarea de păpuși, care să devină personajele unor piese de teatru, iar copiii să fie mânăuitorii lor.

Așa a început această frumoasă poveste despre unicul teatru de păpuși de pe lângă o bibliotecă publică - *Teatrul de Păpuși „Licurici”*.

Acesta a fost primul pas, după care a urmat o frumoasă colaborare cu actori de la teatrele bucureștene, cu oameni de radio, de la care Gabriela Stamatiade, coordonatoarea activităților pe care le-a implicat și le implică și azi acest teatru, și-a însușit tainele acestei fascinante meserii.

Putem afirma că este cunoscut nu numai pe plan local ci și în țară. Colectivul Teatrului a fost distins cu premii naționale, ultimul în 1993 la un concurs ce s-a desfășurat la Buziaș.

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înființarea UNICEF, Gabriela Stamatiade, coordonatoarea Teatrului, a luat parte la un simpozion internațional pe tema activităților educative realizate prin teatrele de păpuși, simpozion care a avut loc în Indonezia, la Bandung (23-27 septembrie 1996). Participarea a fost un succes.

Prin toate programele sale – *Roata copilăriei*, activitate de animație prin Teatrul „Licurici”, expoziții, concursuri, întâlniri cu scriitori și alte activități culturale – *Biblioteca „Ion Creangă”* este un spațiu generator de civilizație, sentimente bune, bucurii curate, educație și formare a personalității copiilor.

Delia Nistor, Florin Preda,
Biblioteca Metropolitană București

BIBLIOTECA PUBLICĂ „ALBA IULIA”: NOI ABORDĂRI ȘI MODALITĂȚI DE CONSOLIDARE A RAPORTURILOR CITITOR-LECTURĂ

Biblioteca „Alba Iulia” a fost înființată acum șase ani într-un sector relativ nou al municipiului Chișinău, fapt în virtutea căruia aici locuiesc multe familii tinere. Fiind, așadar, o instituție de lectură de cartier, este firesc să presteze servicii pentru toate categoriile de cititori. Chiar de la început, în cadrul bibliotecii activează o secție pentru copii, context în care au fost elaborate și implementate diverse programe și servicii adecvate categoriilor de vârstă ale tinerilor cititori. Inițiatorii acestor proiecte au pus în mod conștient accentul pe atragerea la lectură a preșcolarilor – beneficiarii de mâine ai bibliotecii. Astfel s-a ajuns la inițierea unor relații de colaborare cu cele două grădinițe din cartier, dar și cu instituțiile de învățământ de aici: patru licee, trei școli medii și două primare.

De rând cu prestarea serviciilor tradiționale (de informare bibliografică, de consultare pe loc a publicațiilor și de împrumut la domiciliu), pe parcurs, am diversificat modalitățile de abordare în vederea consolidării raporturilor cu tinerii cititori. Astăzi oferim copiilor, care ne frecventează biblioteca, o gamă de servicii noi cu priză la tehnologiile moderne: cultivarea abilităților de utilizare a calculatorului pentru a le asigura accesul la documentele pe suport electronic, inclusiv la sursele din rețeaua Internet (Programele „ABC-ul computerului” și „Alfabetizare digitală”).

Pe parcurs, în funcție de solicitări, am elaborat și implementat o serie de alte programe și servicii adaptate la potențialul copiilor de diferite vârste, scopul urmărit fiind acela de a-i pune în contact nemijlocit cu cartea în diversele ei forme. Din rândul acestora aș menționa ciclurile de acțiuni din cadrul programelor „Lecturi matinale”, „Ora poveștilor”, spectacolele Teatrului de Păpuși "Spiriduș".

Un capitol aparte din activitățile cu și pentru copii îl constituie organizarea și desfășurarea unui spectru larg de programe literar-cognitive, care cuprinde concursuri literare și de desene, prezentări și lansări de carte, întâlniri cu scriitori și editori, șezători literar-muzicale, audieri (literare, muzicale), vizionări de filme video etc.

Una din direcțiile prioritare ale activității Bibliotecii „Alba Iulia” ține de lichidarea barierelor informaționale în sânul comunității prin atragerea copiilor defavorizați la acțiunile cultural-artistice inițiate în cadrul programelor noastre.

În acest sens aș vrea să mă opresc mai întâi asupra unuia dintre proiectele noastre de succes: „Tabăra de lectură și agrement”, ce se desfășoară în perioada de vară cu începere de la 1 iunie – Ziua Internațională a Copiilor.

În 2004, Tabăra – care este o formă de activitate mai puțin tradițională și care, an de an, devine tot mai plină de conținut și mai interesantă – a ajuns la ediția a cincea. Formele de activitate în Tabăra sunt cât se poate de variate: lecturi (individuale și în grup), recitaluri, concursuri și jocuri, lansări de carte și întâlniri cu scriitorii, excursii tematice. Sunt atractive și captează interesul copiilor ședințele de familiarizare cu ABC-ul calculatorului, precum și vizionările de programe

(desene animate, filme cu tematică istorică sau cultural-artistică) în cadrul Videofilmotecii.

Pentru că am comemorat 500 de ani de la trecerea în eternitate a Dreptcredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, am programat un întreg ciclu de acțiuni consacrate acestui eveniment: întâlnirea cu scriitorul și editorul Constantin Dragomir, care și-a lansat cele două cărți proaspăt apărute („Clopotul nemuririi” de Constantin Dragomir și „Istoria lui Ștefan cel Mare și cel Bun” de Petre Ispirescu), apoi șezătoarea literar-muzicală cu genericul „Ștefan, Ștefan, Domn cel Mare”, ce a cuprins o victorină și un recital de poezii și cântece, bazate pe lecturile zilnice cu voce tare, o expoziție tematică de carte pentru copii și curiozități editoriale; în fine, o excursie la Mănăstirea Căpriană (ctitorită de Ștefan cel Mare) și la Poiana Eminescu din pădurea Scorenilor (raionul Strășeni). Tot în cadrul Taberei de vară, în 2004, Biblioteca „Alba Iulia” a găzduit *Concursul de desen manual* pentru copiii defavorizați din municipiu „O provocare pentru cei mai buni”, ediția a II-a, organizat în colaborare cu Departamentul „Servicii informaționale pentru persoane dezavantajate” de la Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”. Concursul s-a bucurat de un real succes și faptul acesta ne-a determinat să preluăm practica respectivă pentru aplicare în cartierul nostru.

În contextul activităților practicate în tabără copiii au fost încurajați să se familiarizeze cu tehnica electronică; ei au deprins să culeagă texte la calculator, să deseneze, să macheteze, să navigheze în Internet, să-și deschidă o adresă electronică, să elaboreze diplome de participare la tabără, semne de carte și chiar un număr de revistă “Bobostar”, să lectureze cărți electronice și, nu în ultimul rând, să descopere jocurile din colecția “Să ne jucăm pe calculator”.

Cu începere din 2004, am inițiat programul „Biblioteca vine la tine cu prieteni” prevăzut pentru copiii defavorizați din comunitatea urbană care urmărește cuprinderea în diverse activități a copiilor cu dizabilități de la Școlile auxiliare (speciale) nr. 5, 7, Internatul nr. 10 (copii din familii vulnerabile), cu Liceul cu Profil Tehnologic pentru slab văzători, cu Centrul pentru minori „Făclia”, care au nevoie de serviciile bibliotecii, dar din diferite motive nu ne pot vizita la sediu și nu pot frecventa nici alte instituții de cultură. Programul prevede deplasarea bibliotecarului pe teren, cu literatură artistică și materiale instructiv-didactice, înregistrări audio cu tematică literară.

Programul „Ora poveștilor” este unul dintre preferințele copiilor, precum și orele de lectură, prezentările de carte, concursurile literare, ghicitorile, integramele pe care le dezlegăm în comun. Întâlnirile decurg într-un mod firesc și atractiv. Neîncredători la început, copiii se conving, pe parcurs, că întâlnirea cu cartea nu este neapărat și din start plictisitoare. Ei se obișnuiesc repede cu acest mod de a lucra și sunt capabili să susțină pe viu, cu însuflețire și plini de curiozitate, un dialog antrenant în baza cărților propuse spre lectură.

Orice gen de manifestare are loc – și vreau să accentuez acest fapt – sub formă de dialog și conversație, modalitățile respective fiind cât se poate de eficiente. Și asta, probabil, se întâmplă din cauza faptului că această categorie de copii este limitată în posibilitatea de a comunica suficient cu lumea. De asemenea, li se oferă șansa de a se exprima liber și, totodată, ocazia de a se cunoaște mai bine,

de a-și dezvălui trăsături de caracter până atunci nebănuite. Astfel, ei ajung să se convingă de faptul că, abordată adecvat, cartea este o sursă de bucurie, de delectare, de cunoaștere și îmbogățire a orizontului, iar bibliotecarul apare drept o persoană de încredere, grație căruia are loc acest miraculos act de comunicare cu universul de dincolo de litere.

Periodic, se organizează întâlniri cu scriitori, la care iau parte și elevi din instituțiile de învățământ cu profil muzical (Liceul de Muzică "Ciprian Porumbescu") sau de cultură generală (liceele „Gheorghe Asachi” și „Prometeu”), care pot contribui la susținerea morală și la îmbogățirea vieții moral-spirituale a copiilor ce beneficiază de serviciul nominalizat („Biblioteca vine la tine cu prieteni”).

Cu acești copii și pentru ei am organizat pe parcurs mai multe activități, printre care voi menționa prezentările de carte „Curiozități editoriale”, spectacole literar-muzicale, întâlniri de suflet cu scriitorii Grigore Vieru, Ianoș Țurcanu și Arcadie Suceveanu. De ziua Sfântului Nicolae, la 19 decembrie, al doilea an consecutiv, suntem printre organizatorii unui program literar-artistic (inclusiv expoziția de carte „Poveștile copilăriei” din colecția Bibliotecii „Alba Iulia”), urmat de o masă de binefacere pentru copiii defavorizați din sectorul Buiucani oferită de firma “Tract-Ex.Im” SRL în colaborare cu Direcția pentru Protecția Dreptului Copilului din sectorul Buiucani. Biblioteca a venit aici cu doi prieteni inimoși ai copiilor – poeții Iulian Filip și Ianoș Țurcanu, care au făcut donații de carte și au oferit autografe.

Acest nou gen de abordare a cititorului dezavantajat este deosebit de necesar în situația, în care bibliotecile școlare nu sunt dotate nici pe departe cu strictul necesar. În virtutea acestei împrejurări am și încheiat contracte de colaborare pe termen lung între bibliotecă și instituțiile interesate în promovarea acestei noi modalități de abordare a fenomenului lecturii. Programul își propune extinderea ariei de acoperire cu carte a copiilor defavorizați din comunitate, care au nevoie de o atenție aparte în procesul lecturii, cunoașterii, integrării intelectuale și sociale. Or, considerăm că biblioteca trebuie să promoveze tezaurul literar depozitat în rândul acestei categorii de cititori, să le asigure o comunicare literar-culturală activă și de durată.

Pentru a depista interesul copiilor față de această activitate am efectuat un sondaj în rândul elevilor claselor primare de la Liceul cu Profil Tehnologic pentru copii cu vederea slabă, privind activitățile de program și extrașcolare și am constatat un interes sporit pentru lecturile cu voce tare, audierile de texte, muzică, comunicare și ascultare, întâlnirile cu scriitorii, dorința de a ține în mâini cartea, de a o vedea, a vizita biblioteca cu acces liber la raftul de cărți.

În concluzie, ca urmare a contactelor pe care le avem cu elevii de la aceste școli, urmărindu-le reacția, studiindu-le comportamentul – bucuria de la întâlnirea cu lumina cărții – am constatat, că eforturile întreprinse de noi sunt necesare și trebuie să perseverăm cu mai multă energie, cu mai multe forțe și diverse modalități de promovare a lecturii pentru a ajunge la rezultatele scontate.

Așa cum am demonstrat deja, activitățile întreprinse de noi pe teren, în afara bibliotecii, au un impact serios asupra cititorilor dezavantajați sau cu dizabilități și

conduc, în ultimă instanță, la consolidarea raporturilor instituției de lectură cu factorul uman în constituirea sa intelectuală. De aceea considerăm necesară extinderea relațiilor de colaborare cu instituțiile școlare și preșcolare din urbe, sporirea numărului de activități literar-culturale și a numărului de persoane încadrate în aceste activități, doritori de a frecventa biblioteca, extinderea ariei de circulație a colecțiilor noastre, afirmarea bibliotecii în comunitate ca instituție de cultură.

Considerăm, că copilul trebuie să citească nu numai cât cuprinde tema de acasă, dar și să se autocultive, iar modalitățile și posibilitățile pentru autoinstruire astăzi sunt destule: avem biblioteci cu carte foarte bună pentru copiii de toate vârstele, nivelele și gusturile. Noi suntem cei care putem și trebuie nu doar să oferim cartea sau informația la cererea copiilor, dar să le completăm cererea exhaustiv, să-i învățăm să caute și să găsească informația, să promovăm accesul liber la raft și la informație în general, să provocăm copiii să citească, să-i căutăm pe cei limitați în posibilitatea de a se deplasa și a ni se adresa și să-i ajutăm. În așa fel vom avea copii multilateral dezvoltăți, contribuind esențial la formarea intelectuală a generației de mâine.

Tamara Malanețchi,
Biblioteca Publică „Alba Iulia”, Chișinău

MAGIA LECTURII SAU LECTURA OBLIGATORIE LA PREADOLESCENȚI

Intr-o lume supusă schimbării, mereu flămândă de nou și de mai bine, bibliotecile publice au devenit lăcașuri ale conștiinței planetare reușind să imprime umanității o identitate proprie.

Ultimele decenii au deschis bibliotecilor posibilități nebănuite de valorificare a imensului potențial de care dispun. Bibliotecile din România au suferit, în ultima perioadă, o importantă transformare atât în domeniul informatizării cât și în achiziție.

Circulația valorilor culturale, nevoia de informație, extinderea proceselor educative la nivel local, național și global schimbă profund modelul tradițional al serviciilor lecturii publice.

Prin informatizarea bibliotecilor din România s-a deschis o nouă eră a circulației informației, o nouă bibliotecă. Transferul de informații este azi cel mai complex proces social, pentru că stă la baza oricărui pas al civilizației și al schimbării. Modernizarea continuă a acestor lăcașuri de cultură nu ar fi fost posibilă, dacă bibliotecarii nu s-ar fi mobilizat și nu ar fi fost deschiși schimbării.

Nu este suficient ca bibliotecarul să realizeze doar activități specifice, chiar dacă acestea ating un înalt nivel calitativ, infinitatea cunoștințelor și experiența umană, teaurizată în colecții proprii, trebuie să ajungă la cei interesați, îmbogățindu-le viața prin intermediul specialistului. Intr-o societate

de consum, interesul se focalizează asupra individului și calitatea serviciului se raportează la satisfacerea individuală a consumatorului. Ne întrebăm dacă în zilele noastre mai putem vorbi de consumul de carte, de nevoia cunoașterii, de frământările trecutului.

Cartea n-a dispărut, dar a cunoscut influențele mijloacelor de comunicare. Prin noul suport virtual, informația electronică va susține și va extinde explozia informațională din toate domeniile. Cartea a fost și va rămâne singurul liant dintre generații, fără ea nu putem exista ca entitate de sine stătătoare.

Noul suport virtual asigură o mai mare viteză a circulației, a informației, aceasta nefiind îngrădită de spațiu și timp. Biblioteca în calitatea ei de mijloc de comunicare, conservare și difuzare a cărții are atribute proprii acționând ca un factor al modelării gândirii, ca mijloc de interiorizare a valorilor, de orientare a publicului în patrimoniul cultural.

Bibliotecarul are un rol important în formarea tinerilor, în modelarea gândirii lor, alături de profesori și părinți contribuind la implicarea acestora în viața socială și culturală a comunității.

Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași a reușit să răspundă nevoilor de informare a utilizatorilor prin calitatea serviciilor, oferind acces nelimitat la colecții și la instrumentele de cercetare documentară.

Prin intermediul achizițiilor din ultima vreme s-a reușit o stimulare a lecturii, iar calitatea referințelor oferite de bibliotecar a determinat creșterea frecvenței în secțiile de împrumut. Lectura deschide toate porțile comunicării, pentru că ea este actul libertății, oferind omului contemporan posibilitatea informării.

Oamenii citesc din diferite motive, lectura fiind temelia nivelului de cultură al unei societăți, prin ea se satisfac cerințele proprii fiecărui cititor.

Prin politica dusă, biblioteca publică a reușit să stabilească o relație mai puțin rigidă între utilizator și bibliotecar, contribuind în felul acesta la o mai bună calitate a comunicării. Tinerii sunt mai atrași de bibliotecă și prin intermediul promovării în școli a colecțiilor enciclopedice, a serviciilor moderne oferite. Numărul preadolescenților, care pășesc în instituția noastră, este semnificativ, iar interesul lor pentru lectură este stimulat și de cărțile noi care au fost achiziționate în ultima vreme și de facilitățile informaționale.

Bibliotecarul s-a implicat și în instruirea tinerilor, alături de profesori și preoți, încercând să contribuie la integrarea tinerilor în comunitate. Prin programele lansate de bibliotecă s-a reușit atragerea unor tineri inimoși (voluntari). VOLLT (voluntarii “Leii tineri” sunt membrii organizației de voluntari din Biblioteca Județeană “Gh. Asachi”) – reprezintă un grup de tineri care ajută utilizatorii să găsească cărțile dorite, atunci când aceștia nu se descurcă. “Leii tineri” se implică în proiectele și programele bibliotecii:

- Împrumut la căminele de bătrâni;
- Vizite la domiciliul persoanelor cu handicap;
- Promovarea imaginii bibliotecii în școli etc.

Bibliotecarii, alături de voluntari, au reușit să satisfacă cerințele utilizatorilor și să rezolve problema referatelor școlare.

Calitatea referințelor oferite de bibliotecar, căldura cu care este întâmpinat în secțiile de împrumut, a atras elevi, studenți, profesori și alte categorii sociale.

Publicul prioritar al Bibliotecii „Gh. Asachi” este unul prin excelență tânăr (peste 70% din totalul utilizatorilor), dar este și cel mai critic și mai avid de informație.

Numărul mare de referate din diverse domenii a stimulat lectura, a determinat și accesul la materialele de referință, precum și accesul la documentele electronice.

Domeniile cele mai căutate de tineri sunt:

- literatura română -35%
- literatura socio-umană -15%
- beletristica - 45%
- alte literaturi -5%.

O atenție deosebită se acordă geografiei, ecologiei, istoriei, filosofiei, electronicii, geologiei, datorită globalizării mondiale și a interesului pentru o lume mai democratică și mai ecologică. Dicționarele au fost foarte solicitate, alături de literatura română și cea universală cuprinsă în bibliografiile școlare.

Politica globală a stârnit interesul utilizatorilor de toate vârstele spre domeniul socio-uman, referatele cerute de programa școlară au determinat biblioteca să ofere materiale și informații de calitate. Accesul la baza de date oferă utilizatorilor prin programul informatizat TINLIB o intrare rapidă și eficientă a informației. A crescut în ultima vreme calitatea lecturii, tinerii citesc pentru cultura lor și pentru perfecționare în diverse domenii.

Din lecturile de vacanță nu lipsesc lucrări relaxante, polițiste, de acțiune, cărți de tipul celor incluse în colecția "Cartea de pe noptieră" (Humanitas).

Se observă că în ultima vreme biblioteca nu este numai o sursă de cunoaștere și informație, ci și un instrument esențial pentru educația permanentă și dezvoltarea culturală a preadolescenților în spiritul europeanismului și al valorilor general umane.

Irena Brodoceanu,
Biblioteca Județeană „Gh. Asachi”

BIBLIOTECA ȘI CONTINUITATEA PROCESULUI EDUCAȚIONAL

*Biblioteca este unica poziție
de a fi, în același timp, catalizator și participant
la procesele intelectuale, care transformă informația
în cunoaștere, în înțelepciune.*

Școala este o instituție de învățământ, care oferă o anumită sumă de cunoștințe bine determinate de curriculumul școlar. Dar, oricât de perfecte ar fi, cerințele curriculumului școlar nu pot da tot ansamblul de cunoștințe, de care are nevoie omul pe parcursul întregii vieți. Biblioteca este cea care oferă posibilitatea de

acumulare a unor cunoștințe suplimentare nu numai în anii de școală, ci și în continuare.

Elevul de astăzi este nevoit să apeleze permanent la noi surse de informație, pentru a înainta pe drumul cunoașterii. Factorii care determină această necesitate sunt:

- realizarea în Republica Moldova a învățământului formativ, care are drept obiectiv major formarea abilităților de dobândire a cunoștințelor de sine stătător;
- implementarea noilor tehnologii educaționale de către cadrele didactice, care îi obligă pe elevi să studieze suplimentar;
- noile conținuturi ale manualelor existente îi îndeamnă pe elevi să caute noi informații în spațiul bibliotecii.

În scopul realizării continuității procesului educațional, bibliotecarul școlar activează în parteneriat cu cadrele didactice. Pentru a obține rezultate în această colaborare, în școală sunt necesare anumite condiții:

- administrația instituțiilor de învățământ trebuie să ceară de la cadrele didactice să cunoască literatura suplimentară la disciplinele predate, care se poate găsi în bibliotecă;
- cadrele didactice să utilizeze literatura suplimentară la lecții și să stimuleze consultarea acesteia de către elevi;
- bibliotecarul școlar să fie membru al colectivului didactic și să cunoască activitatea educațională și extradidactică, cerințele curriculumului școlar și cele individuale ale fiecărui cadru didactic la disciplinele de studiu.

Despre biblioteca școlară se spune, că este locul, unde se împlinește lecția. O lecție prestată la nivelul cel mai înalt se încheie neapărat cu o trimitere la sursele suplimentare. Sunt binevenite liste de recomandare la toate obiectele de studiu, care se amplasează în locuri accesibile, în cabinetele de studiu. În cadrul evaluărilor interne, bibliotecarul școlar pune la dispoziția managerilor instituției un studiu despre nivelul lecturii literaturii suplimentare la disciplina dată în diferite clase sau în clase paralele, unde predau cadre didactice diferite. Astfel, nivelul lecturii literaturii suplimentare de către elevi la disciplina de studiu devine un criteriu de evaluare a activității cadrului didactic.

În timpul săptămânilor sau decadelor pe obiecte are loc popularizarea literaturii existente în biblioteca școlară, prin intermediul prezentărilor de carte sau revistelor bibliografice, acestea devenind un element obligatoriu al tuturor acțiunilor.

Ca rezultat al cercetărilor întreprinse de elevi în bibliotecă sunt și gazetele de perete, pregătite cu prilejul unor sărbători sau în cadrul săptămânilor pe obiecte. De exemplu, la îndemnul bibliotecarei, elevii Școlii nr. 24 din Chișinău au dedicat gazete de perete zilei de naștere a lui Ion Creangă, abordând diferite teme:

- Poveștile lui Ion Creangă;
- Amintirile lui Ion Creangă;
- Prietenia lui Ion Creangă cu Mihai Eminescu;
- Ion Creangă - autor de manuale;
- Ion Creangă în amintirea contemporanilor.

Meritul bibliotecarei a fost de a motiva procesul de cercetare, de dobândire a cunoștințelor noi, de extindere a acestora.

În mai multe școli din Chișinău activează cercul „Prietenii cărții și ai bibliotecii”. În cadrul acestor cercuri se încearcă scrierea unor cărți, se învață cum se repară și se amplasează la raft cărțile, astfel elevii pătrunzând în tainele profesiei de bibliotecar.

Unele biblioteci școlare organizează activități adiacente lecturii, care creează un sistem al valorilor educative și estetice la elevi: expoziții personale de desene și broderii, care sunt comentate, studiindu-se în prealabil literatură la temă.

La Liceul „Mihai Viteazul” s-a organizat expoziția „Lecturile copilăriei” cu subcompartimente: „Castelul cu povești”, „Personaje îndrăgite din opera lui ...”, „Cartea mea preferată” etc.

Cunoștințele primite la lecții sunt consolidate și aprofundate prin lecturi suplimentare în biblioteca școlară încă din clasele primare. Învățătorii stimulează elevii care au citit nu doar fragmentul dintr-o operă literară inserat în manual, dar și textul în întregime. Elevilor le place să se deosebească, să se manifeste și îndemnul învățătoarei de a aduce ceva nou la lecție este un îndemn nu numai spre cercetare, dar și spre ingeniozitate. De exemplu, o fetiță a vrut să aducă ceva deosebit la lecția, la care urmau să discute despre „Degețica” lui H. Ch. Andersen. Ea a hotărât să coase o fustiță din petale și în acest scop a consultat, împreună cu mama sa, mai multe cărți cu acest titlu, ilustrate de diferiți pictori. La lecție fetița a prezentat fustița Degețicăi, iar în memorie i-au rămas (așa credem noi) multe cărți consultate, nume de pictori ilustratori, povăța mamei și a bibliotecarei.

Căutând răspunsuri la numeroase întrebări în diverse surse de referințe și bibliografice, elevul conștientizează, că procesul de cunoaștere este durabil în timp și nu există manuale, ce ar oferi răspunsuri depline.

La istorie manualele oferă spațiu pentru cercetarea multor teme, utilizându-se cel mai frecvent studiul de caz.

Motivație pentru studierea literaturii științifico-cognitive la disciplinele exacte servește confruntarea elevilor cu situații problemă, aplicarea în practică, în viață a celor studiate. La tema „Cutremurele de pământ” elevii primesc însărcinarea să afle dacă există cutremure pe apă.

Profesorul de fizică îi îndeamnă pe elevi să cerceteze pentru lecția următoare de ce iepurele are urechi lungi.

Se studiază carbonul la ora de chimie și pentru acasă elevii primesc însărcinarea să aducă informație despre cele mai mari patinoare din lume.

La lecția de biologie profesorul propune elevilor să găsească tema ecologiei apelor în creația populară, sau tema păsărilor în creația scriitorilor.

Mai poate cineva nega continuarea procesului educațional în bibliotecă sau ar nega cineva faptul că cunoașterea este o adevărată „aventură” a copilului? Cred că nu, deoarece elevii caută răspunsuri, argumentează, conștientizează că orice teorie nu poate fi însușită fără înțelegerea și aplicarea ei în practică.

Literatura artistică valorifică spiritul copilului, îl ajută să-și dezvolte propria personalitate, să-și creeze niște idealuri și să-și descopere preferințele. Pentru a dezvolta abilitățile de apreciere a valorilor estetice din operele literare studiate,

elevii sunt îndrumați spre a găsi simbolurile, alegoriile, figurile de stil. Astfel, ei sunt antrenați în activitatea de cunoaștere prin descoperire.

La orele de limbă română elevii studiază viața și activitatea scriitorilor departe de paginile manualelor: meditează, compară, cercetează, expun propria părere, scriu comentarii. Bibliotecarul școlar vine în ajutor beneficiarilor (atât profesorilor cât și elevilor) prin propunerea unor activități, care completează cunoștințele primite în cadrul orelor: „Mihai Eminescu și muzica”; „Caragiale și muzica”; „Mihai Eminescu și fascinația cărții”.

În ultimul timp se observă lipsa interesului pentru poezie din partea elevilor. Mesajul liric este mai greu de conceput, mai greu se percep trăirile sufletești și atunci în cadrul orelor de poezie se audiază cântece pe versurile poezilor Mihai Eminescu, Veronica Micle, George Bacovia, George Coșbuc, Vasile Alecsandri, Dumitru Matcovschi. Audierea textelor literare sau a muzicii se practică și la orele de educație tehnologică.

Foarte des profesorii anunță tema nouă unor elevi mai buni, care cercetează și vin cu comunicări scurte la tema nouă. Alți profesori expun începutul textului, îi intrigă pe elevi, iar apoi le indică sursa din care urmează să continue studiarea și pregătirea temei.

Temele de acasă se pregătesc în biblioteca școlară și aici beneficiarii au acces la informația care nu este un manual.

Continuitatea procesului educațional în bibliotecă este în dezvoltare. Se schimbă temele, tehnicile, cerințele. Biblioteca trebuie să facă achizițiile necesare, să cunoască conținutul colecțiilor.

Existența unor probleme este normală cât timp este și o dorință de a schimba lucrurile spre bine:

- unele enciclopedii noi sunt frumos ilustrate, dar suferă la compartimentul cantitatea și calitatea informației;
- este insuficientă literatură la unele teme actuale: ecologie, narcomanie, SIDA, educație civică etc.
- conform unui studiu, din 23 de titluri de opere de program, care lipsesc în bibliotecile școlare, 15 nu sunt nici în unitățile comerciale;
- mai există teme propuse de manuale pentru studiarea de sine stătător fără ca elevul să aibă o sumă de cunoștințe anterioare și altele.

Liuba Arion,
metodist, Direcția Generală Educație,
Știință, Tineret și Sport,
Chișinău

IMPACTUL INFORMATIZĂRII ASUPRA STATISTICII DE BIBLIOTECĂ

Anul 2004 a însemnat pentru Biblioteca Județeană “Octavian Goga” ultima etapă a realizării împrumutului în regim automatizat: împrumutul documentelor

consultate pe loc, în sălile de lectură. Acum, când Modulul *Circulație* al Programului TINLIB, cu toate meniurile aferente (împrumut, notificări, rezervări de titluri, întreținere, rapoarte) a fost implementat, și la toate secțiile/filialele se realizează împrumutul documentelor tip carte, periodice, documente a/v, se poate vorbi despre impactul informatizării acestui segment asupra întregii activități a bibliotecii. Efectuând această evaluare din perspectiva utilizatorilor, se poate constata, fără rezerve, doza de confort oferită: o servire promptă, mai multă atenție și mai mult timp acordat de către bibliotecar, informații ample despre colecțiile bibliotecii și despre disponibilitatea pentru împrumut a titlurilor solicitate și, nu în ultimul rând, disciplina impusă în vederea respectării termenelor de împrumut. Și pentru bibliotecari împrumutul în regim automatizat este un mare câștig: timpul economisit, ca urmare a renunțării la fișa cărții și la fișa-plic a cititorului, la evidența și contorizarea manuală a tranzacțiilor de împrumut, colaborarea aproape perfectă între secții și filiale, datorită conexiunii VPN (Virtual Private Network), rezolvarea problemei contraveniențelor și a recuperării publicațiilor în proporții de aproape 100%. Dar cel mai mare câștig pentru instituție în general îl constituie generarea rapoartelor statistice în regim automatizat. Afirmăm acest lucru, apreciind că după zeci de ani de contorizare manuală a datelor și elaborare a situațiilor statistice, abia acum putem declara că statistica de bibliotecă este corectă, reală și de mare importanță pentru distribuirea și utilizarea resurselor în folosul instituției și al comunității deservite.

Schimbarea atitudinii față de statistica de bibliotecă avea să se producă după traducerea și publicarea de către ANBPR a studiului *Indicatori de performanță și instrumente manageriale pentru biblioteci*, realizat de Comisia Europeană DG XIII - E3 în 1995 și, concomitent, de programul național PROBIP-2000, inițiat și realizat de Comisia pentru Statistica de Bibliotecă a ANBPR, apoi de participarea în programul european LIBECON-2000. Programul PROBIP-2000, prin noua formă de statistică propusă, avea să bulverseze întreaga comunitate de bibliotecari, care până la acea dată raporta Comisiei Naționale de Statistică, prin *Raportul Statistic CULT 2*, doar doi indicatori la capitolul *utilizarea bibliotecii*: numărul cititorilor și numărul volumelor consultate. Statistica de bibliotecă era o activitate de rutină, fără scop și fără utilitate. Era mai degrabă o formă de control din partea Ministerului Culturii, fără posibilități de verificare, comparare sau evaluări. Indiscutabil, această stare de lucruri și-a lăsat amprenta asupra mentalității celor care au colectat și raportat date statistice de-a lungul anilor. A fost nevoie de multă insistență și perseverență, din partea Comisiei PROBIP-2000, ca lumea bibliotecară să înțeleagă importanța și utilitatea datelor statistice, că acestea trebuie să fie exacte, reale, clare și comparabile. Trebuie să recunoaștem că, în regim manual, evidența zilnică după forma propusă de Comisia pentru Statistică era destul de dificilă. Autorii proiectului, însă, au privit mult mai departe; activitatea Comisiei pentru Statistică mergea mână în mână cu activitatea Comisiei pentru Automatizarea și Dezvoltarea Serviciilor, care insista pe implementarea modulelor *Catalogare*, apoi *Circulație*, tocmai pentru a ajunge la o raportare reală și corectă a datelor statistice. În prezent, când acest deziderat a devenit realitate, putem analiza câteva aspecte, referindu-ne în continuare doar la capitolul *utilizare și utilizatori*.

Dacă vom compara situațiile statistice din perioada 1996 – 2000 cu cele din perioada 2001 – 2004, de când a fost inaugurată rețeaua virtuală privată și s-a trecut la împrumutul în regim automatizat, vom constata o scădere a tuturor indicatorilor cantitativi. Era firesc să se întâmple acest lucru, în primul rând pentru că, datorită Internetului, a fost eliminată posibilitatea eliberării mai multor *Permise de intrare* pentru una și aceeași persoană la secții și filiale. A scăzut și numărul documentelor consultate, datorită faptului că utilizatorii nu mai pot împrumuta concomitent documente de la toate secțiile și filialele, acestea reducându-se, conform *Regulamentului de împrumut*, la un număr total de 4 volume în cadrul unei vizite. Dar au fost constatate și situații inverse: la unele secții/filiale indicatorii cantitativi sunt mai mari decât în perioada evidenței manuale; din motive de suprasolicitare bibliotecarii nu reușeau să contorizeze toate vizitele și documentele consultate. Scăderile, însă, sunt doar aparente; în realitate s-au eliminat dublările, iar numărul real al utilizatorilor crește constant de la un an la altul. Deși ne aflăm la sfârșitul perioadei de raportare, numărul utilizatorilor noi este la fel de mare, iar utilizatorii activi constituie 62,3% din totalul utilizatorilor înscriși în perioada de referință. Putem vorbi despre un grad înalt de fidelitate a utilizatorilor față de bibliotecă, dacă, conform datelor statistice, fiecare utilizator a efectuat 16,4 vizite la bibliotecă și a consultat 26 documente, iar frecvența zilnică a constituit în medie 1398 vizite/zi. Suntem siguri de obiectivitatea datelor, întrucât rapoartele statistice sunt generate atât pe bibliotecă în general, cât și pe secții/filiale în particular. Astfel, la sfârșit de lună/an avem un tablou exact și clar al numărului de persoane intrate în fiecare secție/filială, numărul de volume consultate, gradul de utilizare a fondului (circulația), încărcătura per bibliotecar, așa încât putem afirma că statistica servește drept instrument de decizie pentru distribuirea personalului necesar și dimensionarea sarcinilor pentru fiecare angajat în parte. Se pot face calcule corecte despre necesitatea menținerii unui program constant pe tot parcursul anului, inclusiv zilele de sâmbătă, despre personalul necesar pentru perioada vacanței de vară etc. Baza de date permite o analiză aprofundată a utilizatorilor pe categorii de vârstă și socio-profesionale, se pot efectua studii pentru constatarea numărului de utilizatori înscriși dintr-o anumită unitate de învățământ (școală/liceu), pentru elaborarea unor strategii de atragere către bibliotecă a noi segmente de utilizatori. Pentru evidențierea și stimularea celor mai fideli cititori ai bibliotecii programul generează liste cu numele persoanelor care au împrumutat/consultat cel mai mare număr de documente. Se pot realiza, de asemenea, clasamente ale celor mai solicitați autori sau cele mai solicitate titluri. De un real folos sunt datele statistice cu privire la documentele consultate pe categorii, domenii de interes și limbă. Știm exact care sunt domeniile cele mai solicitate, care dintre compartimentele fondului au un grad mai mare de utilizare, pentru a corela cererea utilizatorilor cu achiziția de carte în anul următor. Se fac estimări ale numărului de volume ce urmează să fie eliminate din colecții, ale gradului de uzură a publicațiilor din anumite domenii în vederea planificării resurselor necesare pentru recondiționarea acestora.

Informatizarea activității de bibliotecă a creat condiții optime pentru oferirea de servicii noi: sesiuni OPAC, sesiuni Internet, activități de instruire a

utilizatorilor, consultare și livrare de documente electronice, consultarea bazelor de date, accesarea bibliotecii de la distanță etc. Este evident că o bibliotecă informatizată nu mai este doar o bibliotecă de împrumut ci o instituție prestatoare de servicii pentru comunitate. Aceste tipuri de servicii nu se regăseau nici în *Raportul Statistic PROBIP*, nici în *CULT 1*, iar contorizarea lor este necesară pentru urmărirea în dinamică a solicitărilor și dezvoltarea în perspectivă și a altor servicii. În multe cazuri solicitanții de servicii noi, participanții la activitățile de instruire în vederea utilizării bibliotecii și a instrumentelor de regăsire a informației, la vizite colective și activități culturale nu sunt utilizatori înscși ai bibliotecii. S-a simțit nevoia unor precizări în terminologia de specialitate, a unor definiții actualizate pentru evidența corectă a utilizatorilor și a serviciilor noi. Tocmai pentru precizarea unor termeni și definiții în vederea acoperirii serviciilor electronice și de rețea, dar și pentru satisfacerea cerințelor standardului *ISO 11620:2000. Indicatori de performanță în biblioteci*, Comitetul Tehnic ISO/TC 46 a revizuit *Standardul Internațional de Statistică ISO 2789:1991*. Ediția revizuită clasifică utilizatorii în *împrumutători activi* și *utilizatori activi*, explică noțiunile de *colecție electronică*, *servicii electronice*, *referințe electronice*, *baze de date* și *documente în rețea*. Deși standardul nu este aprobat pe plan național, Biblioteca Județeană “Octavian Goga” a decis să-l aplice pe plan local, pentru a urmări solicitarea colecțiilor electronice și a serviciilor electronice oferite. Dispunând de evidența automatizată a documentelor împrumutate la domiciliu, a celor consultate pe loc și implicit a numărului de împrumutători activi, am adăugat la Raportul statistic lunar/anual două rubrici noi: *Servicii oferite* și *Evidența utilizării bibliotecii în funcție de scopul vizitei*. Astfel rubrica *Servicii oferite* cuprinde următoarele tipuri de servicii:

Sesiuni OPAC;

Sesiuni Internet;

Livrări de documente electronice;

Activități de orientare și instruire a utilizatorilor;

Rezervări de titluri;

Informații;

Referințe și bibliografii;

Tranzacții de referințe virtuale (prin e-mail);

Documente copiate pe hârtie;

Activități culturale;

Vizite colective;

Expoziții.

Evidența utilizării bibliotecii cuprinde scopurile vizitelor după cum urmează:

Pentru împrumut la domiciliu;

Pentru consultare pe loc;

Pentru servicii electronice;

Pentru activități culturale;

Pentru vizite colective;

Solicitări telefonice/fax/poștă;

*Vizite via Internet (pagina WEB);
Servicii externe de bibliotecă;
Alte scopuri.*

Este interesant să constatăm că pe parcursul anului 2004 din numărul total de servicii oferite 50,35 constituie împrumutul la domiciliu, 32% - consultarea pe loc, iar 17,4 – alte tipuri de servicii.

Din numărul total de vizite 43% au fost efectuate pentru împrumut la domiciliu, 34% - pentru consultare pe loc, 8% sunt vizite via Internet, iar 15% - pentru alte tipuri de servicii: servicii electronice, activități culturale, vizite colective, Internet, consultări ale bazelor de date, efectuare de copii după documentele din bibliotecă, redactare de texte etc. O formă mai detaliată de statistică se ține și la Centrul de Informare Comunitară (C.I.C.), întrucât specificul acestui compartiment și gama de servicii oferite nu sunt reflectate în statistica generală. Pentru evaluarea eficienței bazelor de date (*NATO, UE, Informare locală, Lex Expert*) nu este suficient să se raporteze doar numărul total de accesări ale bazelor de date, este necesară o evidență separată a solicitării acestora. La fel și numărul de informații se contorizează separat: informații cu conținut local, informații despre *NATO*, despre *UE*, referințe electronice. Aceste date sunt luate în considerare la dezvoltarea colecției serviciului, la distribuirea personalului și adevăarea sarcinilor la solicitările utilizatorilor.

Avantajul rapoartelor generate în regim automatizat este evident, întrucât calitatea datelor statistice este o cerință incontestabilă pentru evaluarea activității de bibliotecă. Însă problema evaluării la nivel de țară constă în modul unitar de raportare a situațiilor statistice, indiferent de modalitatea de colectare a datelor. Or, comparațiile trebuie să se facă nu numai între biblioteci județene din aceeași familie, ci și cu modalități similare de colectare: împrumut automatizat și legătură VPN între sediul central și filiale. Numai în asemenea condiții se va putea vorbi despre autenticitatea datelor și corectitudinea concluziilor, iar evaluarea globală va dobândi semnificație și relevanță.

Tatiana Costiuc,
Biblioteca Județeană „O. Goga”, Cluj

STUDII. CERCETĂRI

ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR PENTRU COPII DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN ANUL 2004

Bibliotecile pentru copii au menirea de a promova cartea și lectura, de a crea un mediu sociocultural și informațional favorabil dezvoltării tinerei generații, formării unor personalități instruite, capabile să utilizeze cele mai diverse surse și procedee de cunoaștere. Susținerea educației și formării continue a tuturor grupurilor sociale este una din funcțiile principale ale bibliotecilor, stabilite în documentele aprobate la nivel internațional. În „Liniile directoare IFLA/UNESCO pentru dezvoltarea bibliotecilor publice” se accentuează rolul acestei instituții în satisfacerea necesităților de informare ale copiilor și tinerilor, în îndrumarea și formarea gustului pentru lectură.

În acest sens instituțiile bibliotecare necesită toată atenția și sprijinul statului în vederea îndeplinirii rolului lor în educarea, instruirea, informarea tinerilor cititori, indiferent de situația social-politică și economică a țării.

Conform datelor statistice de la 01.01.2005 în 2004 în Republica Moldova au activat 156 de biblioteci pentru copii, din care:

- Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” – 1;
- Biblioteci municipale – 11;
- Biblioteci raionale, comunale – 144.

Numărul bibliotecilor a rămas același ca și în anul precedent. Patru raioane (Soroca, Strășeni, Dondușeni și Criuleni) nu au nici o bibliotecă pentru copii. În celelalte raioane numărul bibliotecilor pentru copii variază de la 16 în UTAG, 12 în Hâncești, 9 în Căușeni și Râșcani, 8 în Glodeni și Ștefan Vodă la câte 5-7 biblioteci în 8 raioane, 2-4 biblioteci în 9 raioane și câte o bibliotecă în alte cinci raioane. Din bibliotecile municipale 10 sunt amplasate în Chișinău și o bibliotecă la Bălți.

Din 156 de biblioteci doar 37 dispun de localuri special amenajate pentru bibliotecă, celelalte fiind amplasate în localuri adaptate. Starea tehnică a bibliotecilor pentru copii rămâne din an în an aceeași. Pe parcursul anului de referință 51 biblioteci au necesitat reparații capitale, iar 8 biblioteci continuă să se afle în localuri avariate (bibliotecile din satele Iablona și Cuhnești, raionul Glodeni, Biblioteca raională pentru copii din Ștefan Vodă, bibliotecile din satele Caplani și Volintiri, raionul Ștefan Vodă ș. a.).

La acest capitol merită menționate raioanele, unde administrația publică locală acordă atenția cuvenită bibliotecilor, inclusiv celor pentru copii. De exemplu, la Biblioteca raională pentru copii din Cahul s-a efectuat reparație capitală și s-a instalat încălzire autonomă, la Orhei Biblioteca-filială pentru copii „Ion Creangă” a fost reparată capital, în s. Bardar, Ialoveni la Biblioteca pentru copii s-a efectuat reparație și reamenajarea localului.

Referitor la colecțiile bibliotecilor pentru copii din republică rapoartele statistice înregistrează următoarea situație. Numărul total de volume a atins la

01.01.2005 cifra de 2027,6 mii u.m., din care 923,7 mii (45,6%) sunt în limba de stat (față de 2044,1 mii ex. și respectiv 797,3 mii ex. (39,0%) în anul 2003). Indicele mediu de dotare cu carte a unei biblioteci este de 13,0 mii exemplare față de 13,1 mii ex. în anul precedent. Dacă e să ne referim doar la bibliotecile raionale și comunale, acest indice este mai mic și constituie 10,1 mii ex. la o bibliotecă. Unui cititor activ îi revin câte 11,7 mii ex., iar în bibliotecile raionale și comunale câte 15,2 mii ex.

Colecțiile bibliotecilor pentru copii sunt constituite preponderent din cărți și publicații periodice, care ating cota de circa 99 la sută din volumul total de documente, restul (1,0%) revenind documentelor pe suport netradițional.

Pe parcursul anului 2004 bibliotecile pentru copii și-au completat colecțiile cu 40,5 mii ex., din care 30,6 mii ex. în limba română. Cifra medie de exemplare achiziționate pentru o bibliotecă este de 0,3 mii ex. Din diverse motive au fost excluse din colecțiile bibliotecilor pentru copii 67,8 mii ex.

Numărul de cititori înregistrați a scăzut puțin față de anul precedent și constituia la 01.01.2005 cifra de 278 mii, din care 247,2 mii (88,9 %) sunt copii până la 15 ani. Din numărul total de beneficiari 171,7 mii (61,8 %) sunt cititori activi.

Numărul de vizite realizate în 2004 constituie 1567,5 mii din care 1338,7 mii revin copiilor până la 15 ani. Unui beneficiar copil i-au revenit câte 9,3 vizite în mediu.

Împrumutul publicațiilor în anul 2004 în rețeaua bibliotecilor pentru copii din republică a atins cota de 3920,9 mii ex. (cu 187,8 mii ex. mai puțin decât în anul precedent), din care 2431,4 mii ex. (62,0 %) constituie împrumutul în limba română, iar 3313,9 mii ex. (84,5 %) s-au eliberat cititorilor cu vârsta de până la 15 ani. În anul 2004 indicele mediu de circulație a colecțiilor în republică atinge cota de 1,9, iar indicele mediu de lectură la beneficiarii-copii – 22,9. Informații mai detaliate privind statistica activității bibliotecilor pentru copii din republică oferă tabelele anexate (vezi: Anexa 1, 2, 3).

În rețeaua bibliotecilor pentru copii din republică pe parcursul anului 2004 și-au desfășurat activitatea 355 de bibliotecari, din care 190 bibliotecari cu studii superioare de specialitate. E regretabil faptul că în unele raioane continuă să se reducă unitățile de salariați din biblioteci. În Ciadâr-Lunga, de exemplu, au fost reduse patru unități din statele de personal (Filiala raională pentru copii, Biblioteca orașenească pentru copii și Biblioteca din s. Baurci), două biblioteci din Sângerei (satele Nicolaevca și Slobozia-Măgura) pe întreaga perioadă a anului nu au funcționat din cauza lipsei de lucrători. În multe cazuri bibliotecarii sunt nevoiți să activeze în condiții precare, mai ales în perioada rece a anului când localurile multor biblioteci nu sunt încălzite sau sunt deconectate de la rețeaua electrică. Aceste motive, de rând cu alte cauze, determină fluctuația mare a cadrelor în bibliotecile din republică.

În pofida tuturor dificultăților cu care se confruntă, bibliotecile pentru copii continuă să-și perfecționeze activitatea, să extindă și diversifice serviciile oferite pentru a deveni instituții moderne, deschise spre colaborare și cooperare, capabile să satisfacă necesitățile de informare ale tuturor beneficiarilor. Și în 2004 mai

multe biblioteci din teritoriu au beneficiat de sprijinul Fundației Soros-Moldova orientat spre dezvoltarea colecțiilor, implementarea programelor de informatizare și diversificare a serviciilor. Mai multe biblioteci au câștigat proiecte de dezvoltare a colecțiilor, obținând șansa de a-și completa fondurile cu publicații noi, în special cărți pentru copii, literatură inclusă în programa școlară, publicații de referință. Biblioteca pentru copii din s. Cairaclia, Taraclia și-a completat colecția de carte în limba română prin proiectul „Generația fondurilor de carte”. Bibliotecile din satele Țibirica și Sadova, Călărași au obținut finanțare pentru dezvoltarea colecțiilor și, respectiv, crearea Centrului de informare pentru copii și tineret. Două biblioteci din raionul Dubăsari (Pârâta și Cocieri) de asemenea au obținut finanțare pentru a-și completa colecțiile. Biblioteca din or. Rezina a achiziționat colecția „Biblioteca școlarului” (Editura „Litera”) și a inaugurat Sala Multimedia pentru copii și tineret. Bibliotecile din or. Drochia, satele Scoreni și Tătărești, r-nul Strășeni au beneficiat de finanțarea proiectelor „Accesul la informație pentru copii și tineret” și respectiv „Mediateca pentru copii și tineret”. Implementarea acestor și altor proiecte contribuie la diversificarea și optimizarea serviciilor prestate, la integrarea copiilor în mediul informațional.

Este important faptul că unii conducători ai unităților administrative locale (Florești, Ialoveni, Nisporeni ș.a.) de asemenea au contribuit la completarea colecțiilor cu carte pentru copii, în special pentru cei de vârstă mică. La Ștefan Vodă a fost elaborat „Planul strategic de dezvoltare a culturii pe anii 2004-2006”, care prevede instituirea patronajului agenților economici din teritoriu asupra bibliotecilor pentru copii.

Bibliotecile pentru copii din republică au desfășurat pe parcursul anului 2004 mai multe activități cu caracter cultural și educațional în scopul atragerii la lectură, promovării valorilor naționale și universale, dezvoltării creativității copiilor. Sunt binecunoscute activitățile organizate de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, inclusiv cele desfășurate la nivel de republică (Salonul Internațional de Carte pentru Copii, Concursul literar „La izvoarele înțelepciunii”, alte concursuri literare și de creativitate, cenacluri, cluburi etc.). Aceste activități, precum și cele organizate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Chișinău, au fost reflectate pe larg în publicațiile de specialitate („Cartea. Biblioteca. Cititorul”, „Bibliopolis”, „Gazeta bibliotecarului” ș.a.), de aceea în continuare ne vom referi în mod special la activitățile organizate de bibliotecile din teritoriu.

În cadrul Săptămânii lecturii și cărții pentru copii, desfășurată tradițional la început de aprilie al fiecărui an, bibliotecile pentru copii organizează diverse activități cum sunt expoziții de carte, concursuri, victorine și jocuri literare, concursuri ale declamatorilor, concursuri de desene etc.: „Cu Creangă în lumea copilăriei” (Bălți), Topul celor mai citite cărți ale anului (Anenii-Noi), „Mi-i cartea prieten fidel” (Cimișlia), „Ce poveste minunată” (Călărași), „Zâmbăreți și cucuieți” (Cahul) ș.a.

Anul 2004 s-a desfășurat sub semnul lui Ștefan cel Mare și Sfânt de la a cărui trecere în veșnicie s-au împlinit 500 de ani. Bibliotecile pentru copii, în colaborare cu bibliotecile școlare, au desfășurat etapele locală și raională a Concursului literar „La izvoarele înțelepciunii”, ediția din 2004 a acestui concurs fiind consacrată

vieții și activității marelui domnitor. În șirul activităților de comemorare a voievodului, desfășurate în bibliotecile din teritoriu, se înscriu mai multe manifestări cu caracter amplu, complex. Astfel, Filiala pentru copii „Ion Creangă” a Bibliotecii Raionale Orhei a organizat în colaborare cu Biblioteca Județeană din Piatra Neamț, România concursul pe calculator „Pe urmele lui Ștefan cel Mare” la care au participat copii de 10-15 ani. Frumoase activități s-au desfășurat în toate bibliotecile raionale și satești, printre ele: concursul „Viața lui Ștefan cel Mare” (Cimișlia), victorina literară „Chipul lui Ștefan cel Mare în literatură” (Călărași), lecții de bărbăție cu genericul „Suntem urmașii lui Ștefan” (Cahul), serata literar-istorică „Închinare lui Ștefan-Vodă” (Drochia), concursul de declamație și desen „Ștefan, Ștefan, Domn cel Sfânt...” (Ialoveni), concursul de creație literară „Ștefane, Măria Ta, tu la Putna nu mai sta...” (Fălești) ș.a.

Concomitent cu activitățile consacrate lui Ștefan-Vodă, s-au desfășurat și altele dedicate unor reprezentanți de seamă ai literaturii naționale, scriitori jubiliari ai anului: „Eminescu în casa mea”(s. Țânțăreni, Anenii-Noi), „Sub teii înfloriți ne cheamă Eminescu” (s. Gradiște, Cimișlia), „Să-l cunoaștem pe Dumitru Matcovschi” (Cimișlia), „Cel mai mare și mai dramatic geniu” (Fălești), „Poetul-copil Ion Hadârcă” (Glodeni), „Scump ni-i plaiul cel iubit, sfânt ni-i graiul cel vorbit” (s. Gârbova, Ocnița), „Pe aripile visului cu Lidia Hlib” (Nisporeni) ș.a.

Bibliotecile publice pentru copii au colaborat strâns cu bibliotecile școlare, cu grădinițele în vederea acordării asistenței sau organizării în comun a unor activități culturale adresate copiilor de vârstă preșcolară și școlară mică. Iată doar câteva titluri de activități: „Caravana sărbătorilor de iarnă”, „De ziua Ta, iubită mamă!”, „Copilărie, dulce pădărie” (Sângerei), „Mărțișor – simbol al primăverii”, „Colind pentru Eminescu”, „Suflet de icoană, Ștefan cel Mare”, „Și acum răsună pașii, trec străbunii, vin urmașii”, „La căsuța cu povești” (Nisporeni), „Copilărie – Țară cu povești”, „Și iarăși înfloresc crizantemele...”, „Printre fulgi frumoși de nea” (Bălți), „Luci, soare, luci...”, „O poveste pentru tine” (Briceni) ș.a.

Expoziții, medalioane literare și muzicale, reviste bibliografice, recitaluri de poezie, concursuri de desene în baza poveștilor citite, călătorii literare, victorine, șezători, ședințe ale cenaclurilor și cluburilor și alte activități au fost desfășurate cu prilejul comemorării unor evenimente importante din istoria țării, a unor personalități marcante ale culturii și literaturii naționale și universale.

Multe biblioteci găzduiesc cenacluri literare și cluburi care întrunesc copii pasionați de creație, literatură, muzică. Vom menționa doar câteva din ele: cenaclurile „Talentele îmbobocesc la Cimișlia” și „Pana albastră” (Cimișlia), „La steaua” (s. Ustia, Dubăsari), „La teiul poetului” (Ocnița), „Tinare talente” (Rezina), „Speranțe juvenile” (Strășeni, aici fiind editat și primul buletin al cenaclului „Mlădițe strășenene”), „Fantezie, dibăcie, creație” (Sângerei) ș.a. Pe lângă biblioteci își desfășoară activitatea diferite cluburi, printre care: „Junior” (Fălești), „Oglinda” (s. Larga, Briceni), Clubul amatorilor de poezie eminesciană „Luceafărul” (Cimișlia), Clubul de dezbateri „Harry Potter” (s. Țibirica, Călărași), clubul ecologic „Măria sa Natura” (Dondușeni), „Tânărul bibliotecar” (s. Cairaclia, Taraclia), „Prietenii cărții” (s. Costești, Ialoveni), „ArcAșii lui Ștefan” (s. Bravicea, Călărași).

Astfel bibliotecile pentru copii din republică, prin toate modalitățile și mijloacele disponibile (personal calificat, colecții actualizate, proiecte de modernizare a activității, programe și forme moderne de promovare a lecturii și animație culturală etc.), contribuie la educarea, instruirea și formarea tinerei generații.

Tabel 1: Indicii principali ai activității bibliotecilor pentru copii din Republica Moldova în anul 2003 (în mii)

Nr. d/o		Nr. de biblioteci	Colecții		Beneficiari		Vizite		Împrumuturi		
			Total	În lb. de stat	Total	Copii pl 15 ani	Total	Copii pl 15 ani	Total	Din care	
										În lb. de stat	Copii pl 15 ani
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Mun. Chișinău	10	203,1	109,0	89,6	67,9	422,6	305,0	1346,7	788,1	917,6
2	Mun. Bălți	1	110,3	12,7	24,8	24,8	39,7	39,7	116,2	21,7	116,2
3	Anenii Noi	3	40,0	18,9	3,8	2,5	23,3	21,1	48,7	31,1	44,7
4	Basarabasca	5	33,9	16,6	3,8	3,3	27,2	25,2	56,0	21,4	53,0
5	Briceni	2	21,0	6,7	2,0	1,6	28,4	24,3	48,4	32,2	40,1
6	Cahul	4	74,2	37,1	5,0	4,7	50,7	48,6	105,7	61,9	103,3
7	Călărași	6	44,0	35,5	2,5	2,2	14,7	12,4	42,5	34,9	38,4
8	Cantemir	5	33,9	23,1	2,7	2,7	21,6	21,6	46,4	35,0	46,3
9	Căușeni	9	53,7	37,5	39,4	39,4	73,9	69,5	150,7	142,9	142,7
10	Cimișlia	4	38,7	25,0	3,8	3,8	32,0	31,5	75,0	49,2	74,8
11	Criuleni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Dondușeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	2	47,5	19,0	2,3	2,2	22,4	21,5	60,6	35,6	57,9
14	Dubăsari	6	65,8	34,7	3,5	2,9	36,4	32,8	76,3	64,8	65,4
15	Edineț	4	74,8	17,3	3,7	3,3	30,7	28,6	74,0	32,3	68,0
16	Fălești	3	18,2	13,4	1,3	1,1	12,8	12,4	23,9	20,6	22,6
17	Florești	1	38,4	12,3	2,0	2,0	13,4	13,4	39,2	32,7	39,2
18	Glodeni	8	81,5	41,1	4,4	4,1	22,9	21,5	58,0	39,2	54,3
19	Hâncești	12	128,9	91,0	6,8	6,8	57,5	57,5	102,4	85,1	102,4
20	Ialoveni	5	45,9	30,6	4,4	4,3	32,8	32,7	76,1	70,9	67,3
21	Leova	7	74,0	36,3	4,8	4,8	48,2	48,1	98,7	74,2	98,5
22	Nisporeni	1	18,6	9,4	1,7	1,7	19,3	19,3	42,9	41,9	42,6
23	Ocnita	1	13,7	0,8	1,1	1,1	3,9	3,9	4,6	0,5	4,6
24	Orhei	1	39,9	26,3	4,1	4,1	48,2	48,2	83,4	74,0	83,4
25	Rezina	1	5,6	1,3	0,3	0,3	1,8	1,8	6,4	2,5	6,4
26	Râșcani	9	87,1	42,6	5,3	5,3	29,5	29,5	86,6	57,2	86,6
27	Sângerei	4	29,5	23,1	4,3	3,9	47,7	37,8	92,3	66,9	78,0
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Șoldănești	5	35,0	15,7	3,6	3,4	24,2	23,2	55,9	46,5	53,4
31	Ștefan Vodă	8	61,9	32,1	6,7	6,0	38,5	49,2	82,3	94,5	76,9
32	Taraclia	4	46,5	1,2	3,9	3,3	31,1	27,2	89,9	0,7	77,3
33	Telenești	5	20,2	16,2	1,8	1,8	17,1	17,1	27,6	24,9	27,6
34	Ungheni	3	26,7	13,2	2,2	1,8	31,1	29,2	53,7	45,1	51,4
35	UTAG	16	153,5	7,7	16,5	16,1	139,7	82,3	53,7	45,1	51,4
	Total biblioteci municipale, orășenești, comunale	155	1766,0	807,9	261,4	233,9	1443,3	1236,1	3514,3	2151,6	3012,8
36	BNC "Ion Creangă"	1	261,6	115,8	16,6	13,3	124,2	102,6	406,6	279,8	301,1
	Total	156	2027,6	923,7	278,0	247,2	1567,5	1338,7	3920,9	2431,4	3313,9

Tabel 2: Dinamica colecțiilor în anul 2004 (în mii)

Nr. d/o		Intrări				Ieșiri		Existent				Rata de circulație a stocului
		Total	În lb. de stat	Ex. intrate per bibliotecă	Ex. intrate per utilizator activ	Total	În lb. de stat	Total	În lb. de stat	Ex. per bibliotecă	Ex. per utilizator activ	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Mun. Chișinău	13,2	12,1	1,3	0,2	15,0	2,3	203,1	109,5	20,3	3,5	6,6
2	Mun. Bălți	1,1	0,5	1,1	0,2	0,2	0	110,3	12,7	110,3	17,5	1,1
3	Anenii Noi	0,4	0,4	0,1	0,1	1,3	0,4	40,0	18,9	13,3	14,3	1,2
4	Basarabeasca	1,2	0,7	0,2	0,4	1,9	0,3	33,9	16,6	6,8	12,6	1,7
5	Briceni	0	0	0	0	0	0	21,0	6,7	10,5	35,0	2,3
6	Cahul	0,8	0,8	0,2	0,2	0	0	74,2	37,1	18,6	15,1	1,4
7	Călărași	1,0	0,8	0,2	0,5	3,4	1,4	44,0	35,5	7,3	21,0	1,0
8	Cantemir	0,4	0,4	0,1	0,1	2,1	2,1	33,9	23,1	6,8	12,6	1,4
9	Căușeni	1,5	1,2	0,2	0,2	2,9	0,3	53,7	37,5	6,0	6,5	2,8
10	Cimișlia	0,3	0,3	0,1	0,1	0,5	0,2	38,7	25,0	9,7	10,8	1,9
11	Criuleni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Dondușeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	0,6	0,5	0,3	0,3	0,8	0,2	47,2	19,0	23,6	20,5	1,3
14	Dubăsari	1,2	1,2	0,2	0,4	0	0	65,8	34,7	11,0	20,6	1,2
15	Edineț	0,2	0,2	0,1	0,1	6,1	2,1	74,8	17,3	18,7	34,0	1,0
16	Fălești	0,1	0,1	0,03	0,1	3,4	2,7	18,2	13,4	6,1	14,0	1,3
17	Florești	0,8	0,7	0,8	1,3	0,3	0,1	38,4	12,3	38,3	64,0	1,0
18	Glodeni	0,7	0,5	0,1	0,2	1,4	0,1	81,5	41,1	10,2	22,0	0,7
19	Hâncești	1,3	1,2	0,1	0,2	4,8	4,5	128,9	91,0	10,7	22,6	0,8
20	Ialoveni	0,5	0,5	0,1	0,1	0,9	0,9	45,9	30,6	9,2	12,4	1,7
21	Leova	1,2	1,1	0,2	0,3	0,9	0,7	74,0	36,3	10,6	20,0	1,3
22	Nisporeni	0,3	0,2	0,3	0,3	1,1	0	18,6	9,4	18,6	15,5	2,3
23	Ocnîța	0	0	0	0	0	0	13,7	0,8	13,7	12,5	0,3
24	Orhei	0,7	0,7	0,7	0,5	6,4	1,9	39,9	26,3	39,9	30,7	2,1
25	Rezina	0	0	0	0	0	0	5,6	1,3	5,6	18,7	1,1
26	Râșcani	0,3	0,2	0,03	0,1	0	0	87,1	42,6	9,7	16,4	1,0
27	Sângerei	0,1	0,1	0,03	0,02	0	0	29,5	23,1	7,4	6,9	3,1
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Strășeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Șoldănești	0,4	0,4	0,1	0,1	0,3	0,2	35,0	15,7	7,0	10,6	1,6
31	Ștefan Vodă	2,1	1,0	0,3	0,5	0,6	0,5	61,9	32,1	7,7	13,8	1,3
32	Taraclia	1,6	0,2	0,4	0,6	0	0	46,5	1,2	11,6	17,2	1,9
33	Telenești	0,2	0,2	0,04	0,1	0	0	20,2	16,2	4,0	11,9	1,4
34	Ungheni	0,3	0,3	0,1	0,3	6,9	2,0	26,7	13,2	9,0	29,7	2,0
35	UTAG	3,2	0,2	0,2	0,2	3,9	0	153,5	7,7	9,7	9,6	1,6
	Total biblioteci municipale, orașenești, comunale	35,7	26,7	0,2	0,2	65,1	22,9	1766,0	807,9	11,4	11,0	2,0
36	BNC "Ion Creangă"	4,8	3,9	4,8	0,4	3,5	1,2	261,6	115,8	249,8	23,6	1,6
	Total	40,5	30,6	0,3	0,2	68,6	24,1	2027,6	923,7	13,0	11,7	1,9

Tabel 3: Beneficiari, utilizarea bibliotecilor în anul 2003 (în mii)

Nr. d/o		Beneficiari				Vizite			Împrumuturi				Indice mediu lectură (copii)
		Total	Copii pl 15 ani	Din care activi		Total	Copii pl 15 ani	Vizite per utilizator activ	Total	Din care			
				Total	Copii pl 15 ani					În lb. de stat	Copii pl 15 ani		
											Total	În lb. de stat	
1		3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Mun. Chişinău	89,6	67,9	58,6	37,2	422,6	305,0	7,2	1346,7	788,1	917,6	540,8	24,7
2	Mun. Bălţi	24,8	24,8	6,3	6,3	39,7	39,7	6,3	116,2	21,7	116,2	21,7	18,4
3	Anenii Noi	3,8	2,5	2,8	2,0	23,3	21,1	8,3	48,7	31,1	44,7	28,2	22,4
4	Basarabeasca	3,8	3,3	2,7	2,3	27,2	25,2	10,1	56,0	21,4	53,0	20,4	23,0
5	Briceni	2,0	1,6	0,6	0,6	28,4	24,3	47,3	48,4	32,2	40,1	28,9	66,8
6	Cahul	5,0	4,7	4,9	4,6	50,7	48,6	10,3	105,7	61,9	103,3	66,7	22,5
7	Călăraşi	2,5	2,2	2,1	1,9	14,7	12,4	7,0	42,5	34,9	38,4	30,9	20,2
8	Cantemir	2,7	2,7	2,7	2,7	21,6	21,6	8,0	46,4	35,0	46,3	35,0	17,1
9	Căuşeni	39,4	39,4	8,3	8,3	73,9	69,5	8,9	150,7	142,9	142,7	129,6	17,2
10	Cimişlia	3,8	3,8	3,6	3,6	32,0	31,5	8,9	75,0	49,2	74,8	48,2	20,8
11	Criuleni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Donduşeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13	Drochia	2,3	2,2	2,3	2,2	22,4	21,5	9,7	60,6	35,6	57,9	33,8	26,3
14	Dubăsari	3,5	2,9	3,2	3,0	36,4	32,8	11,4	76,3	64,8	65,4	43,6	21,8
15	Edineţ	3,7	3,3	3,2	2,1	30,7	28,6	14,0	74,0	32,3	68,0	2,8	32,4
16	Făleşti	1,3	1,1	1,3	1,1	12,8	12,4	9,8	23,9	20,6	22,6	20,2	20,5
17	Floreşti	2,0	2,0	0,6	0,6	13,4	13,4	22,3	39,2	32,7	39,2	32,7	65,3
18	Glodeni	4,4	4,1	3,7	3,4	22,9	21,5	6,2	58,0	39,2	54,3	38,4	16,0
19	Hânceşti	6,8	6,8	5,7	5,7	57,5	57,5	10,1	102,4	85,1	102,4	85,1	18,0
20	Ialoveni	4,4	4,3	3,7	3,6	32,8	32,7	8,9	76,1	70,9	67,3	62,2	18,7
21	Leova	4,8	4,8	3,7	3,6	48,2	48,1	13,0	98,7	74,2	98,5	74,0	27,4
22	Nisporeni	1,7	1,7	1,2	1,2	19,3	19,3	16,1	42,9	41,9	42,6	42,3	35,5
23	Ocnîta	1,1	1,1	1,1	1,1	3,9	3,9	3,5	4,6	0,5	4,6	0,5	4,2
24	Orhei	4,1	4,1	1,3	1,3	48,2	48,2	37,1	83,4	74,0	83,4	74,0	64,2
25	Rezina	0,3	0,3	0,3	0,3	1,8	1,8	6,0	6,4	2,5	6,4	2,5	21,3
26	Râşcani	5,3	5,3	5,3	5,3	29,5	29,5	5,6	86,6	57,2	86,6	57,2	16,3
27	Sângerei	4,3	3,9	4,3	3,9	47,7	37,8	11,1	92,3	66,9	78,0	49,2	20,0
28	Soroca	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29	Străşeni	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	Şoldăneşti	3,5	3,4	3,3	3,2	24,2	23,2	7,3	55,9	46,5	53,4	46,0	16,7
31	Ştefan Vodă	6,0	6,7	4,5	3,7	38,5	49,2	8,6	82,3	94,5	76,9	71,9	20,8
32	Taraclia	3,9	3,3	2,7	2,2	31,1	27,2	11,5	89,9	0,7	77,3	0,5	35,1
33	Teleneşti	1,8	1,8	1,7	1,7	17,1	17,1	10,1	27,6	24,9	27,6	27,5	16,2
34	Ungheni	2,2	1,8	0,9	0,8	31,1	29,2	34,6	53,7	45,1	51,4	44,6	64,3
35	UTAG	16,5	16,1	15,9	15,5	139,7	82,3	8,8	243,2	23,1	271,9	2,3	17,5
	Total biblioteci municipale, oraşeneşti, comunale	261,4	233,9	160,6	135,9	1443,3	1236,1	9,0	3514,3	2151,6	3012,8	1761,7	22,2
36	BNC "Ion Creangă"	16,6	13,3	11,1	8,8	124,2	102,6	11,2	406,6	279,8	301,1	216,1	34,2
	Total	278,0	247,2	171,7	144,7	1567,5	1338,7	9,1	3920,9	2431,4	3313,9	1977,8	22,9

Maria Ciobanu,
Biblioteca Naţională pentru Copii „Ion Creangă”

RELAȚII CU PUBLICUL

COLABORAREA BIBLIOTECII NAȚIONALE PENTRU COPII „ION CREANGĂ” CU INSTITUȚII ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE ÎN PROMOVAREA LECTURII

La sfârșitul secolului XX, rolul lecturii în societate s-a schimbat sub influența mai multor factori: formarea societății informaționale, răspândirea tehnologiilor computerizate, lărgirea noțiunii de alfabetizare prin cea funcțională, juridică, economică, informațională, digitală.

Alfabetizarea a fost inclusă de către Organizația Mondială a Sănătății în cei 12 indici, ce caracterizează o națiune sănătoasă. Organizația Națiunilor Unite consideră alfabetizarea societății un indice de dezvoltare a neamului omenesc și a anunțat anii 2003-2012 Deceniu al Alfabetizării.

Între alfabetizare, în orice domeniu ar fi ea, și lectură există o legătură directă, aceasta din urmă constituind un mijloc principal de acumulare a cunoștințelor.

Un factor definitoriu al importanței lecturii este și trecerea de la modelul de studiere „o dată pentru toată viața” la modelul „studierea pe tot parcursul vieții”. Lectura devine baza autoinstruirii individului, încă din copilărie fiind o condiție decisivă ce contribuie la dezvoltarea intelectuală a unei persoane.

Savanții austrieci au demonstrat, că dacă copilul nu devine cititor până la 12 ani, nu-și petrece timpul liber cu o carte în mână, atunci e puțin probabil ca el să devină un bun elev, student.

O condiție aproape obligatorie în promovarea cu succes a lecturii printre tinerele generații este parteneriatul dintre instituțiile de învățământ și bibliotecă.

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” se încadrează perfect în programele de dezvoltare și evoluție a tinerei generații prin serviciile, activitățile, programele oferite publicului.

Fiecare serviciu de activitate cu publicul din structura Bibliotecii – „Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani”, „Activitate cu copii de 11-16 ani”, „Carte Străină”, „Mediatecă”, Filiala Nr.1, Filiala Nr. 2 - cooperează cu diverse instituții școlare și extrașcolare.

Analizând activitatea serviciilor respective, am evidențiat tendințe comune de stabilire a relațiilor, în special cu școlile și grădinițele de copii. Contactele se stabilesc cu ajutorul bibliotecarilor, diriginților de clasă și educatorilor, reprezentanților administrativi, inclusiv directorilor.

Programele de colaborare cuprind numeroase activități: expoziții de carte și desene, ore ale poveștilor, mese rotunde, concursuri, întâlniri cu scriitori, cu personalități din diferite domenii etc.

Aria de colaborare a Bibliotecii cuprinde o bună parte a școlilor, liceelor și grădinițelor de copii din municipiu, printre care: liceele „Gheorghe Asachi”, „Mircea Eliade”, „Vasile Alecsandri”, „Spiru Haret”, „Prometeu”, „Ginta Latină”, „Ion Creangă”, „Dante Alighieri”, „Igor Vieru”, „Julia Hasdeu”, „Natalia Dadiani”, „Petru Rareș”, „Ciprian Porumbescu”, Liceul Tehnologic pentru slab-

văzători; gimnaziile „Moldo-turc”, „I.L. Caragiale”; școlile de cultură generală nr.5 „A. Donici”, nr.1, nr.53, nr. 41; școlile – grădinițe nr.78, nr. 120, „Auraș Păcuraș”, nr. 215, nr.100 „Îngerașul”, nr. 225, nr. 46 ș. a.

În special se evidențiază relațiile permanente de parteneriat cu Gimnaziul „Moldo-turc”, cu acesta colaborând toate serviciile activitate cu publicul. De exemplu, în serviciul „Activitate cu copii de 11-16 ani”, reprezentantul acestui gimnaziu a cucerit, în anul 2005, concursul de inteligență și creativitate „Miss Smărăndița”. Elevii de la această instituție au participat la ora de creație „Cartea – mister și lumină”. Reprezentanții Bibliotecii sunt invitați să vorbească despre lectură la consiliile științifice ale gimnaziului, să prezinte expoziții tematice de carte. De comun acord, se stabilesc ore pentru lecții speciale cu o anumită tematică. În serviciile „Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani”, „Activitate cu copii de 11-16 ani”, săptămânal elevii Gimnaziului „Moldo-turc”, în baza listelor întocmite de profesori, împrumută cărți ce lipsesc în biblioteca instituției respective.

Biblioteca colaborează cu instituțiile școlare și preșcolare la desfășurarea unor cicluri de activități, cum ar fi „Zilele Creangă”, „Zilele Limbii Române”, „Săptămâna Cunoștințelor”, „Săptămâna lecturii și a cărții pentru copii”, „Zilele Bibliotecii „Ion Creangă”, „Zilele Francofoniei”, Salonul de Carte pentru Copii etc.

Oferă Biblioteca și un program special de ore de lectură pentru copiii mici. Se distinge, în acest sens, colaborarea serviciului „Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani” cu liceele „Gheorghe Asachi”, „Nicolae Gogol”, cu Grădinița – școală nr. 78.

Filiala nr. 1, timp de doi ani, oferă un program special pentru liceele „Piotr Velikii” și „Antioh Cantemir”.

Serviciul „Carte Străină” are un parteneriat stabil cu Gimnaziul „I. L. Caragiale”, școlile nr. 53. și nr. 42. Acest serviciu a oferit un program special cu diferite jocuri, prezentări de carte și reviste, vizionarea filmelor, concursuri, excursii pentru copiii de la Tabăra de vară a Școlii nr. 53. Același serviciu a organizat „Caravana publicitară”. Avize cu informații utile despre serviciu, oferte de dicționare, enciclopedii, literatură artistică, reviste informative, materiale audio pentru studierea rapidă a unei limbi, au fost afișate în instituțiile preuniversitare.

Serviciul „Mediatecă” a stabilit un program de colaborare cu Grădinița nr. 46, oferind copiilor din grupele pregătitoare cursuri de studiere a programul „Paint” (desen pe computer).

O consecință a colaborării cu instituțiile școlare și extrașcolare sunt cele 7 cenacluri, cluburi și saloane, care activează în cadrul Bibliotecii: Salonul literar-artistic „La Creangă” (moderator scriitoarea Claudia Partole); Cenaclul „Conștiința Națională” (moderator Constantin Dragomir, scriitor), Cenaclul „Arta de a Deveni Om” (moderator Nicolae Bujor, director al Centrului Metodic Municipal „Arta de a Deveni Om”), Salonul Muzical (moderator Eugen Mamot, compozitor, conducător al Studioului muzical coral „Lia-Ciocârlia”), Cenaclul „Dialogul generațiilor” (moderator Claudia Balaban, director general al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”), Clubul „Deceluș” (moderator Tamila Munteanu,

библиотекарă, serviciul Activitate cu preșcolari și copii de 7-10 ani), Clubul Tinerilor Traducători (moderator Tamara Drosu, șef serviciu Carte străină).

Un aspect aparte al parteneriatului dintre Bibliotecă și instituțiile de învățământ preuniversitar ține de rezolvarea problemei nerespectării de către copii a termenilor de restituire a documentelor împrumutate din Bibliotecă. Direcția Generală Educație, Știință, Tineret și Sport a municipiului Chișinău a dispus, la cererea noastră, includerea în fișa de lichidare, eliberată elevilor la absolvirea claselor a IX-a, XI-a și a XII-a, a Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”.

Pentru a avea un parteneriat eficient între Bibliotecă și instituțiile școlare și preșcolare ar trebui să acordăm atenție următoarelor aspecte:

- Comunicarea între parteneri să fie deschisă și permanentă;
- Să se elaboreze o concepție de cooperare ca punct de plecare în activitatea de colaborare între Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă” și sistemul de biblioteci școlare;
- Să se facă un schimb de experiență în problemele promovării lecturii în cadrul seminarelor bibliotecarilor;
- Să se elaboreze și să se adopte regulamente, instrucțiuni și metodologii care vor conferi unitate sistemului de promovare a lecturii și care va permite o ofertă mai atractivă pentru utilizatori;
- Să se inițieze programe și acțiuni comune ale Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” cu bibliotecile școlare.

Zinaida Ursu,

șef serviciu, Activitate cu copii de 11-16 ani,
Biblioteca Națională pentru Copii
„Ion Creangă”

ЧУДО - МОЦАРТ

**(СЦЕНАРИЙ МУЗЫКАЛЬНОГО ВЕЧЕРА, ПОСВЯЩЕННОГО
250-Й ГОДОВЩИНЕ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ В. А. МОЦАРТА)**

Оформление: портрет В. А. Моцарта, выставка аудиовизуальных материалов (CD, пластинок, кассет). Участники одеты соответственно эпохе.

Произведения композитора звучат в исполнении юных музыкантов, а также в звукозаписях; если нет возможности пригласить учащихся музыкальной школы, можно использовать только звукозаписи. В нашем сценарии использованы фрагменты 14 сочинений В. А. Моцарта. Вы можете изменить это количество или заменить рекомендуемые произведения другими, в зависимости от возможностей вашей библиотеки.

Звучит „Маленькая ночная серенада”

Ведущий 1: Вольфганг Амадей Моцарт родился 27 января 1756 года в Австрийском городке Зальцбурге – столице маленького княжества, расположенного в районе Альп.

- Ведущий 2:** Вольфганг - седьмой ребенок в семье. Почти все его братья и сестры умерли в младенческом возрасте. В живых осталась только лишь одна сестра Мария Анна, или, как ласково звали ее в семье, Наннерль. Девочка была старше брата на четыре с половиной года.
- Ведущий 1:** Отец Моцарта, Леопольд, был разносторонним придворным музыкантом: скрипачом, органистом, педагогом, композитором.
- Ведущий 2:** Талант Вольфганга вызывал безграничное удивление окружающих. 3-х летний мальчик под руководством отца научился играть на клавесине, скрипке и органе, а год спустя, еще не умея записывать музыку, диктовал отцу пьесы собственного сочинения.
- Ведущий 1:** В 5 лет, едва научившись писать ноты, Вольфганг стал автором концерта для клавесина с оркестром, причем такого сложного, что вряд ли кто-либо из европейских виртуозов мог бы его исполнить. Когда любящий отец отнял у малыша неоконченную нотную запись, он изумленно воскликнул:
- Ведущий 2:** - Но этот концерт так труден, что его никто не сможет сыграть!
- Ведущий 1:** - Какие глупости, папа! - возразил Моцарт, - его может сыграть даже ребенок. Например, я.
- Ведущий 2:** К шести годам Моцарт сочинял сонаты, которые вполне могли соперничать с произведениями великих композиторов.
(Соната для клавира и скрипки до-мажор, KV6, ч.1)
- Ведущий 1:** Леопольд Моцарт, восхищенный удивительными успехами сына, решил, что мир должен узнать о чудо-музыканте. С шести лет начались триумфальные поездки Вольфганга по Европе.
- Ведущий 2:** В сентябре 1762 года семейство зальцбургского капельмейстера прибывает в Вену.
- Ведущий 1:** С первых же выступлений детей Моцарта в Вене, успех носил сенсационный характер. Дети играют в гостиных вельмож и даже перед королевской семьей.
(Дамы в бальных платьях и кавалеры танцуют менуэт. Входит хозяйка. Вводит маленького скрипача).
- Хозяйка:** - Господа, спешу представить вам маленькое чудо из Зальцбурга – Вольфганга Моцарта !
- Гости :** *(Слушают в исполнении маленького скрипача „Майскую песню” В.А.Моцарта).* - Великолепно! Восхитительно! Bravo! Bravo!
(Аплодисменты).
- Ведущий 2:** Несмотря на все триумфы и восторги публики, для детей такая жизнь была чрезвычайно тяжела. Они без отдыха разъезжали по разным городам и странам, играли и импровизировали по многу часов подряд (концерты в то время длились 4-5 часов).
- Отец:** „За 27 часов путешествия мы спали только два часа. Едва мы съели немного риса и яиц, как я усадил Вольфганга, и он мигом заснул, да так крепко, что даже не пошевелился, когда я его раздевал и усаживал в кресло!”.
- Ведущий 1:** Долгих три года продолжались гастрольные поездки семьи

Моцартов по городам Европы.

Ведущий 2: По возвращении домой Леопольд Моцарт позаботился о том, чтобы занятия детей шли строго и планомерно. И не только музыкой, но и по обычным школьным предметам.

Ведущий 1: Летом этого же года, снова, испросив отпуск у архиепископа, Леопольд Моцарт с детьми предпринял более длительную концертную поездку, конечной целью которой были Париж и Лондон.

Ведущий 2: Огромный успех и европейская слава Вольфганга вызвали немалую тревогу венских музыкантов. Еще бы! 10-летний мальчик по приглашению архиепископа принял участие в коллективном сочинении праздничной оратории, в 11 лет он пишет первую оперу „Бастьен и Бастьена”, а в 12 лет, по заказу венского театра, в небывало короткий срок – 3 месяца, завершает сочинение 2-й оперы „Притворная простушка”.

Ведущий 1: Но, хотя музыка была восторженно встречена певцами, премьера оперы так и не состоялась. Те самые композиторы, которые недавно еще восхищались чудо-ребенком, вдруг почувствовали в нем будущего соперника и пустили в ход интригу.

1 музыкант: - Вчера я говорил с маэстро, который недавно прибыл из Италии. Он считает невероятным, что такой малыш пишет музыку сам. Тут не обошлось без посторонней помощи!

2 музыкант: - И как вы считаете, кто же этот „помощник”?

1 музыкант: - Отец!?

3 музыкант: - Этот хитрый зальцбургский органист сочиняет вместо сына, выдавая свою работу за творчество ребенка, с целью сделать ему карьеру!

2 музыкант: - Вся затея с заказом оперы 12-летнему мальчишке - сплошная мистификация и обман.

Ведущий 2: Леопольд Моцарт был вне себя от досады и негодования. Генеральная репетиция так и не состоялась. Дирекция театра отказалась заплатить за оперу. Поражение было полное.

Ведущий 1: Зато в Зальцбурге архиепископ, живо принимавший к сердцу его успехи и огорчения, приказал музыкантам своей капеллы разучить оперу „Притворная простушка”. Опера эта и теперь ставится в Зальцбурге.

Ведущий 2: В 14 лет вместе с отцом он совершает путешествие в Италию. В одной из самых музыкальных стран света должна была решиться судьба Вольфганга. Его сочинения будут представлены на суд ученых знаменитой Болонской Музыкальной Академии.

Ведущий 1: Под низкими сводами старинного здания за большим столом восседают крупнейшие музыканты Италии. Необычная обстановка не смутила мальчика. В полчаса он сочинил сложное музыкальное произведение, чем вызвал восторг и изумление ученых.

Ведущий 2: „Отныне ты – член Болонской Академии”, - объявили они своё

решение.

- Ведущий 1:** О феноменальной памяти мальчика шла молва по всей Италии. Однажды, находясь в Риме, Вольфганг с отцом посетили в один из ежегодных церковных праздников Сикстинскую Капеллу. В этот день исполнялось многоголосное произведение композитора Аллегри – „Мизерере”.
- Ведущий 2:** Пуще клада хранил Папа Римский ноты этого духовного сочинения. Оно считалось священной собственностью Ватикана, а потому ни распространять, ни переписывать это произведение никому не разрешалось.
- Ведущий 1:** Прослушав „Мизерере” всего один раз, Вольфганг, придя домой, записал его целиком по памяти, не сделав ни единой ошибки. Когда же Папа Римский услышал мессу в исполнении Моцарта, нарушившего таким образом запрет Ватикана, он сказал, обращаясь к кардиналам: „Не наказывать, а наградить мы должны этот талант”, - и пожаловал Вольфгангу Почетный Орден Золотой Шпоры.
- Ведущий 2:** После триумфа в Италии Моцарт возвращается в Зальцбург. Гениальность юного музыканта была признана везде, но только не на родине. „Я родился в стране, где музыке не посчастливилось”, - с грустью заключал Моцарт.
- Ведущий 1:** Старый епископ, высоко ценивший дарования Вольфганга, умер, а новый не баловал юношу своим вниманием. Несмотря на огорчения и разочарования, Моцарт много пишет, выступает как клавесинист, играет в оркестре на скрипке.
- Ведущий 2:** Душевные переживания 17-летнего композитора нашли отражение в его творчестве. Это особо чувствуется в 25-й симфонии и 7-й сонате для клавесина.
(Соната № 7 для фортепиано, 1-я часть).
- Ведущий 1:** Три года жизни в Зальцбурге, прошедшие в унижении и нищете, были мукой для Моцарта, и он решает отправиться вместе с матерью в путешествие, чтобы найти постоянную службу и поправить материальное положение.
- Ведущий 2:** Но ожидания Моцарта не суждено было сбыться. Ни в Германии, ни во Франции для него не нашлось постоянной работы. Единственным утешением и источником силы была композиция.
- Ведущий 1:** Вольфганг сочиняет главным образом инструментальную музыку: концерты, клавирные и скрипичные сонаты и множество других произведений. К этому времени относится сочинение 11 сонаты, 3-я часть которой – „Рондо в турецком стиле”, получила особую известность. В аккомпанементе как бы звучат удары турецкого барабана, на фоне которых проходит грациозная танцевальная мелодия.
(Соната № 11 для фортепиано, часть 3).
- Ведущий 2:** Но беда вновь стучится в дверь. В Париже умирает его горячо любимая мать. Вольфганг остается один в огромном городе.

Потеряв надежду устроиться в Париже, Моцарт покидает Францию и возвращается в Зальцбург.

(Концерт № 20, часть 1, на фоне музыки).

Ведущий 1: Отношение архиепископа, недовольного слишком светским характером музыки Моцарта и его частыми поездками, становится нетерпимым. Юноше запрещается выезжать из Зальцбурга даже на короткое время, выступать в концертах без специального разрешения.

(Продолжение музыкального фрагмента).

Ведущий 2: Терпению Вольфганга приходит конец и в 1781 г. он принимает смелое решение: порвать с кабалой лакейской службы и навсегда переехать в Вену. Пристанище он находит в бедном доме госпожи Вебер. Одна из ее дочерей, Констанца, впоследствии станет женой Моцарта.

Ведущий 1: В первый же год жизни в Вене родилась бессмертная опера „Похищение из Серaley”. Теперь она считается одним из лучших оперных произведений в мировом искусстве.

Ведущий 2: Премьера состоялась 16 июня 1782 года. Публика устроила композитору овацию. Очень скоро опера начинает ставиться на сценах многих театров.

(Ария Констанцы из оперы „Похищение из Серaley”).

Иосиф II: - Слишком тонко для наших ушей и к тому же ужасно много нот.

Моцарт : - Ровно столько нот, сколько необходимо, Ваше Величество.

Ведущий 1: Жизнь в Вене складывается нелегко. Частые выступления в салонах богачей и в открытых концертах, утомительные уроки с учениками, срочное писание всяческих произведений „на случай”, постоянная неуверенность в завтрашнем дне - все это незаметно подтачивало и без того некрепкое здоровье Моцарта. Ему исполнилось уже 30 лет.

Моцарт : *(Сидит у столика, пишет).*

„Я завален работой и очень устаю. Все утро, до двух часов, даю уроки, затем мы обедаем... Только вечером могу заниматься композицией, но от нее, к несчастью, то и дело отрывают приглашения играть в концертах...”

„...Даю три абонементных концерта в зале Тратверна... Плата - 6 флоринов за три концерта...”

„...Кроме того, я дал еще два концерта в театре; можете судить, сколько мне предстоит работы по композиции и по игре. Ложусь спать в 12 часов ночи, встаю в 5 часов утра...”

„От такой работы я не заржавею, не правда ли? Мой первый концерт 17 марта прошел прекрасно; новый концерт (для фортепиано с оркестром) очень понравился; теперь его разыгрывают повсюду”.

Ведущий 2: В 1786 году Моцарт знакомится с аббатом Лоренцо да Понте, разносторонне образованным человеком и к тому же неплохим поэтом. Место придворного поэта при венском дворе пустовало. Аббату да Понте очень хотелось его занять. Нужно было, однако,

показать, что он действительно способен создавать оперные либретто.

Ведущий 1: Поразмыслив хорошенько, аббат решил обратиться с предложением о сотрудничестве к Моцарту. Об интригах, которые постоянно велись против молодого композитора, ему, разумеется, было известно. Но это не смутило да Понте. Моцарт с радостью согласился на его предложение. Долго, однако, они не могли найти подходящего сюжета.

Моцарт : - Надо бы нам найти что-либо вроде „Севильского цирюльника”. Маэстро Паэзиелло не ошибся, сочинив на сюжет комедии Бомарше свою прелестную оперу.

Да Понте: - Театр всегда полнехонек, когда идет „Севильский цирюльник”.

Моцарт : - Не хуже получилась бы опера по другой комедии Бомарше – „Безумный день, или Женитьба Фигаро”. Но вот беда: постановка этой знаменитой французской пьесы на сценах наших австрийских театров запрещена цензурой.

Да Понте: - Это ничего. Разрешения на постановку оперы я добьюсь. Но действовать надлежит осторожно. Оперу мы будем писать втайне, чтоб никто об этом не знал. Иначе интриг не оберешься.

Ведущий 2: В ближайшее время друзья приступили к работе. Никогда еще Моцарт не работал с таким увлечением.

Ведущий 1: К весне 1786 года опера была закончена. Оставалось лишь сочинить увертюру. Улучив благоприятный момент, да Понте явился к императору Иосифу II с текстом либретто.

Иосиф II : - Что это? „Свадьба Фигаро”?! Но ведь я же запретил представление этой пьесы в наших театрах!

Да Понте: - В надежде на снисхождение Вашего Величества, я решил переделать эту комедию в либретто, сократив и выпустив все то, что могло бы шокировать благородную венскую публику. Одним словом, я сделал из нее самый невинный и веселый сюжет для оперы, достойный театра, имеющего счастье состоять под вашим высоким покровительством.

Иосиф II : - Но если это опера, кто же напишет к ней музыку?

Да Понте: - Музыка написана уже господином Моцартом.

Иосиф II : *(Приняв надменный и недовольный вид)* - Моцартом? Но вы же знаете что Моцарт, хотя и пишет замечательную инструментальную музыку, сочинил всего лишь одну оперу, да и та не имеет особой ценности.

Да Понте: *(В сторону)* - Поражаюсь невежеству императора... Моцарт автор уже 11 опер! *(Императору)* - И я со своей стороны тоже мог бы оказаться автором либретто всего лишь одной оперы, поставленной в Вене, если бы был лишен милостивой снисходительности Вашего Величества. Что касается музыки этой оперы, написанной Моцартом, то, насколько я могу судить, она совершенно

изумительной красоты. Осмелюсь представить партитуру оперы на усмотрение вашего гения, который всем нам хорошо известен...

- Иосиф II :** - Я посмотрю. Возможно, вы получите согласие.
- Ведущий 2:** Начались репетиции. Моцарт и да Понте держались настороженно, ожидая очередных интриг и неприятностей. Но напрасны были попытки восстановить против Моцарта исполнителей главных партий.
- Ведущий 1:** Актеры отнеслись к гениальной музыке Моцарта с самым горячим сочувствием и работали над разучиванием своих партий с искренним увлечением. Первая репетиция с полным оркестром была для Моцарта настоящим триумфом.
- Ведущий 2:** Больше всего Моцарт доволен был талантливым Бенуччи, с воодушевлением исполнявшим роль Фигаро. И певцы, и музыканты оркестра, увлеченные его пением, в один голос вскричали: - Bravo, bravo, маэстро! Да здравствует великий Моцарт!
- Ведущий 1:** Премьера новой оперы состоялась 1 мая 1786 года. Успех был огромный. Многие арии по желанию публики приходилось повторять на бис.
- Ведущий 2:** Мелодии из „Свадьбы Фигаро” звучали повсюду: на улицах и площадях, в трактирах и на танцевальных вечеринках. Их перекладывали для различных ансамблей, превращали в контрдансы и другие бытовые танцы. Даже слепцы и странствующие музыканты, стремясь собрать вокруг себя больше слушателей, охотно исполняли прекрасный лирический романс Керубино и арию Фигаро, где он подшучивает над пажом графа, которому предстоит отправиться в полк. Музыка „Свадьбы Фигаро” стала народной.
(Ария Фигаро „Мальчик резвый, кудрявый...” из 1-го д. оперы „Свадьба Фигаро”).
- Ведущий 1:** Вскоре от Пражского Театра Моцарт получил новый заказ на оперу. Среди множества сюжетов, композитор останавливает выбор на древней испанской легенде о Дон Жуане. В музыкальной драме шекспировского размаха он открывает новые пути в трагическом оперном искусстве.
- Ведущий 2:** Опера „Дон Жуан” была закончена в конце лета 1787 года. В октябре состоялась ее премьера на сцене Пражского Оперного Театра.
(Ария из оперы „Дон Жуан”).
- Ведущий 1:** Успех был огромный и слава новой оперы разнеслась повсюду. Пришлось и Вене, чтобы не отстать от других городов, поставить моцартовскую оперу. Но венская публика не сумела оценить гениальное произведение должным образом.
- Иосиф II :** - Ваша новая опера божественна, дорогой Моцарт, гораздо лучше, чем „Свадьба Фигаро”, но боюсь, что и эта пища не для желудка

моих венцев.

- Моцарт :** - Я написал ее для пражцев и немногих друзей. Потребуется время, чтобы венцы ее „переварили”.
- Ведущий 2:** Летом в том же году Моцартом были написаны три бессмертные симфонии: Ми мажорная, Соль минорная и До мажорная – венец симфонического творчества композитора. Подумать только: ни одна из этих симфоний при жизни его никогда не исполнялась. Они были найдены лишь после его смерти.
(Симфония № 40, часть 1).
- Ведущий 1:** Успех оперы „Дон Жуан” не улучшил материального положения композитора. Из-за того, что пришлось задержаться в Праге, Моцарт потерял почти все свои уроки. Жена тяжело болела. К старым долгам с нарастающими процентами прибавлялись новые.
- Ведущий 2:** Постоянная неуверенность в завтрашнем дне, заботы и тревожения год от году подтачивали здоровье Моцарта. С лихорадочной быстротой сочиняет он множество новых произведений: концерты для различных солирующих инструментов с оркестром, квартеты и квинтеты, арии и песни, небольшие танцы. Но все усилия напрасны.
- Издатель:** - Пишите проще, легче, понятней, не то я не стану печатать ваших сочинений. Вот вам три дуката!
- Моцарт :** - Только-то? Ведь семье есть нечего. Домовладелец грозит выбросить на улицу...
- Издатель:** - Я вам , кажется, ясно сказал: „Пишите проще!”
- Моцарт :** - Что ж, я буду работать ...больше!
- Ведущий 1:** Тяжелым выдался и 1791 год. Еще более, нежели прежде, Моцарт страдал от безденежья. Констанца ожидала ребенка и тяжело болела. Доктора настаивали на поездке ее в Баден для лечения на минеральные воды.
- Ведущий 2:** Незадолго до отъезда Констанцы в дверь дома, где жил композитор, постучался незнакомец, одетый во все черное.
- Незнакомец:** - Я пришел к вам, сударь, по поручению очень важного лица.
- Моцарт :** - Кого же именно?
- Незнакомец:** - Лицо это не желает, чтобы имя его было известно.
- Моцарт :** - Пусть будет так. Чего же он хочет?
- Незнакомец:** - Он только что потерял близкого человека, память о котором для него навеки останется драгоценной. Он желает каждый год отмечать годовщину смерти торжественной церковной службой и просит написать для этой цели реквием.
- Моцарт :** - Я примусь за этот заказ. Вот только не могу сказать, сколько времени мне потребуется.
- Незнакомец:** - Вложите в это дело весь свой талант, вы имеете честь работать для большого знатока музыки. (*Уходит*).
- Ведущий 1:** Согласившись писать реквием, Моцарт был рад случаю, позволившему ему обратиться к крупным хоровым формам. Однако

завершить эту работу удалось не так скоро. Много сил и времени отнимал заказ, сделанный одним из венских театров - замечательная сказка-опера „Волшебная флейта”, которую Моцарт считал самым лучшим и самым любимым произведением.

Ведущий 2: Музыка этого светлого, бесхитростного, полного юмора спектакля утверждает основную идею сказки – победу добра над злом. Яркими музыкальными характеристиками наделены многочисленные персонажи оперы: правитель Светлого Царства, влюбленные Принц и Принцесса, злая и мстительная Царица Ночи, веселый и добродушный птицелов Папагено.

(Звучит ария Папагено „Я самый ловкий птицелов...” из 2-го д. оперы „Волшебная флейта”).

Ведущий 1: Теперь ничто не мешало Моцарту продолжать сочинение Реквиема. Это произведение он сделал выражением реальных человеческих переживаний, запечатлел в нем всю глубину страданий и горя, которые приносит людям смерть близкого человека.

Ведущий 2: Состояние здоровья композитора становилось хуже. Работа продвигалась с трудом. Назначенный срок истек, а Реквием все еще не был закончен.

Ведущий 1: Точно в указанный день таинственный незнакомец в черном появился снова.

Моцарт : - Мне нужен еще месяц. Произведение захватило меня больше чем я думал, поэтому пришлось его расширить в гораздо большей степени, чем я сперва намеревался.

Незнакомец: - В таком случае вам следует еще пятьдесят дукатов. Когда же партитура будет окончена, размер гонорара будет увеличен за то, что господин композитор был так скромн в своих требованиях.

Моцарт : - Сударь, да кто же вы?

Незнакомец: - Это не имеет никакого отношения к делу. Я вернусь через четыре недели.

Ведущий 2: Позже загадочная история с таинственным заказом объяснилась очень просто. Граф Франц фон Вальзег цу Штуппах, большой любитель музыки, желал во что бы то ни стало прослыть композитором. С этой целью он заказывал талантливым музыкантам различного рода композиции, переписывал их своей рукой и затем выдавал за свои собственные. Потеряв в 1791 году любимую жену, граф задумал почтить ее память исполнением Реквиема. С этой целью он послал к Моцарту своего управляющего, который и вел переговоры с композитором.

Ведущий 1: Желанием присвоить сочинение великого Моцарта и объяснялась таинственность, которой были обставлены переговоры. Но на возбужденное воображение усталого, измученного постоянными невзгодами и тревогами композитора эта странная таинственность подействовала угнетающе.

Ведущий 2: Душевное состояние великого композитора глубоко и точно передал

Пушкин в своей драме „Моцарт и Сальери”.

(Пушкин А. С. Моцарт и Сальери. Сцена 2. В тот момент, когда Моцарт предлагает послушать „Requiem”, звучит „Requiem aeternam”).

Ведущий 1: Волнение плохо подействовало на больного - у него усилился жар, начался бред. К вечеру, однако, сознание вернулось. Последние мысли умирающего были связаны с любимейшими его творениями: с „Волшебной флейтой” и неоконченным Реквиемом.

Моцарт : *(Говорит с трудом)* - Как бы я хотел побывать еще раз в театре на своей „Волшебной флейте”. *(Смотрит на часы)* - Сейчас кончается первое действие... Теперь, вероятно, царица Ночи поет свою арию. *(Звучит ария Царицы Ночи из 2-го д. оперы „Волшебная флейта”).*

Ведущий 2: К ночи больной снова потерял сознание. Дыхание становилось все реже. Около часу ночи Моцарт скончался. Это было 5 декабря 1791 года.

Ведущий 1: Больная жена не пришла на похороны, а немногочисленные участники похоронной процессии из-за дождя разошлись у ворот кладбища. Моцарт был похоронен в общей могиле для бедных, которую спустя уже несколько дней никто не мог найти.
(На фоне „Лакримозы” стихотворение Сергея Граховского „Моцарт”).

Ведущий 2: 250 лет много это или мало? Для истории – миг, для человечества – смена многих поколений. И из уст каждого поколения вырывается восхищенный вздох: „Чудо - Моцарт! Волшебный Моцарт! Моцарт, играй!”

(„Песенка о Моцарте” Булата Окуджавы. Во время исполнения последнего куплета выходят на сцену все участники и последний припев исполняют вместе).

Список литературы:

Mozart, W.A. Arii iz oper. – M.: Melodiă, s. a. – 1 disc. – STEREO 33 S10-09519-20. –Lb. rus.

Mozart, W.A. Don Žuan. Opera v 2-h dejstviăh / W.A. Mozart. – M.: Melodiă, 1988. – 4 discuri. – STEREO 33 S10-06581-88. – Lb. ital.

Вейс Д. Возвышенное и земное: роман о жизни Моцарта и его времени / Д. Вейс. – М., 1997.

<http://www.peoples.ru/art/music/composer/mozart/>

<http://www.refine.com.ru/pageid-1274-3.html>

Lolita Caneev,
șef serviciu Mediatecă,
Biblioteca Națională pentru Copii “Ion Creangă”

DE LA CITITOR PENTRU CITITOR

Un indiciu al nivelului de cultură generală a fiecărui individ este, fără îndoială, posedarea unei sau mai multor limbi străine. În opinia unora, un om cu adevărat deștept trebuie să cunoască cel puțin trei-patru limbi străine. Așa cum, de exemplu, engleza este limba bussines-ului, iar franceza - a artelor și a frumosului, posedarea diferitor limbi ne îmbogățește viața, ne ajută să cunoaștem lumea în toată diversitatea ei.

Serviciul Carte străină al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” urmărește prin activitatea sa nu doar promovarea fondului de carte în limbi străine și prestarea, în baza acestor colecții, a serviciilor bibliotecar-informaționale, dar și facilitarea procesului de studiere a limbilor străine de către tinerii beneficiari interesați de acest lucru.

Pe lângă faptul că pune la dispoziție materialul didactic corespunzător (manuale, ghiduri de studiere a limbilor străine, cursuri înregistrate pe casete audio, ghiduri practice, dicționare etc.), serviciul oferă și niște oportunități de perfecționare a nivelului de cunoaștere a limbilor prin utilizarea lor în practică.

Semnificativă în acest sens este activitatea Clubului Tinerilor Traducători relansată în anul 2003 de către Serviciul Carte străină. Clubul întrunește copii de diferite vârste pasionați de studierea limbilor străine, de lectură și traducere, elevi ai liceelor și școlilor din oraș (liceele „Gh. Asachi”, „Dante Alighieri”, „Ion Creangă”, „Spiru Haret”, „Mircea Eliade”, Colegiul „A. Mateevici”, Șc. nr. 62 ș.a.). Activitatea în cadrul acestui club le oferă posibilitatea de a perfecționa cunoștințele, de a cunoaște mai aprofundat tehnica traducerii.

Acest club orientează elevii talentați spre a-și alege ca preocupare traducerile din sau în limbi străine. La ședințele clubului copiii primesc informații cu caracter teoretic și practic referitoare la arta traducerii, își pot evalua capacitățile în ale studierii limbilor străine și traducerii.

În cadrul ședințelor participă ca invitați traducători cunoscuți din republică, profesori și studenți de la facultatea de limbi străine și traduceri a Universității de Stat din Moldova, reprezentanți ai ambasadelor cu care colaborăm, profesori de liceu. Astfel, una dintre primele ședințe ale Clubului Tinerilor Traducători derulată sub genericul „Linguae portas aperiunt” i-a avut ca invitați pe Dionisie Bădărău, traducător, conferențiar universitar, Oxana Luca, profesoară de limba franceză la șc. nr. 41, Natalia Petco, șefa catedrei Limba franceză la Liceul „Gh. Asachi”. Alte teme abordate în cadrul ședințelor ulterioare ale Clubului Tinerilor Traducători („Language is the archives of the history”, „Terre d'abondance, Terre de vaillance - France”, „Demonstratio longe optima est experientia”, “Reading makes a full man, conference - a ready man and writing - an exact man”, „Les differences entre la traduction en Moldavie et en Belge” ș.a.) au fost susținute cu participarea lui Vasile Vasilache, scriitor, traducător, Laureat al Premiului Național pentru Literatură, Leo Butnaru, poet, eseist, traducător, Angela Deliu-Gâra și Lia Baran de la Facultatea de limbi străine și traduceri USM ș.a. Aceștia le-au vorbit copiilor despre importanța cunoașterii limbilor moderne, și-au împărtășit din propria experiență de traducători. În calitate de oaspeți de onoare i-am avut în 2005 pe

Emmanuel Samson, asistent lingvistic, responsabil pentru Centrul de resurse la Alianța Franceză din Moldova și Stephan Ferdinand, profesor universitar din Belgia, care au fost impresionați de modul în care lucrează copiii noștri, de pasiunea lor față de această ocupație interesantă dar și dificilă.

Latura practică a activității ține de implicarea membrilor clubului în procesul de traducere. Fiecare din ei primește însărcinarea de a traduce anumite informații într-o limbă sau alta, lucrările realizate fiind prezentate, analizate, discutate la ședințele ulterioare. Temele propuse pentru traducere sunt selectate în conformitate cu solicitările beneficiarilor serviciului, în special în baza registrului solicitărilor neonorate. Deseori cititorii solicită informații în limbi străine la anumite teme pe care serviciul nu le poate onora din lipsă de literatură. De exemplu, foarte des sunt cerute informații în diferite limbi despre Republica Moldova (situația economică și politică, așezarea geografică, clima, tradițiile și obiceiurile la moldoveni etc.). Cu părere de rău nu dispunem la moment de reviste în limbi străine care să fie editate în republică și să conțină informații despre Moldova (cu excepția revistei în limba engleză „Welcome” apărută în anii trecuți). De aceea ne-am propus să completăm într-o anumită măsură colecțiile noastre cu informații elaborate de membrii clubului.

În alegerea temelor solicităm părerea publicului, astfel ne putem orienta și cunoaște îndeaproape necesitățile beneficiarilor noștri. Informațiile necesare sunt selectate de colaboratorii serviciului, în majoritatea cazurilor. Consultăm mai multe surse pentru a alcătui textele cu informațiile cerute și le propunem membrilor clubului pentru a fi traduse în alte limbi. Copiii lucrează și cu revistele pe care le primim în serviciu, selectează informațiile ce prezintă interes, traducându-le în limba română după care alți copii le traduc în altă limbă. De exemplu, informația preluată dintr-o publicație de limbă engleză este tradusă în română și mai apoi în franceză, germană, italiană și invers. Astfel informația devine accesibilă pentru un cerc mai larg de utilizatori, indiferent de limbă posedă aceștia, iar cei care traduc câștigă prin faptul că-și perfecționează cunoștințele, acumulează experiență și deprinderi practice în domeniul traducerii. Anume de aceea am ales ca generic al activității Clubului Tinerilor Traducători cuvintele „De la cititor pentru cititor”, considerând că ele exprimă cel mai precis rezultatul muncii depuse de membrii clubului. Pentru a-i încuraja și a-i susține în munca pe care o fac, pentru a promova activitatea clubului, intenționăm să publicăm cele mai bune traduceri într-o fasciculă specială, care sperăm să fie utilă tuturor cititorilor ce vin în serviciul nostru.

Ne bucură faptul că membrii clubului au devenit nu numai cititori activi ai bibliotecii noastre, dar și adevărați prieteni cu care colaborăm permanent și care participă activ la activitățile petrecute atât în serviciu cât și în bibliotecă. O legătură strânsă avem cu profesorii acestor copii, care îi ajută în realizarea traducerilor, participă la verificarea, analiza lucrărilor executate de elevi. Deocamdată lipsește un moderator permanent al acestui club. Ne dorim să putem antrena în această activitate un specialist de forță în domeniu care să lucreze permanent cu copiii, să-i îndrume, să ne ajute în organizarea activității clubului. Dorim să avem un colectiv bine organizat, să atragem cât mai mulți copii în acest

club, care să devină un adevărat laborator de lucru pentru doritorii de a cuceri spațiul limbilor atât de vast și în același timp atât de atrăgător.

Tamara Drosu,
șef serviciu Carte străină,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

INFORMATII DE PESTE HOTARE

CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ „CRIMEEA 2005”

De doisprezece ani înapoi, pitorescul ținut de pe litoralul ucrainean al Mării Negre găzduiește o importantă întrunire a specialiștilor din domeniul bibliotecilor și centrelor de informare, sub titlul de Conferința Internațională „Crimeea”, cu genericul „Bibliotecile și resursele informaționale în lumea contemporană a științei, culturii, educației și business-ului”. Organizatorul principal al acestui eveniment, inclus în agenda IFLA, este Biblioteca Publică de Stat Tehnico-Științifică a Rusiei.

Tema Conferinței „Crimeea 2005”, care s-a desfășurat în Sudak în perioada 4-12 iunie 2005, a fost „Bibliotecile, informația și proprietatea intelectuală în era societății informaționale”.

Printre cei peste 1400 de participanți ai Conferinței s-au aflat 7 reprezentanți ai Republicii Moldova: Lidia Sitaru, director al Bibliotecii Publice „A. Donici” Orhei; Maria Furdui, director al Bibliotecii Publice Telenești; Inga Cojocaru, director adjunct al Bibliotecii Municipale Bălți; Elena Roșca, director al Filialei „Alba Iulia” a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” Chișinău; Maia Bălan, director al Bibliotecii Publice Biliceni Vechi, Sângerei; Victoria Marola, director al Bibliotecii Publice Tătărești, Strășeni și subsemnata, Eugenia Bejan, prim director adjunct al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”.

Ca și la edițiile anterioare, programul Conferinței a avut trei componente: profesională, culturală și sportivă. Alternarea acestor componente în programul de fiecare zi a creat o atmosferă benefică comunicării atât formale cât și informale între participanții la Conferință.

Tradițional, comunicarea-cheie a Conferinței a fost prezentată în sesiunea plenară de către Iacov Șraiberg, președintele Comitetului de organizare al Conferinței, prim director adjunct al Bibliotecii Publice de Stat Tehnico-Științifice a Rusiei. Autorul comunicării a făcut o analiză a procesului de trecere de la societatea informației la societatea cunoașterii, proces ce caracterizează contemporaneitatea. În contextul respectiv a determinat nivelul de dezvoltare al tehnologiilor informaționale și de comunicare, al legislației în domeniul apărării dreptului de autor și proprietății intelectuale, al nivelului culturii informării la populație. Subiectele, scoase în evidență de Iacov Șraiberg, au fost dezvoltate în ședințe pe secțiuni, seminare, mese rotunde și activități speciale.

O particularitate a Conferinței „Crimeea 2005” a fost organizarea unor sesiuni speciale sub titlurile: „Ziua bibliotecilor ruse”, „Ziua bibliotecilor din Belarus”, „Ziua bibliotecilor ucrainene”. Scopul acestor sesiuni a fost de a prezenta politica de stat în domeniul dezvoltării bibliotecilor în țările respective, tendințele și realizările principale în finanțarea bibliotecilor, dezvoltarea colecțiilor acestora, constituirea colecțiilor electronice, crearea cataloagelor electronice naționale, asigurarea accesului la Internet, diversificarea serviciilor oferite de bibliotecă,

pregătirea și instruirea continuă a specialiștilor în biblioteconomie și știința informării.

În total, în cadrul Conferinței și-au ținut lucrările 14 secțiuni. Secțiunea, la care delegația Republicii Moldova a participat în deplină componentă, a fost cea intitulată „Copiii, computerele și Internet-ul: problemele lecturii și culturii informării în viziunea școlii și bibliotecii”. Cele mai multe comunicări, prezentate în cadrul acestei secțiuni, s-au referit la necesitatea promovării cât mai pe larg a culturii informării la copii atât într-un cadru formal prin cursuri școlare, cât și informal în bibliotecile publice și cele școlare. Grupul de autori de la Universitatea de Stat de Cultură și Artă din Kemerovo (Rusia), condus de N. I. Ghendina, a expus conceptul unui curs integrat de formare a culturii informării, ce urmează a fi instituționalizat în școlile din Federația Rusă. Eugenia Bejan, prim director adjunct al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, a relatat despre experiența introducerii în învățământul preuniversitar din Republica Moldova a cursului opțional „Inițiere în bibliologie și cultura informării”. Gerald Brown de la Asociația Internațională a Bibliotecilor Școlare a accentuat caracterul formativ pe care trebuie să-l aibă instruirea în domeniul culturii informării.

De un deosebit interes la participanți s-au bucurat secțiunile dedicate rețelelor informaționale, sistemelor automatizate de biblioteci, bibliotecilor digitale și tehnologiilor Internet. Mesajul comun emis de secțiunile respective a fost că, fără o cooperare și coordonare efectivă în aceste domenii, rezultate reale și rapide nu pot fi obținute. O constatare, pe care am făcut-o noi, reprezentanții bibliotecilor din Republica Moldova, este că piața sistemelor de bibliotecă din Rusia se lărgeste din an în an, la moment fiind disponibile soft-urile ИРБИС, MARK-SQL, РУСЛАН, НЕБА, LIBER MEDIA, МОЯ БИБЛИОТЕКА. Unii dintre producătorii acestor sisteme caută parteneri și în Republica Moldova pentru a le traduce și a le comercializa. Deosebită de bogată și interesantă este experiența Rusiei și Ucrainei în crearea bibliotecilor digitale. În Rusia, la baza acestui proces se află Programul Federal „Электронная Россия” (aa. 2002-2010). În contextul bibliotecii electronice s-au abordat mai multe probleme importante cum ar fi organizarea și păstrarea colecțiilor electronice, catalogarea documentelor electronice, asigurarea accesului la resursele electronice.

În cadrul secțiunii „Asigurarea informațional-lingvistică a sistemelor informaționale de bibliotecă” s-au discutat schimbările operate în sistemele de clasificare CZU, BBK, metodologiile de creare a fișierelor de autoritate, despre rezultatele elaborării formatului RUSMARC, precum și despre modificările în formatul UNIMARC.

Mai mulți participanți la Conferință s-au întrunit în cadrul secțiunii dedicate personalului de bibliotecă pentru a discuta despre noile competențe necesare unui bibliotecar modern și posibilitățile lui de instruire continuă. Cadrele didactice de la Catedra tehnologii informaționale și biblioteci electronice a Universității de Stat de Cultură și Artă din Moscova au prezentat o serie de cursuri și metodici noi de predare la această instituție de învățământ.

Din numeroasele seminare și mese rotunde, organizate la Conferință, am optat pentru seminarul „Catalogarea internațională în sec. XXI” și seminarul

special „Servicii informaționale de referințe virtuale în bibliotecile publice”. Discuțiile de la primul seminar s-au axat pe noile principii internaționale de catalogare de la Frankfurt și problemele catalogării în sisteme multilingve. În cel de al doilea seminar au fost prezentate mai multe experiențe de succes din Rusia și Ucraina în implementarea serviciului de referințe virtuale în bibliotecile publice și cele științifice. Impresionant este proiectul portalului Library.ru, care cuprinde 20 de biblioteci publice din Rusia și se adresează unui cerc larg de beneficiari din Internet.

Alte seminare, desfășurate în cadrul Conferinței, au pus în discuție subiecte la fel de actuale: Păstrarea și ocrotirea colecțiilor de bibliotecă și a informației; Soarta colecțiilor de carte și de arhivă din perspectiva sec. XXI; Căi și metode de asigurare a accesului la resursele informaționale în bibliotecile pentru orbi; Managementul și marketingul în biblioteci și asociații și altele.

Programul cultural al Conferinței a inclus câteva spectacole teatralizate și întâlniri cu scriitorii Vladimir Vișnevski, Liudmila Ulițkaia și artistul Viktor Proskurin.

Întreaga delegație a Republicii Moldova la Conferința „Crimeea 2005” ne-am întors acasă cu nenumărate informații utile pentru activitatea profesională și idei pentru viitoare proiecte în sistemul național de biblioteci și în bibliotecile noastre.

Eugenia Bejan,
prim adjunct al directorului general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

СОТРУДНИЧЕСТВО ПУБЛИЧНЫХ И ШКОЛЬНЫХ БИБЛИОТЕК В ФОРМИРОВАНИИ ИНФОРМАЦИОННОЙ ГРАМОТНОСТИ ДЕТЕЙ

Формирование информационной грамотности детей не является новшеством в наших публичных и школьных библиотеках. Еще в 80-90-е годы прошлого столетия библиотекари разрабатывали программы, формы и методы библиотечно-библиографического обучения для различных категорий читателей.

В современном обществе, основанном на информации и многосторонних знаниях, этот процесс является наиболее сложным и продолжительным.

Информационная грамотность рассматривается как часть комплексного формирования современного человека. Помимо грамотности в смысле умения читать и писать, мы должны быть фамилиаризованы с санитарно-медицинской грамотностью, экологической, экономической, юридической, электронной, информационной и другими типами грамотности.

Информационная грамотность тесно связана с непрерывным обучением или обучением на протяжении всей жизни. А также информационная грамотность обеспечивает право на информацию и свободу слова, является

условием и гарантией для демократического общества, потому что информационно грамотный гражданин обладает критическим мышлением и активно участвует в общественной жизни.

В отличие от библиотечно-библиографического обучения процесс формирования информационной грамотности намного шире и разнообразнее. Нашей целью теперь не является только формирование навыков использования библиотеки, каталогов, различных типов публикаций и типов документов. Информационная грамотность означает осознание важности овладения информацией, знание путей поиска информации, многообразия информационных ресурсов, методов анализа, оценки и синтетизирования различной информации, а также умение эффективного использования полученной информации. Сегодня информационная грамотность означает в значительной мере знание и умение использовать информационные и коммуникационные технологии.

Важным вопросом, который обсуждается на данном этапе не только в библиотечной среде, но и в обществе в целом, является то, как организовать процесс формирования информационной грамотности. Следует ли формализовать эту деятельность или дать ей неформальный характер? Включить формирование информационной грамотности в учебный процесс или заниматься этим за рамками учебных заведений? Кто является ответственным за формирование информационной грамотности, кто должен координировать эту деятельность и кто может реализовать практически её?

В разных странах придерживаются разных концепций, принципов на которых основывается формирование информационной грамотности. Но в целом мы все ещё находимся в поиске лучшего пути, приемлемом как для субъектов, так и для организаторов процесса. ИФЛА и другие организации, как мы знаем, работают над разработкой определенных стандартов информационной грамотности.

И в нашей стране ведутся обсуждения на эту тему. К сожалению, данная проблема больше обсуждается в библиотечной среде, хотя библиотекари, Ассоциация Библиотекарей Республики Молдова стараются вовлечь в эту дискуссию педагогов, в первую очередь, средства массовой информации, правительственные учреждения и другие структуры.

По-моему, важно осознать, что ответственным за формирование информационной грамотности является общество в целом. Без участия семьи, библиотечно-информационных учреждений, учебно-воспитательных заведений мы не можем рассчитывать на успех.

В Республике Молдова сейчас формирование информационной грамотности ведется как по формальному, так и неформальному пути. Формальный путь означает включение специальной дисциплины в учебный план в школах и других учебных заведениях. Под неформальный путь мы подразумеваем деятельность публичных библиотек и других внешкольных учреждений по формированию информационной грамотности.

Уже два учебных года (2003-2004, 2004-2005) Министерство Образования Республики Молдовы включает в учебный план школ и лицеев,

факультативный, пока что, курс по обучению детей информационной грамотности. Куррикулум данного курса был разработан специалистами Национальной Детской Библиотеки им. Иона Крянгэ в сотрудничестве со школьными библиотекарями и педагогами.

Данный курс предусмотрен для 1-12 классов и основывается на принципе системного, постепенного овладения знаниями и навыками. Курс интегрирован в учебный процесс, так как при его разработке учитывалось преподавание отдельных тем в рамках других дисциплин (родной язык и литература, информатика).

Представители Министерства Образования утвердило этот курс, потому что модернизация учебного процесса невозможна без активного участия в этот процесс самого ученика. Будучи информационно грамотными, дети не только аккумулируют определенное количество знаний, но они знают и умеют самостоятельно добыть, комплектовать эти знания и, самое главное, как самим создавать другие знания.

Данный курс предусмотрен формировать у детей и подростков следующие знания и навыки:

- Понимание структуры знаний и информации, умение ориентироваться в информационной среде и, в первую очередь, в библиотеках
- Осознание важности овладения информацией
- Умение определить, сформулировать четко и ясно свою информационную потребность
- Знание и умение различить разные типы информационных ресурсов
- Умение выбрать соответствующие потребностям информационные ресурсы
- Умение выбрать и построить правильную стратегию поиска информации
- Использование различных путей, техник и технологий для нахождения информации
- Умение сравнить и оценить информацию
- Умение систематизировать, организовать, использовать и сообщить информацию.

Целью курса является формирование критического, стратегического и творческого отношения детей к любой информации.

Как правило, этот курс преподают школьные библиотекари или библиотекари в сотрудничестве с преподавателями разных дисциплин и сотрудниками публичных детских библиотек.

Конечно, в преподавании этого курса соблюдается соответствующая методика, но в то же время библиотекари используют различные формы работы из библиотечной практики. Занятия по информационной грамотности проводятся больше в игровой, интерактивной форме. Практическая часть занимает большую часть занятий.

Для определения эффективности данного курса используются разные методы: устно через дискуссии, решение различных задач, письменно через тесты.

К сожалению, курс, являясь факультативным, не преподается во всех школах и лицеях. Но существует и ряд других причин, которые препятствуют всеобщему преподаванию этого курса:

- Во многих школах и лицеях работают библиотекари без специального образования или недостаточно подготовленные для преподавания данного курса (нехватка знаний и умений использовать современные информационные технологии, техники синтетизирования и сообщения информации и другие). В этом направлении работает и наш центр непрерывного обучения библиотекарей (*Școala de Biblioteconomie din Moldova*), который организывает общие и специализированные курсы для всех категорий библиотекарей.
- Отсутствие соответствующих учебников и учебных пособий (комиссия по информационной грамотности Ассоциации Библиотекарей Республики Молдова разрабатывает и планирует издать учебное пособие этим летом).
- Слабая дотация школ и библиотек информационными ресурсами, технологиями, оборудованием.
- Отсутствие понимания важности этого курса со стороны руководителей учебных заведений.

Несмотря на все проблемы, мы думаем, что этот курс будет преподаваться и дальше. При постоянном переоценки и улучшении, подведении под международные стандарты, курс имеет шансы обеспечивать высокий уровень информационной грамотности детей и будущих взрослых.

Формирование информационной грамотности детей через этот формальный путь должно быть поддержано и неформальными путями.

Eugenia Bejan,
prim adjunct al directorului general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

АЛЬТЕРНАТИВНЫЕ МЕТОДЫ РАБОТЫ С ПОДРОСТКАМИ ГРУППЫ РИСКА

Молодежное объединение «Всплеск» было создано на базе Городской Библиотеки Усть-Каменогорска в 2000 году. С 2002 года был разработан первый проект по работе с детьми - сиротами, проживающими в «Доме Подростка». Это дети и подростки, которых увлечь какой-либо полезной деятельностью очень сложно. Они насторожены по отношению к чужим взрослым людям, у них сложно завоевать авторитет и, наряду с этим, у них преобладают иждивенческие настроения. По их мнению, любую проблему

люди обязаны разрешить в их пользу. Поэтому методы работы с этими детьми и подростками всегда отличаются новизной.

Ни один проект, направленный на них, мы не начинали на пустом месте. Предварительно, проводили встречи со всеми желающими пообщаться с новыми людьми, шли к ним с информацией по самосовершенствованию, по психологии. Возможность получить ответы на многочисленные вопросы, которые интересовали их, видимо была решающей и ребята с удовольствием посещали наши встречи.

Первым нашим опытом работы с данной целевой группой стал проект по созданию альтернативной системы нравственного воспитания. Мы разработали специальную методику и получили конкретные результаты.

Поработав с очередными новичками в «Доме Подростка», мы убедились насколько они нуждаются в нашей поддержке. Они казались несчастными желая самоутвердиться, но абсолютно не умея делать этого. Решено было создать «Школу женского саморазвития». По аналогии с предложенной нам в Летней Школе работой в парах, которую назвали «Друг по семинару», мы решили создать пары на пять месяцев. В пару решено было включить безработную женщину и воспитанницу «Дома Подростка». Безработных женщин объединяет клуб «Аружан», действующий на базе другой нашей библиотеки. Женщин познакомили с идеей проекта отдельно от воспитанниц. Они горячо поддержали идею проекта, радуясь, что могут быть полезными. Школа была названа **«Школа женского саморазвития - Подруги»**.

Первая встреча в нашей импровизированной Школе состоялась 21 декабря 2003 года. Предварительно были разработаны пригласительные билеты, в которых было указано время встречи и ее цель. Пригласительные вручили тем девушкам, с которыми проводили предпроектные занятия. На этой встрече самой главной задачей было объединить женщин и девушек в пары, в которых им предстояло работать на занятиях и общаться пять месяцев. Довольно долго продумывали схему этой встречи, ведь она была решающей. Это занятие стало мозаикой собранной из различных методов воздействия на эмоциональное состояние человека. Очень удачным оказалась находка с использованием, в качестве установки, отрывка из «Маленького принца» Антуана де Сент Экзюпери: «У людей уже не хватает времени что-либо узнавать. Они покупают вещи готовыми в магазинах. Но ведь нет таких магазинов, где торговали бы друзьями, и потому люди больше не имеют друзей. Если хочешь, чтобы у тебя был друг, приручи меня!

- А что для этого надо делать?

- Надо запастись терпением ...».

Далее было упражнение на запоминание имен, ранее выбранных участницами для себя. Этими именами они назывались только на этих занятиях. Некоторые участницы оставили свои имена, но появились и такие имена как «Солнышко», «Бася», «Ганна», «Алисия». Случайный выбор позволил составить пары, которые всеми были признаны удачными.

На занятии мы чередовали работу в общей группе с работой в парах. Часто использовали приемы арт-терапии. Фоном звучала классическая музыка. «Старшенькие» очень естественно расспрашивали своих подруг о них самих. Те с удовольствием рассказывали о своей семье (чаще – не существующей, либо существующей лишь юридически), о том, как они попали в «Дом Подростка», об учебе, об увлечениях. Мы поразились легкости, с которой они открылись. Табу, существующее на многие темы ранее, было снято, многие вещи в этот момент перестали быть тайной.

Далее было «посещение» Волшебного магазина. Приобрести полезные для себя качества, поделившись в замен тем что имеешь в избытке, решились только «старшенькие» и одна девушка, знакомая с нами с прошлого проекта. Наши участницы просили смелости, предлагая доброе отношение, взаимопонимание, просили новых разнообразных знаний взамен на умение слушать. Все происходило настолько ровно и естественно, что мы только диву давались.

После завершения основной части встречи, все участницы были приглашены к столу, который организовал ОО «Книголюб», «старшенькие» и ведущие собственными силами. За чаем всех ждала культурно-развлекательная программа, в которой участвовали по парам, раскрывая свои возможности и таланты. Хотя бюджет не очень позволял чаепития, мы не отказались от них, потому что общение за чаем вписывалось в схему наших встреч.

Анализируя первое занятие, мы сделали вывод о том, что полученные результаты превзошли ожидания. Контакт между такими разными группами был налажен. Отзывы о нем были самые лестные, как со стороны девушек, так и со стороны женщин.

Вторым занятием стал Семинар-тренинг для выявления участниц с чертами лидера, который состоялся 10 января 2004 года. Интересным было то, что представить наработки пар выходили только девушки. Их отправляли на этот своеобразный подвиг старшие, всячески подбадривая и убеждая, что они справятся. И действительно справлялись даже самые робкие.

Следующая встреча в Школе «Подруги» проходила за круглым столом на тему «Проблемы здоровья». Прежде чем провести этот круглый стол, было решено встретиться отдельно с девушками. Специально для этого была распечатана анкета «Как ты относишься к своему здоровью?». Это было необходимо для того, чтобы проанализировать проблемы, волнующие девушек. Также мы провели небольшое исследование. Используя элементы метода «Коридор проблем», применяемого при оценке нужд сообщества, мы выяснили на предварительной встрече с девушками какие темы, связанные со здоровьем, волнуют их в первую очередь. Ориентируясь на результаты проделанной работы, мы построили дискуссию так, чтобы выступления врачей касались только выявленных тем интересующих девушек. Неожиданно для нас «всплыла» тема психического

здоровья и здоровых волос. Поэтому мы скорректировали первоначальный список медиков, дополнительно пригласив косметолога и психиатра.

Зная особенности группы, их застенчивость, боязнь врачей, неумение четко выражать свои мысли, мы решили построить круглый стол в виде игры «Пресс-конференция». Все проблемы, которые волнуют девушек, были распечатаны и разрезаны на полоски. Смешав их, мы объявили всех участниц журналистами, а вопросы – вопросами зрителей и слушателей. Это позволило добиться того, что девушки и женщины смогли обсуждать вопросы здоровья спокойно, не стесняясь. Этот трюк удался на славу! Завязалась перекрестная беседа, в которой, не переходя на личности, участвовали все, дополняя заготовленные вопросы другими, возникшими в ходе встречи. Все участницы записали адреса, по которым они могут попасть на прием к интересующему их врачу. Для девочек сообщили, где они получают помощь или консультацию бесплатно.

На следующем занятии состоялась дискуссия на тему «От домохозяйки до бизнес-леди». На этом занятии у девочек и женщин была возможность не только послушать истории успешных женщин, но и задать им массу вопросов. Звучали вопросы самого разного характера и каждый из них, так или иначе, касался успеха. Цель, поставленную нами перед собой, мы достигли. Показав участницам проекта на «живом» примере, что в стремление к успеху все преграды преодолимы, все проблемы можно решить, и что очень много в нашем городе людей, к которым можно обратиться за помощью, если в этом возникнет необходимость.

Очередная встреча представляла собой праздник, где в неформальной обстановке участницы смогли обменяться секретами ведения домашнего хозяйства.

Наряду с предыдущими мероприятиями было проведено четыре мастер-класса. Они помогли девочкам подобрать себе имидж и попробовать на практике методы превращения «гадкого утенка в прекрасного лебедя».

1-ый мастер класс: «В человеке все должно быть прекрасно...».

Целью его было убедить присутствующих в том, что кроме наличия интеллекта, нужно выглядеть совершенно во всех ситуациях. Успех ждет только аккуратную, со вкусом одетую, ухоженную Женщину. Красота – это прежде всего здоровье. И женщина, ведущая здоровый образ жизни, красивая женщина. Это было вводное занятие обобщающего характера. Говорили о положительном имидже человека, приглашенные специалисты давали общие рекомендации по поиску (кто еще не определился) и выбору собственного стиля в одежде, причёске, макияже и т.д.

2-ой мастер-класс: «Красивые волосы и ногти – залог здоровья».

Для того, чтобы провести его на должном уровне, нам нужно было специализированное помещение. Мы сделали его выездным и отправились в ККПШ «Квансон», недалеко от библиотеки. Заранее поделив участниц проекта на три группы – покраска волос, укладка и маникюр - мы перепоручили их мастерам выпускницам школы. Наши подруги учли все предложения парикмахеров, а те, кто согласился поменять цвет волос –

остались довольны новым имиджем. Одновременно, третьей группе делали красивый маникюр, покрывали лаком, наносили различные рисунки по одному, выбранному из сотен, образцу. Старшие женщины позже признавались, что так долго и с удовольствием собой заниматься не приходилось со студенческой скамьи, а маникюр – в обычной жизни – непозволительная роскошь и для тех и для других.

Этот праздник запахов, красок, и наслаждения в руках профессионалов продолжался более четырех часов. В итоге каждая открыла для себя что-то новое, всем показали модные в этом сезоне техники стрижек.

3-ий мастер-класс: «Глаза – зеркало души».

Был полностью посвящен различным видам макияжа. В бюджете была выделена отдельная статья расходов на приобретение косметики, поэтому мы закупили косметические наборы для каждой участницы в качестве подарка. Выяснилось, что даже взрослые, казалось бы уже нашедшие свой собственный стиль женщины, совсем не владеют тонкостями нанесения грима. А девочки поменяли свой взгляд на то, каким он должен быть, как все молодые они старались слишком ярко и вычурно краситься, выделяя глаза и губы одновременно, наносили плотный слой пудры и т.д.

Мастер-класс, посвященный макияжу, позволил пересмотреть отношение к косметике в целом и ее использование в повседневной жизни. На видеокассете есть запись дефиле, когда умело подкрашенные женщины и девушки чувствовали себя настоящими моделями на подиуме, их глаза сияли, улыбки сверкали, хотелось нравиться и покорять сердца. Через несколько дней многие признавали, (мы поддерживали связь и между занятиями), что раньше они приводили себя в порядок наспех, уже выходя из дома, по пути между зеркалом в прихожей и входной дверью, а сейчас, помня высказывание ведущей о том, что макияж, на который потрачено менее 15 минут – вульгарен, относятся к этому действию более внимательно.

4-ый мастер класс: «Встречают по-прежнему по одежке...».

Был полностью посвящен стилям, цветам, модным тенденциям в мире одежды. Как красиво повязать платок на деловое свидание днем, и из него же соорудить стильное украшение для выхода в свет вечером? Как недорого одеться и при этом выглядеть настоящей Королевой? Как с помощью различных аксессуаров быть броской, но в тоже время не вызывающе одетой женщиной? На эти и другие вопросы мы постарались найти ответ вместе со своими подопечными. Так как проект творческий, мы выбрали интересную форму подачи всем известного материала. Из модельного агентства мы пригласили молодых, начинающих моделей с показом мод, а танцевальная группа «Визави» показала нам свою программу. Показаны были такие стили в одежде как классический, деловой, романтический, спортивный, клубный/молодежный, унисекс/армейский, ретро, смешанный и другие. Наши зрительницы никогда не видели ничего подобного и, судя

по отзывам, все были в восторге от этого, без преувеличения, феерического шоу.

Библиотека со своей стороны, используя фонды, периодику, и информационные ресурсы сети Интернет подготовила папку по теме: тесты, зарисовки, полезные советы и секреты, касающиеся имиджа, одежды, обуви и аксессуаров.

«Тонкости» работы с подростками группы риска:

- Подготовительные встречи должны предварять любую серьезную работу, включать в себя элемент знакомства и служить для изучения целевой группы.
- Занятия должны быть регулярными и в идеале в строго закрепленный день недели, в одно и то же время. Только строгая дисциплина поможет построить результативную работу.
- Повторяется только та информация, которую вы хотите провести рефреном по всем занятиям.
- Необходимо стать для детей и подростков объектом достойным подражанию (если настраиваете их на успех от вас должно весть им).
- Возможно использование пригласительных, лучше именных. Ребята очень ценят внимание к своей личности.
- Не стоит на первых занятиях включать в программу игры-упражнения на тактильное взаимодействие. Как бы нам не хотелось ускорить процесс сближения между участниками, лучше дать им привыкнуть друг к другу.
- Не стоит рассчитывать на то, что вопросы, возникшие в процессе общения, ребята осмелятся задать вслух. Лучше заранее продумать форму, в которой они прозвучат анонимно. И не всегда они могут его сформулировать.
- Не думайте, что даже на развлекательном мероприятии ребята будут веселить сами себя. В любом случае просто необходимо иметь хотя бы в запасе тщательно продуманный сценарий.
- Не думайте, что вы знаете все проблемы волнующие ваших подопечных, не ленитесь проводить оценку нужд вашего импровизированного сообщества.
- Как можно меньше возлагайте действий на партнеров, если за проводимую деятельность ответственны вы. Даже если ваш партнер зарекомендовал себя очень исполнительным.
- Не скупитесь на приглашения к участию в занятиях новых взрослых людей. Если вы заранее сами поговорите с ними, то эта встреча наверняка окажется очень полезной и интересной.
- Назначая следующую встречу, будьте готовы произнести название ее темы, в противном случае в день получения

пригласительного ребята могут оказаться занятыми и не придут, даже если вы им посулите золотые горы.

- Составляйте на каждую встречу список присутствующих со всеми возможными контактами. Это облегчит вашу жизнь, если случится что-нибудь непредвиденное.
- Всегда думайте о том, что человек унесет от вас. Подарки даже самые незначительные любят все.

Наталья Хайдукова,
Централизованная Библиотечная Система,
Усть-Каменогорск, Казахстан